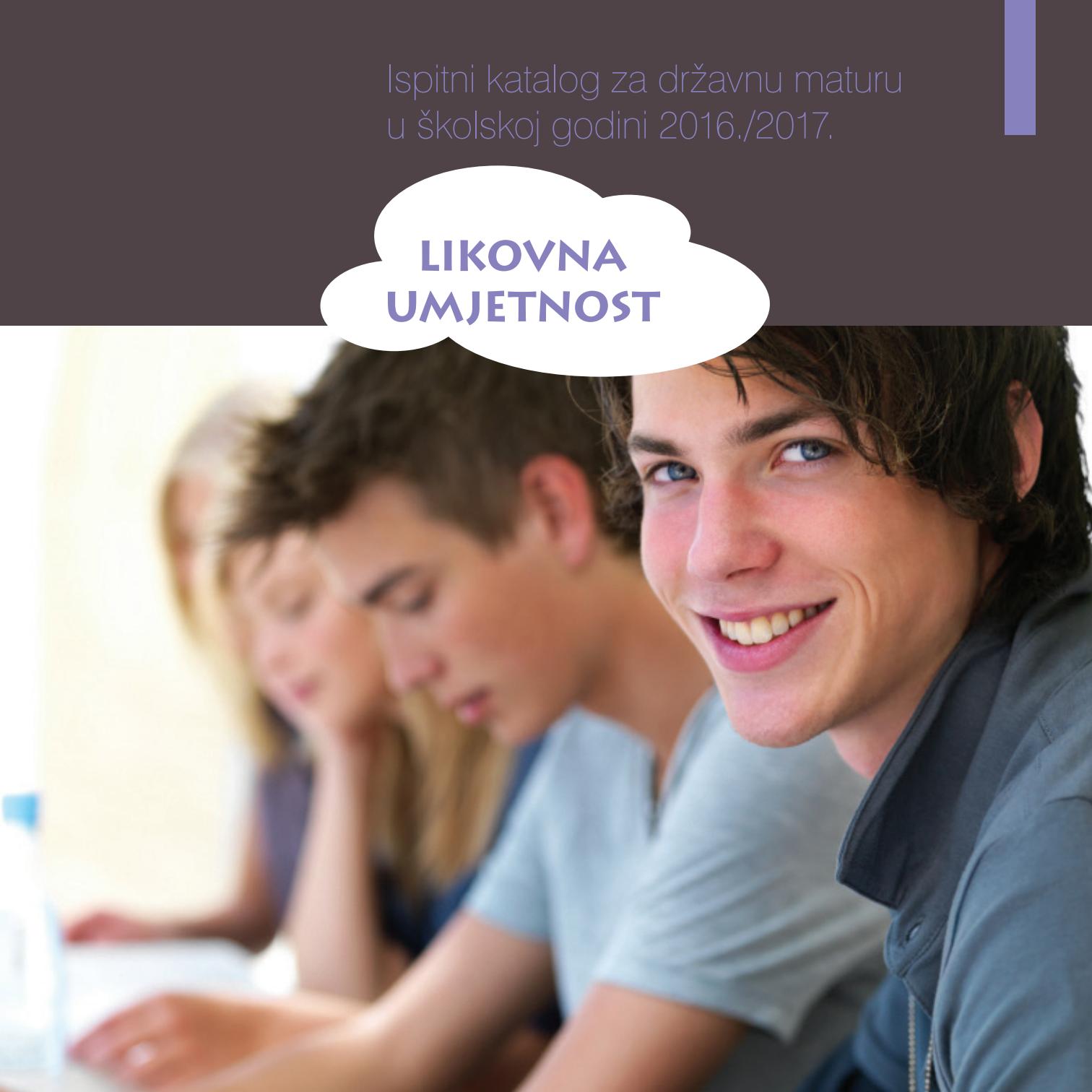

Ispitni katalog za državnu maturu
u školskoj godini 2016./2017.

A photograph of three students in a classroom. In the foreground, a young man with dark hair and blue eyes is smiling broadly at the camera. Behind him, two other students are seated at their desks, looking down at their work. The background is slightly blurred.

LIKOVNA UMJETNOST

Sadržaj

Uvod	5
1. Područja ispitivanja	5
2. Obrazovni ishodi	6
2.1. Temeljni sadržaji likovne umjetnosti	7
2.1.1. Osnovne odrednice povijesti umjetnosti kao znanosti	7
2.1.2. Uvod u analizu likovnoga primjera	7
2.2. Likovna umjetnost od pretpovijesti do romanike	7
2.2.1. Umjetnost pretpovijesti	7
2.2.2. Umjetnost drevnih civilizacija	7
2.2.3. Umjetnost egejskih kultura	8
2.2.4. Umjetnost antičke Grčke	8
2.2.5. Umjetnost Etruščana	9
2.2.6. Umjetnost antičkoga Rima	9
2.2.7. Ranokršćanska umjetnost	9
2.2.8. Ranobizantska umjetnost	9
2.2.9. Srednjobizantska umjetnost	10
2.2.10. Islamska umjetnost	10
2.2.11. Umjetnost predromanike	10
2.2.12. Starohrvatska umjetnost	10
2.3. Likovna umjetnost od romanike do 20. stoljeća	11
2.3.1. Umjetnost romanike	11
2.3.2. Umjetnost gotike	11
2.3.3. Umjetnost renesanse	12
2.3.4. Umjetnost manirizma	12
2.3.5. Umjetnost baroka i rokokoa	12
2.3.6. Umjetnost 19. Stoljeća	13
2.4. Likovna umjetnost 20. stoljeća	13
2.4.1. Slikarstvo i kiparstvo prve polovine 20. stoljeća	13
2.4.2. Arhitektura prve polovine 20. stoljeća	14
2.4.3. Likovna umjetnost druge polovine 20. stoljeća	14
2.4.4. Arhitektura druge polovine 20. stoljeća	14
2.4.5. Urbanizam 20. stoljeća	14
2.5. Dizajn, fotografija, film	14
2.5.1. Dizajn	14
2.5.2. Fotografija	15
2.5.3. Film	15

3. Struktura ispita	15
4. Tehnički opis ispita.....	16
4.1. Trajanje ispita.....	16
4.2. Izgled ispita i način rješavanja	16
4.3. Pribor.....	16
5. Opis bodovanja	17
6. Vrste zadataka	18
6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora.....	18
6.2. Primjer zadatka povezivanja	18
6.3. Primjer zadatka dopunjavanja.....	19
6.4. Primjer zadatka kratkoga odgovora	19
6.5. Primjer zadatka produženoga odgovora	19
7. Priprema za ispit	21
7.1. Savjeti nastavniku.....	21
7.2. Savjeti pristupniku.....	21
7.3. Popis literature.....	21
8. Dodatak.....	22
8.1. Razrada obrazovnih ishoda.....	22

Uvod

Likovna je umjetnost na državnoj maturi izborni predmet.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Likovne umjetnosti temeljni je dokument ispita u kojem su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji te načini ispitivanja i vrjednovanja znanja u školskoj godini 2016./2017.

Ispitni katalog usklađen je s odobrenim četverogodišnjim Nastavnim planom i programom za Likovnu umjetnost u gimnazijama.¹

Pristupnik² koji je slušao Likovnu umjetnost prema dvogodišnjem nastavnom programu treba proširiti stičeno znanje sadržajima četverogodišnjega gimnazijskog nastavnog programa koristeći se dodatnom odobrenom literaturom.

Ispitni katalog sadrži osam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Vrste zadataka
7. Priprema za ispit
8. Razrada obrazovnih ishoda.

U prvome poglavlju (*Područja ispitivanja*) navedena su područja ispitivanja.

U drugome poglavlju (*Obrazovni ishodi*) navedeni su sadržaji koje pristupnik mora znati i razumjeti u

¹ Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, broj 1, Školske novine, Zagreb, 1994.

² Termin *pristupnik* u tekstu kataloga ima opće značenje te se odnosi i na pristupnice i na pristupnike.

dvjema ispitnim cjelinama te što mora moći učiniti kako bi uspješno položio ispit.

U trećemu je poglavlju (*Struktura ispita*) opisana struktura ispita prema ispitnim cjelinama.

U četvrtome poglavlju (*Tehnički opis ispita*) navedeno je trajanje svake ispitne cjeline, opisan je izgled ispita, objašnjen je način njegova rješavanja i naveden je dopušteni pribor.

U petome poglavlju (*Opis bodovanja*) opisan je način bodovanja zadataka u prvoj i drugoj ispitnoj cjelini.

U šestome poglavlju (*Vrste zadataka*) navedene su upute i primjeri svih vrsta zadataka koji su u ispitu.

U sedmome poglavlju (*Priprema za ispit*) navedeni su savjeti koji pomažu nastavniku u pripremi pristupnika za ispit i savjeti koji pomažu pristupniku u pripremi za ispit te je navedena literatura za pripremu ispita.

U osmome su poglavlju (*Razrada obrazovnih ishoda*) navedeni ključni pojmovi i likovni primjeri koji se odnose na pojedino područje ispitivanja.

1. Područja ispitivanja

Ispitom iz Likovne umjetnosti ispituju se sadržaji iz svjetske i nacionalne likovne umjetnosti, odnosno poznavanje i razumijevanje arhitekture i urbanizma, slikarstva i kiparstva te ostalih grana likovne umjetnosti od pretpovijesti do suvremenoga doba. Ispit se sastoji od dviju ispitnih cjelina, a sadržaji su podijeljeni u pet područja ispitivanja:

1. Temeljni sadržaji likovne umjetnosti: osnovne odrednice povijesti umjetnosti kao znanosti i uvod u analizu likovnoga primjera.

2. Likovna umjetnost od pretpovijesti do romanike: umjetnost pretpovijesti, umjetnost drevnih civilizacija, umjetnost Egejske kulture, umjetnost antičke Grčke, umjetnost Etruščana,

umjetnost antičkoga Rima, ranokršćanska umjetnost, umjetnost Bizanta, umjetnost predromanike, umjetnost islama.

3. Likovna umjetnost od romanike do 20. stoljeća: umjetnost romanike, umjetnost gotike, umjetnost renesanse, umjetnost manirizma, umjetnost baroka i rokokoa, umjetnost 19. stoljeća.

4. Likovna umjetnost 20. stoljeća: slikarstvo, kiparstvo i arhitektura prve i druge polovine 20. stoljeća, minimalizam, konceptualna umjetnost, *land art, happening, body art, postmoderna* umjetnost, video i novi mediji.

5. Dizajn, fotografija i film: temeljni pojmovi iz područja dizajna, fotografije filma.

Ispitom iz Likovne umjetnosti provjerava se u kojoj je mjeri pristupnik ovlađao različitim znanjima iz svjetske i nacionalne likovne umjetnosti navedenima u ispitnome katalogu. Ispituje se poznavanje i primjena znanja iz teorije likovnih umjetnosti, temeljnih likovnih pojmoveva, likovnih vrsta, specifičnosti likovnoga oblikovanja, glavnih formalnih i ikonografskih karakteristika likovnih djela, karakteristika stilskih razdoblja i umjetničkih pravaca, najistaknutijih umjetnika i njihovih reprezentativnih likovnih djela te sposobnost analize umjetničkih djela prema navedenim kriterijima.

2. Obrazovni ishodi

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi, odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik treba znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh na ispitu.

U obrazovnim ishodima od pristupnika se očekuje sposobnost analiziranja ili pojedinačnih elemenata likovnih primjera (prva ispitna cjelina) ili cjelokupnog likovnoga primjera (druga ispitna cjelina: *Analiza*

likovnoga primjera). Glagolom *analizirati* u obrazovnim je ishodima obuhvaćeno nekoliko kognitivnih procesa koji se vrednuju ovim načinom ispitivanja, a koji su u razradi obrazovnih ishoda sugerirani glagolima *odrediti, prepoznati, razlikovati, opisati, objasniti, crtežom označiti, konstruirati* i slično.

Detaljnija razrada obrazovnih ishoda s navedenim pojmovima i likovnim primjerima koji se odnose na pojedino područje ispitivanja nalazi se u poglavlju 8.1. *Razrada obrazovnih ishoda*. U istom su poglavljju navedene i razine poznavanja likovnih primjera označene s pet kategorija, **P, S, S*, S**, A**.

P – prepoznavanje formalnih elemenata likovnoga primjera.

S – označava prepoznavanje stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada.

S* – označava prepoznavanje stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada te poznavanje autora i naziva likovnoga primjera.

S** – označava prepoznavanje stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada, poznavanje autora i naziva likovnoga primjera, te mjesa gdje se likovni primjer nalazi ili čuva.

A – označava cjelokupnu analizu likovnoga primjera (analiza formalnih i ikonografskih elemenata likovnoga primjera, poznavanje autora i naziva likovnoga primjera, određivanje civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada). Likovni primjeri označeni kategorijom A su

oni primjeri čija će se detaljna analiza vrednovati u drugoj ispitnoj cjelini *Analiza likovnoga primjera* (vidi poglavlje 3: *Struktura ispita*), a osim oznakom A ovi su likovni primjeri istaknuti masnim slovima.

2.1. Temeljni sadržaji likovne umjetnosti

2.1.1. Osnovne odrednice povijesti umjetnosti kao znanosti

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- definirati i primijeniti osnovnu povijesno-umjetničku terminologiju³
- imenovati autore i nazive likovnih primjera⁴
- navesti mjesto gdje se likovni primjer nalazi ili čuva⁵
- prepoznati vrste likovnih primjera
- prepoznati civilizaciju ili kulturu te vremensko ili stilsko razdoblje odnosno umjetnički pravac kojemu likovni primjer pripada
- odrediti teme, sadržaj i ikonografiju likovnih primjera.

2.1.2. Uvod u analizu likovnoga primjera

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati slikarsko djelo, crtež ili grafiku prema glavnim formalnim karakteristikama
- analizirati kiparsko djelo prema glavnim formalnim karakteristikama
- analizirati arhitektonsko djelo prema glavnim formalnim karakteristikama
- analizirati urbanističko djelo prema glavnim formalnim karakteristikama.

³ Obrazovni se ishod odnosi samo na one pojmove koji su navedeni u tablici s razradom obrazovnih ishoda.

⁴ Obrazovni se ishod odnosi samo na likovne primjere koji u tablici s razradom obrazovnih ishoda imaju oznaku A i S*.

⁵ Obrazovni se ishod odnosi samo na likovne primjere koji u tablici s razradom obrazovnih ishoda imaju oznaku S**.

2.2. Likovna umjetnost od pretpovijesti do romanike

2.2.1. Umjetnost pretpovijesti

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveni kontekst umjetnosti pretpovijesti
- prepoznati slikarska i kiparska djela paleolitika, mezolitika, neolitika i metalnoga doba
- analizirati slikarstvo pretpovijesti (načine oblikovanja motiva, kompozicijske karakteristike pretpovijesnoga slikarstva, različite načine organizacije plohe na površini oslikanih pretpovijesnih posuda)
- analizirati kiparstvo pretpovijesti (kompozicijska obilježja, načine oblikovanja motiva u pretpovijesnom kiparstvu)
- analizirati arhitekturu pretpovijesti (namjenu građevina pretpovijesnoga razdoblja, strukturu pretpovijesne arhitekture)
- analizirati urbanizam pretpovijesti (tipove pretpovijesnih naselja, strukturu i specifičnosti pretpovijesnih naselja).

2.2.2. Umjetnost drevnih civilizacija

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti utjecaj geopolitičkoga smještaja na umjetnost i urbanizam Egipta i Mezopotamije
- odrediti dominantne narode Mezopotamije
- odrediti društveno-povijesni kontekst egipatske umjetnosti
- analizirati slikarstvo Egipta (karakteristike i kompozicijska načela egipatskoga slikarstva, načine oblikovanja motiva u egipatskome slikarstvu, prikaz prostora u egipatskome slikarstvu)
- analizirati kiparstvo drevnih civilizacija (karakteristike sumerske, akadske, babilonske

i asirske skulpture, kompozicijska obilježja i karakteristike mezopotamske i egipatske skulpture, načine oblikovanja motiva u mezopotamskoj i egipatskoj skulpturi, prikaz prostora na mezopotamskim i egipatskim reljefima, vrste egipatske skulpture)

- analizirati arhitekturu drevnih civilizacija (tipove, namjenu i strukturu mezopotamske i egipatske arhitekture, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine mezopotamske i egipatske arhitekture, konstruktivni, prostorni i dekorativne elemente mezopotamske i egipatske arhitekture, promjene u oblikovanju i organizaciji prostora egipatskih grobnica od mastaba do grobnica u stijeni)
- analizirati urbanizam drevnih civilizacija (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja urbanizma u Mezopotamiji i Egiptu, karakteristike i namjenu pojedinih dijelova grada).

2.2.3. Umjetnost egejskih kultura

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- prepoznati egejsku umjetnost kao zajednički naziv koji objedinjuje kikladsku, minojsku i mikensku umjetnost
- objasniti poveznicu između geopolitičkoga smještaja i oblikovanja gradova egejskih kultura
- analizirati slikarstvo egejske kulture (stilske karakteristike minojskih oslikanih vaza, stilske karakteristike minojskoga zdinog slikarstva, stilske razlike između egipatskoga i minojskog slikarstva)
- analizirati kiparstvo egejskih kultura (stilske karakteristike)
- analizirati arhitekturu i urbanizam egejskih kultura (karakteristike egejske arhitekture i urbanizma, konstruktivne i prostorne elemente egejske

arhitekture i urbanizma, razlike između minojske palače i mikenske akropole).

2.2.4. Umjetnost antičke Grčke

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povjesni kontekst umjetnosti antičke Grčke
- razlikovati stilove u umjetnosti antičke Grčke
- analizirati slikarstvo antičke Grčke (stilske karakteristike oslikanih grčkih vaza geometrijskoga stila, arhajskoga stila crnih i crvenih figura, klasičnoga razdoblja, namjenu dipilonskih vaza)
- analizirati kiparstvo antičke Grčke (karakteristike i kompozicijska načela grčke skulpture arhajskoga razdoblja, klasičnoga razdoblja, helenizma, načine oblikovanja motiva grčke skulpture arhajskoga razdoblja, klasičnoga razdoblja, helenizma, oblikovanje volumena i postizanje privida prostora na grčkim reljefima klasičnoga razdoblja, odnos skulpture i zadanog arhitektonskoga okvira u kiparstvu antičke Grčke)
- analizirati arhitekturu antičke Grčke (grčke hramove prema tipu ili obliku tlocrta, grčke hramove prema stilu ili redu, karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine grčke arhitekture: konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente grčkog hrama, elemente vertikalne raščlambe pročelja grčkoga hrama, korekcije radi optičkih učinaka kod grčkog hrama, dijelove grčkoga kazališta, odnos arhitekture i ambijenta, oblika i akustike grčkoga kazališta)
- analizirati urbanizam antičke Grčke (karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja grčkoga urbanizma, pojedine dijelove grada antičke Grčke).

2.2.5. Umjetnost Etruščana

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni kontekst etruščanske umjetnosti
- analizirati slikarstvo Etruščana (stilske karakteristike etruščanskog slikarstva)
- analizirati kiparstvo Etruščana (stilske karakteristike etruščanske skulpture)
- analizirati arhitekturu Etruščana (tip etruščanske grobne arhitekture, karakteristike, konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente etruščanske grobne arhitekture).

2.2.6. Umjetnost antičkoga Rima

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesne i kulturne utjecaje na umjetnost i arhitekturu antičkoga Rima
- analizirati slikarstvo antičkoga Rima (glavni lokaliteti sačuvanoga slikarstva iz razdoblja antičkoga Rima, stilske karakteristike pompejanskih stilova, način oblikovanja motiva i tehniku u portretnom slikarstvu antičkoga Rima)
- analizirati kiparstvo antičkoga Rima (vrste antičke rimske skulpture, stilske karakteristike antičke rimske skulpture, načine oblikovanja volumena i postizanje privida prostora na antičkim rimskim reljefima, stilske karakteristike kasnoantičkih skulptura; usporediti stilske karakteristike grčke i rimske skulpture)
- analizirati arhitekturu antičkoga Rima (namjenu i tipove građevina u antičkome Rimu, karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture antičkog Rima; konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture antičkoga Rima)

- analizirati urbanizam antičkoga Rima (karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja rimskoga urbanizma, dijelove rimskoga grada i njihovu namjenu).

2.2.7. Ranokršćanska umjetnost

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesne i kulturne utjecaje na ranokršćansku umjetnost i arhitekturu
- analizirati slikarstvo ranoga kršćanstva (različite vrste ranokršćanskog slikarstva, stilske karakteristike ranokršćanskog slikarstva, teme slikarstva u katakombama, ranokršćanske simbole)
- analizirati kiparstvo ranoga kršćanstva (teme reljefnih prikaza na ranokršćanskim sarkofazima, stilske karakteristike ranokršćanske skulpture na sarkofazima)
- analizirati arhitekturu ranoga kršćanstva (tipove ranokršćanskih građevina prema namjeni, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine ranokršćanskih sakralnih građevina, konstruktivne i prostorne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture).

2.2.8. Ranobizantska umjetnost

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti povijesno-kulturne utjecaje na ranobizantsku umjetnost
- odrediti najvažnija središta ranobizantske umjetnosti
- analizirati slikarstvo ranoga Bizanta (stilske karakteristike ranobizantskog slikarstva)
- analizirati arhitekturu ranoga Bizanta (tipovi ranobizantskih građevina prema namjeni,

kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine ranobizantske arhitekture, konstruktivni i prostorni elementi, elementi raščlambe zida te dekorativni elementi)

- analizirati urbanizam ranoga Bizanta (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja ranobizantskoga urbanizma, dijelovi ranobizantskoga urbanog prostora i njihova namjena).

2.2.9. Srednjobizantska umjetnost

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti povjesno-kulturne utjecaje na srednjobizantsku umjetnost
- imenovati pojmove važne za umjetnost srednjobizantskoga razdoblja
- analizirati slikarstvo srednjobizantskoga razdoblja (vrste i stilske karakteristike srednjobizantskoga slikarstva, repertoar tema i njihov smještaj u crkvama srednjobizantskoga razdoblja)
- analizirati arhitekturu srednjobizantskoga razdoblja (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine srednjobizantske arhitekture, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente srednjobizantskih građevina).

2.2.10. Islamska umjetnost

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti zemljopisnu raširenost islamske umjetnosti
- objasniti različite utjecaje na islamsku umjetnost
- analizirati slikarstvo islama (stilske karakteristike, uloga kaligrafije)
- analizirati arhitekturu islama (ključni pojmovi, namjene građevina, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine

islamskih građevina, konstruktivni i prostorni elementi, elementi raščlambe zida te dekorativni elementi islamskih građevina, karakteristike graditeljstva Bagdadskoga kalifata u vrijeme Seldžuka, španjolsko-maurskoga stila, osmanskoga graditeljstva i graditeljstva Mogula u Indiji)

- analizirati urbanizam islama (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja).

2.2.11. Umjetnost predromanike

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti povjesno-kulturni kontekst i pojavu predromaničke umjetnosti
- analizirati slikarstvo predromanike (vrste slikarstva u predromanici, stilske karakteristike predromaničkoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo predromanike (karakteristike i kompozicijska načela predromaničke skulpture, načini oblikovanja motiva u predromaničkom kiparstvu, karakteristike langobardske, keltske, karolinške i otomske skulpture)
- analizirati arhitekturu predromanike (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente predromaničke arhitekture)
- analizirati urbanizam predromanike (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja predromaničkoga samostana, samostane kao kulturno središte predromanike i gospodarski zatvorene cjeline).

2.2.12. Starohrvatska umjetnost

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povjesni i kulturni kontekst starohrvatske umjetnosti

- analizirati slikarstvo starohrvatskoga razdoblja (stilske karakteristike starohrvatskoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo starohrvatskoga razdoblja (starohrvatski kameni crkveni namještaj i njegovi dijelovi, kompozicijska obilježja i karakteristike starohrvatske skulpture, načini oblikovanja motiva u starohrvatskome kiparstvu, odnos skulpture, arhitektonskoga okvira i crkvenoga namještaja u starohrvatskome razdoblju)
- analizirati arhitekturu starohrvatskoga razdoblja (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine starohrvatske sakralne arhitekture, prostorni i konstruktivni elementi, elementi raščlambe zida te dekorativni elementi starohrvatske sakralne arhitekture).

2.3. Likovna umjetnost od romanike do 20. stoljeća

2.3.1. Umjetnost romanike

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- prepoznati romaniku kao prvo jedinstveno stilsko razdoblje u europskoj umjetnosti
- objasniti podrijetlo i značenje naziva romanika
- objasniti društveno-kulturni kontekst romaničke umjetnosti
- analizirati slikarstvo romanike (karakteristike i kompozicijska načela romaničkoga slikarstva, načine oblikovanja motiva u romaničkome slikarstvu, prikaz prostornih odnosa u romaničkome slikarstvu, uporabu boje u romaničkome slikarstvu, odnos zidnoga slikarstva i arhitekture u romaničkoj umjetnosti)
- analizirati kiparstvo romanike (vrste romaničke skulpture, karakteristike i kompozicijska načela romaničke skulpture, načine oblikovanja motiva u romaničkome kiparstvu, prikaz prostornih odnosa

u romaničkome kiparstvu, teme, likove i motive na lunetama romaničkih portala)

- analizirati arhitekturu romanike (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine romaničke arhitekture, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente romaničke arhitekture, tipovi samostalnih arhitektonskih objekata obrambenoga i stambenoga karaktera u romaničkoj arhitekturi)
- analizirati urbanizam romanike (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja romaničkoga urbanizma).

2.3.2. Umjetnost gotike

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti porijeklo i značenje naziva gotika
- objasniti društveno-povijesni i kulturni kontekst gotičke umjetnosti
- objasniti utjecaj opata Sugera na pojavu gotičkoga stila
- analizirati slikarstvo gotike (različite vrste slikarstva u gotici, stilske karakteristike gotičkoga slikarstva, prikaz privida volumena i prostora u gotičkom slikarstvu, stilske karakteristike gotičkoga internacionalnoga stila, stilske razlike između romaničkoga i gotičkoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo gotike (karakteristike i kompozicijska načela gotičke skulpture, načini oblikovanja motiva u gotičkome kiparstvu, odnos skulpture i arhitektonskoga okvira u razdoblju gotike, razlike između kiparstva rane i kasnije gotike, stilske razlike između romaničkoga i gotičkoga kiparstva)
- analizirati arhitekturu gotike (tipove gotičkih građevina prema namjeni, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine

gotičke arhitekture, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente gotičke arhitekture, rani engleski stil i perpendikularni stil, razlike između francuske i engleske gotike, stilske razlike između romaničke i gotičke arhitekture)

- analizirati urbanizam gotike (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja gotičkoga grada, burga, samostana).

2.3.3. Umjetnost renesanse

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti porijeklo i značenje riječi renesansa te pojmove bitne za razumijevanje renesansne umjetnosti
- objasniti razdoblje renesanse kao obnovu antičke kulture i svjetonazora
- prepoznati najvažnija središta renesansne umjetnosti
- objasniti poveznicu između renesansne umjetnosti i znanstvenih postignuća renesansnoga doba
- analizirati renesansno slikarsko djelo (karakteristike i kompozicijska načela, načine oblikovanja motiva, karakteristike svjetlosti, uporabu boja, načine postizanja privida volumena i prostora u renesansnome slikarstvu, odnos zidnoga slikarstva i arhitekture, stilske karakteristike slikarstva rane i visoke renesanse, stilske razlike između gotičkoga i renesansnoga slikarstva, specifičnosti kasnogotičkoga i renesansnoga slikarstva na sjeveru)
- analizirati kiparsko djelo renesanse (karakteristike i kompozicijska obilježja, načine oblikovanja motiva, oblikovanje volumena, privid prostora renesansnoga kiparstva, stilske karakteristike kiparstva rane i visoke renesanse, stilske razlike između gotičkoga i renesansnoga kiparstva)
- analizirati arhitektonsko djelo renesanse (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta,

unutrašnjosti i vanjštine, konstruktivne i prostorne elemente renesansne arhitekture, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente renesansne arhitekture, karakteristike takozvanog mješovitog gotičko-renesansnoga stila u Hrvatskoj, stilske razlike između gotičke i renesansne arhitekture)

- analizirati urbanizam renesanse (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja, dijelove renesansnoga grada i njihovu namjenu).

2.3.4. Umjetnost manirizma

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti porijeklo i značenje riječi manirizam
- odrediti društveno-povjesni kontekst manirističke umjetnosti
- analizirati slikarsko djelo manirizma (karakteristike i kompozicijska načela, načine oblikovanja, karakteristike svjetlosti, uporabu boja, oblikovanje volumena i privid prostora u manirističkome slikarstvu, stilske razlike između renesansnoga i manirističkoga slikarstva)
- analizirati kiparsko djelo manirizma (stilske karakteristike manirističkoga kiparstva)
- analizirati arhitektonsko djelo manirizma (stilske karakteristike manirističke arhitekture)
- analizirati urbanizam manirizma (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja manirističkoga urbanizma).

2.3.5. Umjetnost baroka i rokokoa

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti porijeklo i značenje riječi barok
- odrediti društveno-povjesni kontekst barokne i rokoko umjetnosti

- objasniti poveznicu između barokne umjetnosti i znanstvenih postignuća baroknoga doba
- analizirati slikarsko djelo baroka i rokokoa (karakteristike i kompozicijska načela, načine oblikovanja motiva, karakteristike svjetlosti, uporabu boja, privid volumena i prostora u baroknom i rokoko slikarstvu, odnos zidnoga slikarstva, arhitekture i skulpture, specifičnosti tematike, stilske razlike između renesansnoga i baroknoga slikarstva)
- analizirati kiparsko djelo baroka i rokokoa (karakteristike i kompozicijska načela, načini oblikovanja motiva, stilske razlike između renesansne i barokne skulpture)
- analizirati arhitektonsko djelo baroka i rokokoa (kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine barokne i rokoko građevine, konstruktivne i prostorne elemente, elemente račlambe zida te dekorativne elemente, stilske razlike između renesansne i barokne arhitekture)
- analizirati urbanizam baroka (karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja baroknoga urbanizma, dijelove baroknoga urbanog prostora i njihovu namjenu, razlike između renesansnoga i baroknoga urbanizma).

2.3.6. Umjetnost 19. stoljeća

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni i kulturni kontekst umjetnosti 19. stoljeća
- analizirati slikarsko djelo 19. stoljeća (karakteristike klasicističkoga slikarstva, karakteristike slikarstva romantizma, realizma, impresionizma, postimpresionizma, secesije)
- analizirati kiparsko djelo 19. stoljeća (karakteristike klasicističkoga kiparstva, karakteristike kiparstva romantizma i impresionizma)

- analizirati arhitektonsko djelo 19. stoljeća (karakteristike klasicističke i historicističke arhitekture, karakteristike secesijske arhitekture i arhitekture novih konstrukcija)
- analizirati urbanizam 19. stoljeća (karakteristike urbanističkih rješenja klasicizma i historicizma)
- analizirati slikarstvo i kiparstvo 19. stoljeća i prijelaza iz 19. u 20. stoljeće u Hrvatskoj (karakteristike zagrebačke šarene škole, karakteristike slikarstva *Minhenskoga kruga*, karakteristike slikarstva secesije u Hrvatskoj, karakteristike skulpture secesije u Hrvatskoj).

2.4. Likovna umjetnost 20. stoljeća

2.4.1. Slikarstvo i kiparstvo

prve polovine 20. stoljeća

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni kontekst umjetnosti prve polovine 20. stoljeća
- opisati utjecaj tehničkih izuma i postignuća na umjetnost prve polovine 20. stoljeća
- imenovati umjetničke pravce i tendencije prve polovine 20. stoljeća
- analizirati primjere slikarstva prve polovine 20. stoljeća (karakteristike fovističkoga, kubističkoga, ekspresionističkoga slikarstva, slikarstva futurizma, metafizičkoga slikarstva i slikarstva magičnoga realizma, slikarstva ruske avangarde, slikarstva *De Stijl*/neoplastizma, dadaizma, nadrealističkoga slikarstva)
- analizirati kiparstvo prve polovine 20. stoljeća (karakteristike skulptura C. Brâncușija i H. Matissea, karakteristike kubističke, futurističke, dadaističke, konstruktivističke i nadrealističke skulpture te skulpture B. Hepwortha i H. Moorea u prvoj polovini 20. stoljeća)

- analizirati slikarsko i kiparsko djelo u hrvatskoj umjetnosti prve polovine 20. stoljeća (utjecaji na slikarstvo međuratnoga razdoblja u Hrvatskoj, karakteristike kiparstva u prvoj polovini 20. stoljeća u Hrvatskoj).

2.4.2. Arhitektura prve polovine 20. stoljeća

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati arhitekturu prve polovine 20. stoljeća (konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture prve polovine 20. stoljeća, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture prve polovine 20. stoljeća, pravce, škole i tendencije u arhitekturi prve polovine 20. stoljeća, odnos arhitekture prve polovine 20. stoljeća i ambijenta).

2.4.3. Likovna umjetnost druge polovine 20. stoljeća

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- odrediti društveno-povijesni i kulturni kontekst umjetnosti druge polovine 20. stoljeća
- odrediti umjetničke pravce i tendencije u drugoj polovini 20. stoljeća
- objasniti umjetničke pravce i tendencije u drugoj polovini 20. stoljeća (idejne i formalne karakteristike slikarstva apstraktnoga ekspresionizma, idejne i formalne karakteristike enformela/informela i njegovih podgrupa: tašizam i sirova umjetnost/*art brut*, karakteristike monokromnoga slikarstva, karakteristike spacializma, uzori te ključne idejne i formalne karakteristike *pop-arta*, idejne i formalne karakteristike *op-arta*, karakteristike i nove vrste skulpture 50-ih, 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća, karakteristike kinetičke umjetnosti, idejne i

formalne karakteristike minimalizma, karakteristike konceptualne umjetnosti, karakteristike *arte povera*/siromašne umjetnosti, karakteristike *land arta*, karakteristike umjetnosti performansa/*performance*, umjetnosti tijela/*body art* i umjetnosti *happeninga*, karakteristike pokreta *Fluxus*, karakteristike video umjetnosti te umjetnosti proširenih i novih medija, karakteristike postmoderne umjetnosti, pojava i karakteristike EXAT-a 51, pojava i karakteristike Novih tendencija, karakteristike apstraktnoga ekspresionizma u Hrvatskoj, karakteristike skulpture druge polovine 20. stoljeća u Hrvatskoj).

2.4.4. Arhitektura druge polovine 20. stoljeća

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati arhitekturu druge polovine 20. stoljeća (namjenu arhitekture druge polovine 20. stoljeća, pravce, škole i tendencije u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća, vrste konstrukcija u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća, konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe te dekorativne elemente arhitekture druge polovine 20. stoljeća, kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture druge polovine 20. stoljeća).

2.4.5. Urbanizam 20. stoljeća

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- analizirati urbanizam 20. stoljeća (karakteristike urbanističkih rješenja).

2.5. Dizajn, fotografija, film

2.5.1. Dizajn

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti pojmove dizajn i industrijski dizajn

- objasniti društvenu ulogu dizajnera
- analizirati ključne značajke kvalitetno dizajniranih uporabnih predmeta
- objasniti značaj secesije i Bauhausa u razvoju dizajna.

2.5.2. Fotografija

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti proces nastanka fotografije
- odrediti različite vrste fotografija
- objasniti rakurs i vrste rakursa u fotografiji
- analizirati utjecaj kadra, oštine motiva i osvijetljenosti na konačan izgled fotografije.

2.5.3. Film

pristupnik treba znati, odnosno moći:

- objasniti proces nastanka filma
- objasniti značenje i ulogu kadra, montaže, scenografije, kretanja kamere, osvijetljenosti i rakursa u filmu
- opisati vrste filmskih planova
- imenovati filmske rodove.

3. Struktura ispita

Ispit iz Likovne umjetnosti sastoji se od dvije ispitne cjeline i sadrži ukupno 47 zadataka.

Struktura prve ispitne cjeline prikazana je u tablici 1.

Tablica 1. Struktura prve ispitne cjeline

REDNI BROJ	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
1. – 16.	zadatci višestrukoga izbora	16
17. – 22.	zadatci povezivanja	6
23. – 32.	skupina zadataka ⁶	10
UKUPNO		32

Struktura druge ispitne cjeline prikazana je u tablici 2.

**Tablica 2. Struktura druge ispitne cjeline
(Analiza likovnoga primjera)**

REDNI BROJ	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
1. – 5.	zadatci dopunjavanja	5
6. – 10.	zadatci produženoga odgovora	5
11. – 15.	zadatci kratkoga odgovora	5
UKUPNO		15

⁶ Skupina zadataka sadrži četiri zadatka vezana za jedan likovni primjer. Od toga je jedan zadatak dopunjavanja, jedan zadatak kratkoga odgovora i dva zadatka višestrukoga izbora.

4. Tehnički opis ispita

4.1. Trajanje ispita

Ispit iz Likovne umjetnosti traje ukupno **120 minuta** bez stanke.

Prva ispitna cjelina traje **70 minuta**.

Druga ispitna cjelina (*Analiza likovnoga primjera*) traje **50 minuta**.

Vremenik provedbe obaju dijelova ispita bit će objavljen u *Vodiču kroz ispite državne mature* te na mrežnim stranicama Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

4.2. Izgled ispita i način rješavanja

Pristupnik dobiva sigurnosnu vrećicu u kojoj su dvije ispitne knjižice, list za odgovore, list za koncept i list za ocjenjivača.

Važno je pozorno pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

Primjeri uputa za rješavanje pojedinih vrsta zadataka nalaze se u poglavlju *Vrste zadataka*.

U zadatacima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora i zadatci povezivanja) pristupnik mora označiti

točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadatacima otvorenoga tipa pristupnik mora označiti ili ucrtati traženi sadržaj na likovni primjer (zadatci dopunjavanja), odgovoriti kratkim odgovorom s jednom ili nekoliko riječi (zadatci kratkoga odgovora) ili odgovoriti s nekoliko rečenica (zadatci produženoga odgovora) na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ako pristupnik pogriješi, treba prekrižiti netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti skraćeni potpis pored točnoga odgovora.

Pristupnici mogu rabiti list za koncept, ali na kraju moraju svoje odgovore čitko upisati na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

4.3. Pribor

Tijekom pisanja obaju dijelova ispita iz Likovne umjetnosti dopušteno je upotrebljavati kemijsku olovku plave ili crne boje, ravnalo, trokut, olovku, guminicu, flomastere u boji i šestar.

5. Opis bodovanja

Najviši broj bodova koji pristupnik može postići u ispitu je **100**.

Prva ispitna cjelina donosi ukupno 80 bodova (Tablica 3.).

Tablica 3. Bodovanje prve ispitne cjeline

REDNI BROJ	VRSTA ZADATAKA	BROJ BODOVA
1. – 16.	zadatci višestrukoga izbora	16
17. – 22.	zadatci povezivanja	24
23. – 32.	skupina zadataka	40
	UKUPNO	80

Druga ispitna cjelina (*Analiza likovnoga primjera*) donosi ukupno 20 bodova (Tablica 4.).

Tablica 4. Bodovanje druge ispitne cjeline

REDNI BROJ	VRSTA ZADATAKA	BROJ BODOVA
1. – 5.	zadatci dopunjavanja	5
6. – 10.	zadatci produženoga odgovora	10
11. – 15.	zadatci kratkoga odgovora	5
	UKUPNO	20

U zadatcima višestrukoga izbora i povezivanja svaki točno označen odgovor na listu za odgovore donosi 1 bod.

U zadatcima dopunjavanja svaki točno označen ili ucrtan sadržaj na likovnome primjeru donosi 1 bod.

U zadatcima kratkoga odgovora svaki točno napisan odgovor donosi 1 bod.

U zadatcima produženoga odgovora svaki u cijelosti točno napisan i logično strukturiran odgovor koji zadovoljava zahtjeve pitanja donosi 2 boda. Djelomično napisan odgovor kojemu nedostaju informacije ili su samo djelomično točne ili su djelomično usmjerene na pitanje donosi 1 bod, a izostanak odgovora ili odgovor koji sadrži netočne informacije ili informacije koje nisu usmjerene na pitanje donosi 0 bodova.

6. Vrste zadataka

U ovome su poglavlju primjeri zadataka. Uz svaki primjer zadatka ponuđeni su uputa, točan odgovor, obrazovni ishod i način bodovanja.

6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

U sljedećemu zadatku od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore kemijskom olovkom.

Točan odgovor donosi 1 bod.

Pozorno promotrite likovni primjer.

Koji je način oblikovanja motiva prisutan na likovnome primjeru?

- A.** idealizacija
- B.** naturalizam
- C.** realizam
- D.** stilizacija

TOČAN ODGOVOR: D

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati kiparstvo starohrvatskoga razdoblja (prepoznati načine oblikovanja motiva u starohrvatskome kiparstvu)

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, izostanak odgovora ili je označeno više odgovora

6.2. Primjer zadatka povezivanja

U sljedećemu zadatku svaki sadržaj označen brojem povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore kemijskom olovkom.

Svaki točan odgovor donosi 1 bod.

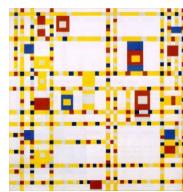
Pozorno promotrite likovne primjere.

1.

2.

3.

4.

Svaki likovni primjer povežite sa slikarskim pravcem kojemu pripada.

- A.** ekspresionizam
- B.** fovizam
- C.** futurizam
- D.** neoplasticism
- E.** rajonizam
- F.** suprematizam

TOČNI ODGOVORI: 1. A, 2. B, 3. D, 4. C

OBRAZOVNI ISHOD: odrediti civilizaciju ili kulturu te vremensko ili stilsko razdoblje odnosno umjetnički pravac kojemu likovni primjer pripada

BODOVANJE:

4 boda – svi točni odgovori

3 boda – 3 točna odgovora

2 boda – 2 točna odgovora

1 bod – 1 točan odgovor

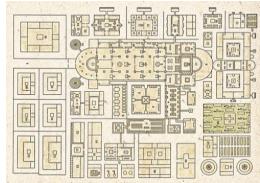
0 bodova – svi netočni odgovori, odgovori nisu označeni ili su označeni svi odgovori

6.3. Primjer zadatka dopunjavanja

U sljedećemu zadatku flomasterom označite ili ucrtajte traženi sadržaj na likovnome primjeru.

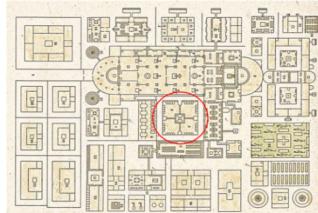
Točan odgovor donosi 1 bod.

Pozorno promotrite likovni primjer.

Na likovnome primjeru zaokružite klaustar.

TOČAN ODGOVOR:

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati arhitekturu predromaničke (crtežom označiti karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja predromaničkog samostana)

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

6.4. Primjer zadatka kratkoga odgovora

Zadaci kratkoga odgovora

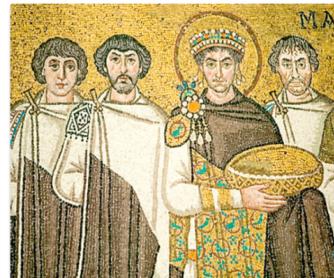
U sljedećemu zadatku odgovorite kratkim odgovorom (s jednom ili nekoliko riječi).

Odgovor upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Točan odgovor donosi 1 bod.

Pozorno promotrite likovni primjer.

Kojom je tehnikom izveden likovni primjer?

TOČAN ODGOVOR: mozaikom

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati slikarsko djelo, crtež ili grafiku prema glavnim formalnim karakteristikama (odrediti vrste slikarstva i slikarske tehnike)

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

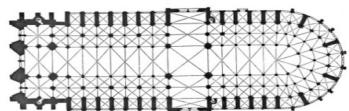
6.5. Primjer zadatka produženoga odgovora

U sljedećemu zadatku odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

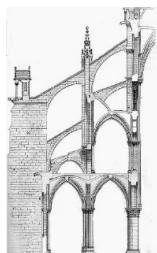
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Pozorno promotrite likovne primjere.

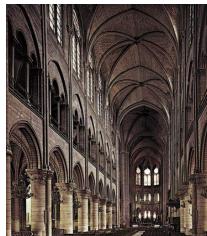
Sl. 1

Sl. 2

Sl. 3

Sl. 4

Sl. 5

Objasnite načine prenošenja tereta u konstrukciji građevine.

MODEL TOČNOGA ODGOVORA: Prenošenje tereta u konstrukciji je dvojako. Težinu krova i križno-rebrastoga svoda manjim dijelom podupire rastvoreni **zid** preko kojega se teret prenosi **vertikalno** na nosače arkada (stupove). Većim se dijelom težina tereta prenosi **bočno**, preko **kontrafornog sustava** izvan građevine, na tlo. Kontraforni sustav izvana pokazuje taj prijenos sila jer je **kontrafor** dvostrukim **lukovima** povezan s gornjim dijelom zida građevine od kuda preuzima potisak.

OBRAZOVNI ISHOD: analizirati arhitekturu gotike (opisati konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente gotičke arhitekture)

BODOVANJE:

2 boda – za najmanje 2 elementa točnoga odgovora s objašnjenjem: teret (krov, svod), nosači (zid, stup; kontraforni sustav: kontrafor, luk kontrafora)

1 bod – za samo jedan element točnoga odgovora s objašnjenjem

0 bodova – pojmovi nisu navedeni, pojmovi su točno navedeni, ali nisu opisani ili objašnjeni, izostanak odgovora

7. Priprema za ispit

7.1. Savjeti nastavniku

Nastavnik treba pristupniku objasniti obrazovne ishode navedene u Ispitnome katalogu iz Likovne umjetnosti.

Prema tim obrazovnim ishodima trebaju se sastaviti zadatci za vježbu koji će pomoći pristupniku da primjenom postojećega znanja samostalno analizira likovne primjere.

U poglavlju 8.1. nalazi se korisna razrada obrazovnih ishoda.

7.2. Savjeti pristupniku

Popis obrazovnih ishoda za svako područje ispitivanja pristupniku može služiti za provjeru usvojenoga znanja. Dobro poznавanje načina ispitivanja znatno će pomoći pristupniku da uspješno riješi zadatke u ispitu.

Pristupniku se savjetuje:

- proučavanje područja ispitivanja te primjera zadataka
- rješavanje oglednih ispita.

7.3. Popis literature

Literaturu za pripremu ispita iz Likovne umjetnosti čine svi udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta za rad u gimnazijama i strukovnim školama u proteklome četverogodišnjem razdoblju.

Popis odobrenih udžbenika može se naći na mrežnim stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta (www.mzos.hr).

1. Damjanov, J., *Likovna umjetnost 1: udžbenik likovne umjetnosti u prvom razredu gimnazije, srednje strukovne i umjetničke škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2008. [1971.]
2. Damjanov, J., *Likovna umjetnost 2: udžbenik za drugi, treći i četvrti razred gimnazije, srednje strukovne i umjetničke škole*, Školska knjiga, Zagreb, 2008. [1972.]
3. Ivančević, R., *Likovni govor: uvod u svijet likovnih umjetnosti: udžbenik za 1. razred gimnazije*, Profil, Zagreb, 1997.
4. Ivančević, R., *Stilovi, razdoblja, život 1: od paleolitika do predromanike: udžbenik za 2. razred gimnazije*, Profil, Zagreb, 1998.
5. Ivančević, R., *Stilovi, razdoblja, život 2: od romanike do secesije: udžbenik za 3. razred gimnazije*, Profil, Zagreb, 2000.
6. Ivančević, R., *Stilovi, razdoblja, život 3: umjetnost i vizualna kultura 20. stoljeća: udžbenik za 4. razred gimnazije*, Profil, Zagreb, 2001.
7. Karaman, A., *Osnovni elementi, oblici i vrste likovnoga govora: udžbenik za 1. razred gimnazije s dvogodišnjim programom likovne umjetnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
8. Karaman, A., *Opća povijest umjetnosti od prapovijesti do suvremenosti: udžbenik za 2. razred gimnazije s dvogodišnjim programom likovne umjetnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
9. Rismondo, K., Rismondo, V., *Povijest umjetnosti 20. stoljeća: udžbenik iz likovne umjetnosti za 4. razred gimnazija*, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
10. Stipetić Ćus, N., Jurić Avmedoski, Z., Petrinec Fulir, B., Zubek, E., *Likovna umjetnost 1: udžbenik iz likovne umjetnosti za 1. razred srednjih škola s dvogodišnjim i četverogodišnjim programom*, Alfa, Zagreb, 2009.
11. Stipetić Ćus, N., Jurić Avmedoski, Z., Petrinec Fulir, B., Zubek, E., *Likovna umjetnost 2: udžbenik iz likovne umjetnosti za 2. razred srednjih škola s četverogodišnjim programom*, Alfa, Zagreb, 2009.
12. Stipetić Ćus, N., Jurić Avmedoski, Z., Petrinec Fulir, B., Zubek, E., *Likovna umjetnost 3: udžbenik iz likovne umjetnos ti za 3. razred srednjih škola s četverogodišnjim programom*, Alfa, Zagreb, 2010.

8. Dodatak

8.1. Razrada obrazovnih ishoda

U sljedećoj tablici nalazi se korisna razrada obrazovnih ishoda s najvažnijim pojmovima i likovnim primjerima koji se odnose na pojedino područje ispitivanja. Uz svaki likovni primjer navedene su tražene razine njihovoga poznавanja izražene s pet kategorija, **P, S, S*, S**, A**

P – prepoznavanje formalnih elemenata likovnoga primjera.

S – označava prepoznavanje stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada.

S* – označava prepoznavanje stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada te poznavanje autora i naziva likovnoga primjera.

S** – označava prepoznavanje stila i stilskih karakteristika, civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada, poznавanje autora i naziva likovnoga primjera, te mjesto gdje se likovni primjer nalazi ili čuva.

A – označava cjelokupnu analizu likovnoga primjera (analiza formalnih i ikonografskih elemenata likovnoga primjera, poznавanje autora i naziva likovnoga primjera, određivanje civilizacije ili kulture te vremenskoga ili stilskoga razdoblja, odnosno umjetničkoga pravca kojemu likovni primjer pripada). Likovni primjeri označeni kategorijom A su oni primjeri čija će se detaljna analiza vrednovati u drugoj ispitnoj cjelini *Analiza likovnoga primjera* (vidi poglavlje 3: *Struktura ispita*), a osim oznakom A ovi su likovni primjeri istaknuti masnim slovima.

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
1. TEMELJNI SADRŽAJI LIKOVNE UMJETNOSTI				
1. POVIJEST UMJETNOSTI KAO ZNANOST	1.	1. Definirati 2. Primjeniti	osnovnu povjesno-umjetničku terminologiju⁸.	
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati	likovne primjere te autore likovnih primjera⁹.	
	3.	1. Odrediti 2. Navesti	mjesto gdje se likovni primjer nalazi ili čuva¹⁰.	
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati	vrste likovnih primjera.	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati	civilizaciju ili kulturu te vremensko ili stilsko razdoblje odnosno umjetnički pravac kojemu likovni primjer pripada.	
	6.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Ctežom označiti	sadržaj (figurativni, apstraktni prikaz), teme (profana, sakralna, mitološka, alegorijska, povjesna), i ikonografiju likovnih primjera (atributi, ikonografska perspektiva, ikonografska topografija, ikonografske metode: simboli, simbolične scene, metoda redukcije, narativna metoda, metoda simulacije, načini prevođenja teksta u sliku: sukladna interpretacija, slobodni prijevod, doslovna interpretacija).	
2. SLIKARSTVO, CRTEŽ I GRAFIKA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Ctežom označiti	vrste slikarstva (štafeljino slikarstvo, zidno slikarstvo, oltarne slike, diptih, triptih, poliptih, slike na vazama/posudama, iluminacije/minijature, vitraj, tapiserija) i slikarske tehnike (akril, akvarel, enkaustika, freska, gvaš, inkrušacija, kolaž, mozaik, pastela, vez, tempera, uljene boje, vitraj, sintetske boje/akril, novi mediji).	
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Ctežom označiti	format (položeni pravokutnik, uspravljeni pravokutnik, lučno ili segmentno zaključen pravokutnik, okrugli, ovalni, kvadratični format) i kadar slikarskoga djela (figure ispunjavaju kadar cijelom visinom, kadar reže figure u visini pojasa, širok, približen, udaljen kadar).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Ctežom označiti	kompoziciju i njezine karakteristike (horizontalna, vertikalna, dijagonalna, kružna, ovalna, trokutna, spiralna, piramidalna, simetrična, asimetrična, zlatorezna, otvorena, zatvorena, plošna, prostorna, jednostavna, složena, statična, dinamična), kompozicijska pravila (zlatni rez, zakon kadra, <i>horror vacui</i> , simetrija), ritam (pravilan, nepravilan, jednostavan, složen, ponavljanje/repeticija, izmjenjivanje/alternacija, stupnjevanje/gradacija, varijacija, zrakastost/radijalnost, nadređenost/dominacija) i ravnotežu slikarskoga djela (simetrična, asimetrična, statična, dinamična).	

⁸ Obrazovni se ishodi odnose samo na pojmove navedene u tablici.

⁹ Obrazovni se ishodi odnose samo na one likovne primjere u tablici koji imaju oznaku A i S*.

¹⁰Obrazovni se ishodi odnose samo na one likovne primjere u tablici koji imaju oznaku S**.

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
2. SLIKARSTVO, CRTEŽ I GRAFIKA	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i načini prikaza prostora u slikarstvu (pregledan, jasan ili nejasan, nečitak, idealan, kubni, zatvoren, otvoren, stvarni ili nestvarni, deformirani, plitak, dubok, pomaknuti, preklapanje), perspektive (geometrijska ili linearna, obrnuta ili inverzna, vertikalna ili okomita, zračna ili atmosferska, koloristička, poliperspektiva, povišena linija horizonta/pogled odozdo/”žabljia perspektiva”, snižena linija horizonta/pogled odozgo/”ptičja perspektiva”, planovi, linija obzora/horizont, nedogled, očiste, linije perspektivnoga skraćenja/linije konvergencije i linije divergencije).	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	prikaz volumena u slikarskome djelu (modelacija, modulacija, grafička modelacija: promjena karaktera linije, promjena gustoće linije, raster).	
	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	prikaz i karakter svjetlosti u slikarskome djelu (izvor svjetlosti: umjetan, prirodan, zaklonjen, vidljiv, difuzno/ravnomjerno, fokusirano, frontalno, pozadinsko, simbolično, kontrastno svjetlo, chiaro-scuro).	
	7.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	boje (neboje, primarne, sekundarne, tercijarne), dimenzije boja (kromatska kvaliteta, ton/svjetlina, zasićenost/intenzitet) te kontraste između boja (kontrast boje prema boji, svjetlotamno, toplo-hladno, simultani, komplementarni, kontrast kvalitete/intenziteti i kontrast kvantitete boje, dinamika boja).	
	8.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva u slikarstvu (realizam, naturalizam, stilizacija, idealizacija, deformacija, apstrakcija/apstrahiranje, geometrizacija, plošnost, plastičnost).	
	9.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	proporcione odnose u slikarskome djelu (omjeri, razmjeri, zlatni rez, kanon).	
	10.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	vrste linija prema njihovom toku (ravne, valovite, izlomljene, uglate, zakrivljene), karakteru (tanke, debole, oštре, meke, tvrde, gусте, rijetke, isprekidane, kontinuirane, istočkane, duge, kratke, jednolične, nejednolične, izražajne, naglašene, nenaglašene, prozirne) i prema njihovoj ulozi u slici ili crtežu (obrisne, teksturne, strukturne).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
2. SLIKARSTVO, CRTEŽ I GRAFIKA	11.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	ulogu crteža u oblikovanju motiva (oslanjanje na crtež, naglašene obrisne i strukturne linije, crtež zakriven drugim likovnim sredstvima, linija u ulozi/funkciji stilizacije, linija u funkciji naturalističkoga prikaza, linija kao apstraktni element) i stvaranju privida volumena u slikarskome djelu (grafička modelacija, promjena karaktera linije, regulacija gustoće linije, raster).	
	12.	1. Odrediti 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	rukopis i obradu površine (naglašeni/vidljivi potezi, slikanje u mrljama ili točkama, impasto, lazuran namaz, tekstura, faktura).	
	13.	1. Odrediti 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	crtačke i grafičke tehnike (olovka, ugljen, kreda, tuš,drvorez, bakrorez, bakropis, litografija, linorez, suha igla, akvatinta, mezzotinto, sitotisk, kombinirane tehnike).	
	14.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti 6. Konstruirati	elemente grafičke analize slikarskoga djela (format, kadar, kompozicija, kompozicijska linija, zlatnorezna linija, vodoravna simetrala, vertikalna simetrala, planovi, granice planova, ritam, tematski elementi, motivi, pojedini likovi ili skupine likova, izdvojeni detalj, usmjerenje elemenata na slici: pokret, pogled, osvjetljenje, kut osvjetljenja/upad svjetlosti, obrisne/konturne linije, strukturne linije, teksturne linije, liniju obzora/horizont, nedogled, očišće, linije perspektivnoga skraćenja/linije konvergencije i linije divergencije, os simetrije, smještaj slike, atributi, ikonografska topografija, ravnoteža).	
3. KIPARSTVO	1.	1. Odrediti 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	vrstu skulpture (prema plasticitetu: puna plastika - slobodnostojeća skulptura/statua, mobil, reljef – visoki, niski, uleknuti; prema tipu: medaljon, bista, figuralna grupa, asamblaž/ <i>assemblage</i> , <i>ready-made</i> , objekt, instalacija, javna skulptura), kiparske materijale (glina, gips, kamen vapnenac, granit, drvo, mramor, alabaster, bakar, bronca, željezo, aluminij, terakota/ <i>terracotta</i> , majolika, bjelokost, plastika, staklo, metal, vosak, pozlaćeno, posrebreno, obojano/polikromirano i monokromno, nebojano/prirodna boja materijala) i kiparske tehnike (tesanje, rezbarenje, klesanje, modeliranje, lijevanje, iskučavanje, intarzija, inkrustacija, varenje, lijepljenje).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
3. KIPARSTVO	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	format (položeni pravokutnik, uspravljeni pravokutnik, okrugli, kvadratični, polukružni, trokutni) i kadar (figure ispunjavaju kadar cijelom visinom, kadar reže figure u visini pojasa, širok, približen, udaljen) kiparskoga djela .	
	3	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompoziciju (simetrična, asimetrična, piramidalna, dijagonalna, kružna, ovalna, spiralna, vodoravna, okomita, statična, dinamična) i kompozicijska pravila u kiparskome djelu (zlatni rez, zakon kadra, <i>horror vacui</i> , simetrija, asimetrija, kontrapost, frontalni stav, egipatski kanon, mnogolikost).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike mase te odnos mase i prostora u kiparskome djelu (zatvorena-otvorena, monolitna i različito usmjerena masa, ravna-zaobljena masa, duguljasta, kubična, pokrenuta-statična, neznatna masa-dominantna masa, kontrast različitih masa, zbijena masa, konkavno-konveksna masa, prošupljena masa, plošno istanjena masa, linijski istanjena masa, privid prožimanja mase i prostora kroz refleksije na površini).	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijsku i obrisnu liniju kiparskoga djela .	
	6.	1.Odrediti 2.Imenovati 3.Opisati 4.Objasniti 5.Crtežom označiti	proporcисke odnose (omjeri, razmjeri, zlatni rez, kanon), ritam elemenata u kiparskome djelu (jednostavan, složen, pravilan, nepravilan, izmjenični, brz, spor ritam, ritam nastao umnažanjem, nizanje, gušći, rjeđi raspored elemenata).	
	7.	1.Odrediti 2.Imenovati 3.Opisati 4.Objasniti 5.Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva u kiparstvu (apstrakcija, figurativnost, realizam, naturalizam, idealizacija, narativnost, stilizacija, geometrizacija, reducirani prikaz ili redukcija, simultani prikaz).	
	8.	1.Odrediti 2.Razlikovati 3.Imenovati 4.Opisati 5.Crtežom označiti	plohe (ravne, zaobljene, izlomljene, kontinuirane, valovite, pravilne, nepravilne, razvedene, široke, uske, velike, male, geometrizirane, glatke, oble, napete, usitnjene, kontrastne, u istoj ravnini, različito usmjerene; bridovi (oštiri, zaobljeni), površine i teksture kiparskoga djela (uglačana, kontinuirana, sjajna, mat, gruba, hrapava, reljefno obrađena, jednolična, bogata, kontrastna, proizašla iz prirodnih svojstva materijala, proizašla iz „rukopisa“).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
3. KIPARSTVO	9.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	vrste i karakter linija te ulogu linija u oblikovanju skulpture (obrisna, linijom izvedena obrada površine, linije sugerirane spajanjem/sastajanjem ploha, linija kao dominantan ili jedini element forme, linija u funkciji stilizacije, linija u funkciji naturalističkoga prikaza, linija kao apstraktni element).	
	10.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	odnos svjetlosti i sjene na kiparskome djelu (blaga, mekana igra svjetlosti i sjene, jaki kontrasti svjetlosti i sjene, oštri prijelazi iz svjetlosti u sjenu, refleksije na površini).	
	11.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike volumena u reljefu (minimalna plastičnost, naglašena plastičnost, stupnjevanje plastičnosti, slojevitost, plošni tretman) i prikaza prostora u reljefu (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi, diktat plohe, obrnuta/inverzna perspektiva, perspektivno skraćenje, preklapanje elemenata, linearna/geometrijska perspektiva, poliperspektiva).	
	12.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	odnos arhitekture i skulpture (skulptura vezana za arhitekturu fizički, skulptura vezana za arhitekturu postavom, skulptura oblikovanjem podređena arhitekturi, skulptura oblikovanjem prilagođena arhitekturi, skulptura oblikovanjem suprotstavljena arhitekturi, skulptura oslobođena vezanosti za arhitekturu, uravnotežen/ harmoničan odnos skulpture i arhitekture), skulpture i pejzaža (skulptura smještena u pejzaž, skulptura kao dio pejzaža), skulpture i uporabnih predmeta, skulpture i urbanog prostora (javna skulptura) te slikarstva i skulpture .	
	13.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti 6. Konstruirati	elemente grafičke analize kiparskoga djela (obrisna linija, linije na površini skulpture, tok linije, kompozicijska linija cijele skulpture i/ili detalja, geometrijsko tijelo ili oblik kojim se obuhvaća cjelina skulpture, planovi, granice planova, linija obzora/horizont, nedogled, očišće, linije perspektivnoga skraćenja/linije konvergencije i linije divergencije, odnosi masa i prostora, usmjerenost masa, os simetrije, ritam, omjeri i razmjeri, kadar, format, okvir, tematski elementi, motivi, odnos skulpture i arhitekture, izdvojeni detalj, zlatni rez).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
4. ARHITEKTURA I URBANIZAM	1.	1. Odrediti 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	tradicionalne i moderne materijale u arhitekturi (drvo, opeka, kamen, beton, željezo, staklo, čelik, armirani beton, prednapregnuti beton, industrijski standardizirani materijali) i tehniku gradnje (neobrađeni, grubo obrađeni, precizno obrađeni materijali).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Razlikovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	konstruktivne elemente u arhitekturi (nosač i teret, zid: ravan, savijen, valovit, stup, polustup, lezena, stub, baza, trup, kapitel, pilon, greda/arhitrav, konzola, luk: polukružni, šiljasti, potkovasti, kolonada, arkada, timpan, zabat, otvoreno kroviste, krov, strop, svod: lažni, bačvasti, križni, križno-rebrasti, zvjezdasti, mrežasti, pojasnice, rebra, trompa/sferna niša, pandantiv/sferni trokut, tambur, kupola, rebrasta kupola, lanterna, kontraformni sustav: kontrafor, luk kontrafora, fijala), prostorne elemente u arhitekturi (atrij, narteks, travej, glavni brod, bočni brod, galerije, transept, križište, apsida, deambulatorij, kapele, toranj/zvonik), raspored i ritam konstruktivnih elemenata (uzdužni, kružni, polukružni, koncentrični, miran, pravilan, nepravilan, ravnomjeran, naizmjeničan, jednoličan, izmjenjiv, promjenjiv, kontrastan, jednak, nejednak, stupnjevit) te karakteristike konstruktivnih i prostornih elemenata (monolitnost, megalitnost, monumentalnost, skeletnost, težina, masivnost, jednostavnost, dominantnost, neznatnost, zatvorenost, otvorenost, valovitost, tordiranost, profiliranost, osamostaljenost).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	različite tipove konstrukcija u arhitekturi (konstrukcije tradicionalnih materijala, moderne konstrukcije: skeletna, konzolna, ljuškasta).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	namjene građevina (profana: javna, stambena, industrijska, rezidencijalna, memorijalna, fortifikacijska/obrambena, sakralna/religijska: hramovi, svetišta, crkve, samostani, džamije, grobna arhitektura).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
4. ARHITEKTURA I URBANIZAM	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	različite tipove i oblike tlocrta (longitudinalni/uzdužni: pravokutnik, latinski križ, centralni: grčki križ, kružni, kvadratni, poligonalni, kombinirani: ovalni, bazilika s kupolom, razvedeni, slobodni, pravilni/geometrijski, izdužen, izlomljen, nepravilni/slobodni, organski, osno simetričan, dvostruko simetričan, asimetričan, jednostavan, složen, podijeljen na brodove).	
	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	načine rastvaranja i raščlanbe zida (vrata, portal, trimo, prozor: monofora, bifora, trifora, polifora, okul/okulus, slijepi arkade, slijepi prozori, viseće arkade, tranzena, mrežiste, rozeta, konzola, niša, edikula, erker, pilastar, lezena, vijenac, balustrada, galerija) te obrade površine zida (glatka površina, glatke plohe, plošnost, rustika, kontrastnost, stupnjevanost, obrađenost, neobrađenost, neukrašenost, ukrášenost, inkrustacija, mozaik, ornament, reljef, zidna slika, freska, obojanost, oslikanost, skulpturalnost, dematerijaliziranost, različite teksture zida, reljefnost, sirovi beton/béton brut, refleksije na staklu).	
	7.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike prostora (geometriziran, nepravilan, izlomljen, velik, malen, visok, nizak, jedinstven, raščlanjen, jednostavan, složen, pregledan, nepregledan, statičan, dinamičan, otvoren, vizualno otvoren, zatvoren, dominacija prostornosti, nedostatak prostornosti, širok, skučen, uzak, izdužen, podređivanje/subordinacija, simetričan, asimetričan, kontrastan, horizontalnost, vertikalnost, prostori u nizu, uzdužno nizanje prostora, prostor okomit na glavnu os, koncentričan raspored, jedna etaža/razina, više etaža/razina, zbrajanje/adicija, strog ritam, naizmjeničan ritam, jednak ritam, nejednak ritam, slobodan ritam, stupnjevan, ubrzani, usporen, jednak usmjereni, različito usmjereni) te elemente povezivanja prostora (stube, rampe, lift).	
	8.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	proporcije u arhitekturi (modul, zlatni rez, vertikalnost, horizontalnost, sklad, mjera prilagođena čovjeku).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
4. ARHITEKTURA I URBANIZAM	9.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike kretanja građevinom, dijelom građevine ili urbanim prostorom (longitudinalno/uzdužno, duž glavne osi, kružno, radijalno, prema središtu, usmjereni, neusmjereni, nepravilno, promjenjivo, vijugavo, neplansko, slobodno, ritmizirano) te elemente usmjeravanja kretanja.	
	10.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakter osvjetljenja prostora građevine (osvijetljen, neosvijetljen prostor, bazilikalno osvjetljenje, obilna svjetlost, kontrastno osvjetljenje, mračan, zasjenjen prostor, ritmizirano, usmjereni, ravnomjerno, promjenjivo osvjetljenje, titravost, kretanje svjetlosti, obojana svjetlost, svjetlost u ulozi naglašavanja plastičnosti elemenata).	
	11.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakter i strukturu urbanih prostora (neplansko – plansko naselje, nepravilan – pravilan tlocrt, idealan grad, stihiski rast, organski rast, spontani rast, ulična struktura: ortogonalna, koncentrična, radijalna/zrakasta, u obliku riblje kosti, slobodna/nepravilna).	
	12.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	različite funkcije unutar urbanih prostora (javna, stambena, sakralna, obrambena, rekreativna, industrijska).	
	13.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti 6. Konstruirati	elemente grafičke analize arhitektonskoga djela (konstruktivni elementi, tlocrtna os, os simetrije, modul, zlatni rez, veličine u odnosu zlatnoga reza, zlatni pravokutnik, omjeri, linija kretanja, vanjska granica građevine/urbanoga prostora, smještaj u prostoru, dominantne građevine, pozicioniranost urbane cjeline ili urbanoga dijela ili građevine, faze gradnje, ulaz svjetlosti).	
2. LIKOVNA UMJETNOST OD PRETPOVJESTI DO ROMANIKE				
5. UMJETNOST PRETPOVJESTI	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	objasniti društveni kontekst umjetnosti pretpovijesti (poveznica između načina života, preživljavanja te otkrića novih materijala s izborom i načinom oblikovanja motiva te načinom oblikovanja i smještaja naselja u pretpovjesno doba).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
6. SLIKARSTVO PREPOVIJESTI	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Razlikovati	slikarska djela paleolitika, mezolitika, neolitika i metalnoga doba.	<ul style="list-style-type: none"> • slike u spilji Altamira [P/S] • slike iz tzv. Velike dvorane spilje Lascaux [P/S/A] • crteži životinja u spilji Combe d'Arc [P/S] • slika iz spilje Remigia [P/S]. • Vučedolska golubica [P/S/A] • posuda iz Neba [P] • glineni vrč s bijelom inkrustacijom [P] • vaza iz Suze [P/S/A]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	načine oblikovanja motiva u paleolitskom, mezolitskom i neolitskom slikarstvu (realizam, disproportionalnost, stilizacija, apstrakcija, ornament, figuralnost, polikromnost, monokromnost, inkrustacija).	
	3.	1. Odrediti 2. Opisati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	kompozicijske karakteristike pretpovijesnoga slikarstva (ritam ornamenata, asimetrija, simetrija).	
	4.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Opisati 4. Objasniti	različite načine organizacije plohe na površini oslikanih pretpovijesnih vaza.	
7. KIPARSTVO PREPOVIJESTI	1.	1. Prepoznati 2. Razlikovati	kiparska djela paleolitika, neolitika i metalnoga doba.	<ul style="list-style-type: none"> • bizon iz spilje La Madeleine [P/S/A] • Willendorfska Venera [P/S/A] • Venera iz Lespuguea [P/S/A] • figura na prijestolju iz Predionice [P] • brončana fibula iz Svilosa [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska obilježja pretpovijesnih skulptura (statičnost, simetričnost, frontalnost, stilizacija).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	načine oblikovanja motiva u paleolitskom, mezolitskom i neolitskom kiparstvu (realizam, stilizacija, disproportionalnost, ornament).	
8. ARHITEKTURA PREPOVIJESTI	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	namjenu građevina pretpovijesnoga razdoblja (nastambe; grobna arhitektura: tumul/tumulus).	<ul style="list-style-type: none"> • menhiri kod Carnaca [P/S] • dolmen La Roche aux Fees [P/S] • Stonehenge [P/S**A] • Cairn na Gavrinišu [P/S] • tumul, Newgrange, Irska [P/S]
	2.	1. Imenovati 2. Opisati 3. Crtežom označiti	strukturu pretpovijesne arhitekture (megalitska arhitektura-menhir, dolmen, kromleh).	
9. URBANIZAM PREPOVIJESTI	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati	tipove pretpovijesnih naselja (selo, urbana središta, citadela).	<ul style="list-style-type: none"> • selo Terroso [P/S] • naselje u Biskupinu u Poljskoj [P/S] • Çatal Hüyük [P/S] • Barrumini nurage [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	strukturu i specifičnosti pretpovijesnih naselja (statična naselja, sela, utvrđena naselja, nurage, sojeničko naselje, zidine, slobodan raspored objekata, popločeno dvorište, zbijena naselja bez ulica, citadele, koncentrična struktura, pravilna struktura).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
10. UMJETNOST DREVNIH CIVILIZACIJA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	utjecaj geopolitičkoga smještaja na umjetnost i urbanizam Egipta i Mezopotamije (egipatski otvoreni gradovi i nepromijenjena tradicija u oblikovanju umjetnosti kao rezultat izoliranosti pustinjom, mezopotamski zidom zatvoreni gradovi i izmjena naroda i stilova).	
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati	dominantne narode Mezopotamije (Sumerani, Akađani, Babilonci, Asirci, Novobabilonci).	
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesni kontekst egipatske umjetnosti (stroga društvena hijerarhija, reforme Amenofisa IV./Ehnatona).	
11. SLIKARSTVO DREVNIH CIVILIZACIJA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike i kompozicijska načela egipatskoga slikarstva (simetrija, staticnost).	<ul style="list-style-type: none"> • Kraljica Nefertari [P/S] • grobnica Nakht [P/S] • Vrt s ribnjakom, Tebanska grobnica [P/S] • ulaz u grobnicu Ramzesa VI. [P/S] • Vaganje duše (Knjiga mrtvih, papirus) [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	načine oblikovanja motiva u egipatskome slikarstvu (stilizacija, plošnost/diktat plohe, egipatski kanon, ustaljena paleta boja, jasan obris, ikonografska/hijerarhijska perspektiva).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtičkom označiti	prikaz prostora u egipatskom slikarstvu (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi).	
12. KIPARSTVO DREVNIH CIVILIZACIJA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Razlikovati 4. Usporediti	karakteristike sumerske, akadske, babilonske i asirske skulpture.	<ul style="list-style-type: none"> • skupina skulptura iz Tell Asmara [P/S] • Pobjednička stela Naram-Sina [P/S/A] • Hamurabijev zakonik [P/S] • Asurnasirpalov lov [P/S] • Umiruća lavica [P/S/A]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
12. KIPARSTVO DREVNIH CIVILIZACIJA	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	kompozicijska obilježja i karakteristike mezopotamske i egipatske skulpture (statičnost, simetričnost, asimetričnost, dinamičnost, prikaz pokreta, vertikalna podjela).	<ul style="list-style-type: none"> • Sfinga [P/S] • pročelje hrama Ramzesa II. u Abu Simbelu [P/S**] • Paleta za šminkanje [P/S/A] • Princ Rahotep i njegova žena [P/S] • Mikerinos i njegova žena [P/S] • Pisar Kaia [P/S/A] • Ehnaton [P/S] • Nefertiti [P/S/A] • Mlada žena s lotosom [P]
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	načine oblikovanja motiva u mezopotamskoj i egipatskoj skulpturi (frontalnost, stilizacija, zatvorenost, polikromnost/obojanost, zaobljene, valjkaste forme, zdepaste proporcije, realizam, naturalizam, narativnost, ikonografska perspektiva, egipatski kanon, heraldički karakter, kubični karakter).	
	4.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtičkom označiti	prikaz prostora na mezopotamskim i egipatskim reljefima (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi).	
	5.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Razlikovati	vrste egipatske skulpture (sjedeće skulpture, stojeće skulpture i tip pisara).	
	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Razlikovati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	tipove, namjenu i strukturu mezopotamske i egipatske arhitekture (zigurat, egipatske grobnice, grobni kompleks, mastaba, piramide, stepenasta piramida, egipatski hramovi, hram u stijeni).	
13. ARHITEKTURA DREVNIH CIVILIZACIJA	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtičkom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine mezopotamske i egipatske arhitekture (geometričnost, simetrija, statičnost, longitudinalnost, zatvorenost, monumentalnost).	<ul style="list-style-type: none"> • Zigurat u Uru [P/S] • Ištarina vrata [P/S] • mastaba [P/S] • Grobni kompleks faraona Zosera [P/S] • Velike piramide kod Gize [P/S**/A] • Amonov hram u Karnaku [P/S**/A] • Hram kraljice Hatšepsut, Deir el-Bahari [P/S**/A] • Hram Ramzesa II. u Abu Simbelu [P/S**]
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtičkom označiti	konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente mezopotamske i egipatske arhitekture (Mezopotamija: pun nadzemni volumen, polukružni luk, bačvasti svod, lezene, opeka, kamen, pocakljena opeka, polikromnost, Egipat: piramide – pun nadzemni volumen, neznatan unutrašnji prostor, „kraljeva odaja“, „kraljičina odaja“, velika galerija, lažna pogrebna odaja, rasteretri prostori, hramovi: terasa, plato, rampa, dvorište, hipostilna dvorana, svetište, pilon, obelisk, stupovi, kamene gredе, strop).	
	4.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Usporediti	zigurat i egipatske piramide.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
13. ARHITEKTURA DREVNIH CIVILIZACIJA	5.	1. Prepoznati 2. Objasniti 3. Usporediti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	promjene u oblikovanju i organizaciji prostora egipatskih grobnica od mastaba do grobnica u stijeni (oblik grobnice, raspored prostora, namjena prostora, smještaj grobnoga prostora).	
14. URBANIZAM DREVNIH CIVILIZACIJA	1.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Crtežom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja urbanizma u Mezopotamiji i Egiptu (pravilne i nepravilne strukture grada).	<ul style="list-style-type: none"> Teba [P/S] radničko naselje Tell el Amarna [P/S] grad Ur [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Objasniti 3. Opisati 4. Crtežom označiti	karakteristike i namjenu pojedinih dijelova grada (korištenje različitih materijala za sakralnu i za stambenu arhitekturu, radnička naselja, tipizirani stambeni prostori, zidine, sakralni kompleks, stambeni dio, uske krivudave ulice).	
15. UMJETNOST EGEJSKIH KULTURA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati	egejsku umjetnost kao zajednički naziv koji objedinjuje kikladsku, minojsku i mikensku umjetnost.	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	poveznicu između geopolitičkoga smještaja i oblikovanja gradova egejskih kultura („otvoren“/neutvrđen/grad bez zidina na Kreti, zatvoren, zidom opasan i zaštićen grad u Mikenii).	
16. SLIKARSTVO EGEJSKIH KULTURA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike minojskih oslikanih vaza (stil kamarae: stilizirani biljni motivi, apstrakcija, naturalistički stil: dinamičnost, naturalizam, morski, biljni i životinjski motivi).	<ul style="list-style-type: none"> oslikana vaza, stil kamarae [P/S] Vaza s hobotnicom [P/S] Igre s bikom, palača u Knososu [P/S**] Proljetne freske, Akrotiri, otok Santorini/Thera [P/S] freske iz Tyrinsa [P/S] freske koje prikazuju dvorske dame, palača u Knososu [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike minojskoga zidnoga slikarstva (jasnoća, dinamičnost, stremljenje k realizmu, stilizacija, žive boje, plošno nanošenje boje, plošnost, istaknuta obrisna linija, jasan crtež, strogi profil lica, prikazivanje pokreta, tematika iz svakodnevnoga života, biljnog i životinjskog svijeta, dekorativne/ornamentalne trake).	
	3.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Usporediti 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske razlike između egipatskoga i minojskoga slikarstva.	
17. KIPARSTVO EGEJSKIH KULTURA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike egejske skulpture (simetrija, statičnost, zatvorenost, male dimenzije, monumentalnost, uglate, zaobljene, valjkaste forme, stilizacija, frontalni stav, prilagođavanje arhitektonskome okviru).	<ul style="list-style-type: none"> Kikladski idol iz Amorgosa [P/S/A] Zmajska božica [P/S] Lavljva vrata, Mikenai [P/S**]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
18. ARHITEKTURA I URBANIZAM EGEJSKIH KULTURA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Usporediti 6. Crtičom označiti	karakteristike egejske arhitekture i urbanizma (Kreta: palača-grad, otvorenost/neutvrđenost, razveden, nepravilan tlocrt, slobodan, asimetričan raspored građevina i prostorija, gradnja u kamenu i drvu, polikromnost/obojanost arhitekture, Miken: zatvorenost/utvrđenost, obrambeni karakter, kiklopske zidine, akropola, megaron, nekropola, gradnja u kamenu, gradnja bez vezivnog tkiva).	<ul style="list-style-type: none"> Palača u Knososu [P/S**/A] Mikenska akropola [P/S**] Atrejeva riznica [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtičom označiti	konstruktivne i prostorne elemente egejske arhitekture i urbanizma (zid, stup, stub, kretski stup, strop, ravan krov, rasteretri trokut, nadvratnik, dovratnik, lažna kupola, akropola, megaron, nekropola, <i>tumulus</i> , dromos).	
	3.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Usporediti 4. Objasniti 5. Crtičom označiti	razlike između minojske palače i mikenske akropole.	
19. UMJETNOST ANTIČKE GRČKE	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesni kontekst umjetnosti antičke Grčke (podjela na polise, načelo „čovjek je mjerilo svih stvari“, religija kao središte preokupacije grčkoga čovjeka, politeizam, kolonizacija Mediterana, utjecaj mikenskoga megarona na oblikovanje grčkoga hrama).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Razlikovati 5. Usporediti	stilove u umjetnosti antičke Grčke (geometrijski, arhajski, klasični, helenistički stil).	
20. SLIKARSTVO ANTIČKE GRČKE	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Usporediti 5. Crtičom označiti	stilske karakteristike oslikanih grčkih vaza geometrijskoga stila (vertikalna podjela površine, geometrijski ornamenti, meandar, ljudski i životinjski likovi, geometričnost, plošnost, stilizacija), arhajskoga stila crnih figura (veći realizam, stilizacija, figurativnost, široki figurativni pojas, prepoznatljivija tema, oblici i likovi obojani crnom bojom, plošnost, geometrijski i vegetabilni/biljni ornamenti), arhajskoga stila crvenih figura (likovi u boji terakote, crna pozadina, figurativnost, široki figurativni pojas, velike figure, stilizacija, veća realnost, plošnost, geometrijski i vegetabilni/biljni ornamenti) i klasičnoga razdoblja (crtež na bijeloj podlozi, figurativnost, geometrijski ornament/meandar).	<ul style="list-style-type: none"> dipilonske vase [P/S/A] amfora s prikazima Ahilej i Ajaks i Povratak dioskura (Eksekijeva amfora) [P/S/A] Kiliks s prikazom Dionisa [P/S] Slikar Pana, vaza s prikazom priča o Heraklu [P/S/A] Lekythos s djevojkom na grobu junaka [P/S] detalj mozaika iz Pele [P]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	namjenu dipilonskih vaza (nadgrobni spomenik).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
21. KIPARSTVO ANTIČKE GRČKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Usporediti 5. Crtičkom označiti	karakteristike i kompozicijska načela grčke skulpture arhajskoga razdoblja (statičnost, stroga simetrija, frontalni stav), klasičnoga razdoblja (stav kontraposta, skladne proporcije) i helenizma (dinamičnost, naturalizam, ekspresivnost, naglašena dramatičnost, snažne emocije, dijagonalnost).	<ul style="list-style-type: none"> Kuros s Melosa [P/S] Kuros iz Anavysosa [P/S] Moskofor [P/S/A] Kora 697 (Peplos Kora) [P/S] Kora 674/Kora s Akropole [P/S/A] Hera sa Samosa [P/S] brončana skulptura ratnika/ Ratnik iz Riacija [P/S/A] Poliklet, Dorifor [P/S/A] Miron, Bacač disk [P/S**] Praksitel, Hermes [P/S/A] Hrvatski Apoksiomen [P] Nika sa Samotrake [P/S**/A] Laokont i sinovi [P/S/A] Zeusov hram u Olimpiji: skulpture sa zabata, metopa s prikazom Herakla, Atene i Atlasa [P/S**] Partenon: friz (<i>Jahači</i>), zabat (<i>Tri parke, Dioniz</i>), metopa (Borba Kentaura) [P/S**] reljef Nike s ograda hrama Atene Nike [P/S/A] reljef s tzv. Aleksandrovog sarkofaga [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Usporediti 5. Crtičkom označiti	načine oblikovanja motiva grčke skulpture arhajskoga razdoblja (pojednostavljena anatomija, stilizacija, proporcije 1:5, 1:6, arhajski osmijeh, polikromnost, krute kretnje i stav), klasičnoga razdoblja (idealizacija, proporcije 1:7, grčki kanon, efekt „mokre tkanine“, preciznost anatomskih detalja, polikromnost) i helenizma (dramatičnost, pokret, nemir, teatralnost, jake emocije, izdužene proporcije naturalizam, ekspresivnost, isprepletenost, individualnost tzv. helenistički realizam).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Usporediti 5. Crtičkom označiti	oblikovanje volumena i postizanje privida prostora na grčkim reljefima klasičnoga razdoblja (izmjerenjivanje plitkoga i visokoga reljefa, visoka plastičnost likova, nedefiniran/nejasan prostor, prikaz tijela likova sprijeda/ <i>en face</i> , u profilu ili poluprofilu, glave u profilu i poluprofilu, statičnost) i helenizma (isprepletenost likova, visoka plastičnost).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Usporediti 5. Crtičkom označiti	odnos skulpture i zadanoga arhitektonskoga okvira u kiparstvu antičke Grčke (metopa, timpan).	
	5.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Usporediti	egipatsku skulpturu i grčku arhajsku skulpturu.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
22. ARHITEKTURA ANTIČKE GRČKE	1.	1. Razlikovati 2. Prepoznati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Crtežom označiti	grčke hramove prema tipu ili obliku (hram s antama, hram s dvostrukim antama, peripter, dipter, prostil, amfiprostil, pseudoperipter, pseudodipter, tolos/ <i>tholos</i>).	<ul style="list-style-type: none"> • Posejdonov hram, Paestum [P/S**/A] • Partenon, Atena [P/S**/A] • Erehezion (Erehezion), Atena [P/S**/A] • Hram Atene Nike, Atena [P/S] • Apolonov hram, Delfi (tlocrt) [P/S] • Kazalište u Epidauru [P/S**/A] • Kazalište u Delfima [P/S] • Tholos (tolos) u Delfima [P/S]
	2.	1. Razlikovati 2. Prepoznati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Crtežom označiti	grčke hramove prema stilu ili redu (dorski, jonski, korintski).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine grčke arhitekture (statičan i dinamičan prostor, masa dominira nad prostorom koji je rastvoren stupovima/trijemom, zlatni rez, tlocrt: longitudinalan/uzdužan, centralan, pravilan, razveden).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente grčkoga hrama (cela/naos, pronaos, opistodom, kolonada, ophodni trijem, krepidoma, stilobat, trijem, reljefi na metopama, frizu i timpanu, polikromnost).	
	5.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	elemente vertikalne raščlambe pročelja grčkoga hrama (krepidoma, stilobat, stup: baza, trup, kanelire, kapitel, ehin/ehinus, abak/abakus, voluta, akant/akantus, greda/arhitrav, friz, metopa, triglif, vjenac, timpan/timpanon, zabat, kariatide).	
	6.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	korekcije radi optičkih učinaka kod grčkoga hrama (entazis, zakrivljenost horizontalnih linija, različiti razmak između stupova).	
	7.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati 5. Crtežom označiti	dijelove grčkoga kazališta (gledalište, orkestra, skena, proskenij/paraskenij).	
	8.	1. Opisati 2. Objasniti	odnos arhitekture i ambijenta, oblika i akustike grčkoga kazališta.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
23. URBANIZAM ANTIČKE GRČKE	1.	1. Prepoznati 2. Identificirati 3. Imenovati 4. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja grčkoga urbanizma (nepravilan/neplanski i pravilan/planski/ortogonalan urbanistički plan, geometričnost, odnos između unutrašnje organizacije grada i njegovih vanjskih granica, Sveti put - usmjereni kretanje gradom, prilagođavanje konfiguraciji terena, nepravilni i pravilni trgovci).	<ul style="list-style-type: none"> • Atena (agora, akropola) [P/S**/A] • Delfi [P/S**/A] • Milet [P/S**]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	pojedine dijelove grada antičke Grčke (agora, akropola, put, stoa, buleuterion, gymnasion, kazalište, riznica, stadion, hram, propileji).	
24. UMJETNOST ETRUŠČANA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesni kontekst etruščanske umjetnosti (utjecaj grčke umjetnosti, bavljenje trgovinom, važnost kulta mrtvih).	
25. SLIKARSTVO ETRUŠČANA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike etruščanskog slikarstva (plošnost, stilizacija, jednostavnost, vedri motivi, prikazivanje pokreta, teme: ples, gozba, životinja, priroda).	<ul style="list-style-type: none"> • zidne slike iz grobnice Leopardi, Tarquinija [P/S]
26. KIPARSTVO ETRUŠČANA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike etruščanske skulpture (statičnost, stilizacija, dinamičnost, asimetrija, pojednostavljeni realizam, zaobljene glatke forme, utjecaj grčkoga arhajskoga stila, obojanost/polikromiranost, iskorak, neuvjerljive kretnje tijela, ekspresivnost).	<ul style="list-style-type: none"> • sarkofazi s likovima pokojnika (Cerveteri) [P/S/A] • Apolon iz Veja [P/S/A]
27. ARHITEKTURA ETRUŠČANA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	tip etruščanske grobne arhitekture (tumul/tumulus).	<ul style="list-style-type: none"> • grobna komora iz Cerveterija [P/S] • etruščanski tumuli u Tarkviniji [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike, konstruktivne, prostorne i dekorativne elemente etruščanske grobne arhitekture (kružni tlocrt, kružne ili četvrtaste prostorije, unutrašnjosti imitacija kuće, izvana građene od kamena ili usječene u stijenu).	
28. UMJETNOST ANTIČKOGA RIMA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesni i kulturne utjecaje na umjetnost i arhitekturu antičkoga Rima (utjecaj grčke i etruščanske umjetnosti: urbanizam, arhitektonski redovi, konstrukcija svoda i luka, utjecaj kulta predaka na pojavu portreta).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
29. SLIKARSTVO ANTIČKOGA RIMA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati	glavne lokalitete sačuvanoga slikarstva iz razdoblja antičkoga Rima (Pompeji i Herkulanium).	<ul style="list-style-type: none"> • Kuća Samnita, Pompeji [P/S] • prikazi bakanica, zidne slike iz Vila Misterija, Pompeji [P/S**/A] • zidne slike Vile Misterija (drugi pompejanski stil), Pompeji [P/S] • zidne slike iz kuće Vetti, Pompeji [P/S] • zidna slika iz kuće Fronto, Pompeji [P/S] • zidna slika iz Livijine kuće, Primaporta (pejzaž) [P] • slika iz kuće Julije Felix, Pompeji (mrtva priroda) [P] • portret muškarca, Fayum [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike pompejanskih stilova (prvi pompejanski stil tzv. strukturalni: dekorativnost, plošnost, imitacija raskošnih materijala, geometrijska struktura, drugi pompejanski stil tzv. arhitektonski: iluzija prostora, perspektivno skraćenje naslikanih arhitektonskih elemenata, perspektivna iluzija proširenja prostora, privid volumena, iluzionizam, treći pompejanski stil: ornamentalna funkcija arhitektonskih elemenata, podjela površine zida, mitološke i pastoralne teme, četvrti pompejanski stil tzv. barokni: pretrpanost oblike, kombinacija 2. i 3. stila, nestvarna, fantastična arhitektura, iluzija dubine, perspektiva).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati	način oblikovanja motiva i tehniku u portretnome slikarstvu antičkoga Rima (realizam, enkaustika).	
30. KIPARSTVO ANTIČKOGA RIMA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	vrste antičke rimske skulpture (portret, narativni reljef, konjanička statua, trijumfalni stup).	<ul style="list-style-type: none"> • portret Karakale [P/S] • glava čovjeka, tzv. Brut [P/S] • Patricij s precima [P/S] • August iz Primaporte [P/S/A] • Oltar mira/Ara Pacis [P/S] • Trajanov stup [P/S**/A] • Konjanička statua Marka Aurelija [P/S] • Konstantin Veliki [P/S] • reljef s Konstantinova slavoluka, početak 4. st. [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike antičke rimske skulpture (uravnoteženost, dinamičnost, narativnost, realizam, naturalizam, idealizacija, obojanost/polikromiranost, skladne, neskladne, zdepaste proporcije).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanje volumena i postizanje privida prostora na antičkim rimskim reljefima (stupnjevanje plastičnosti, prostorni planovi).	
	4.	1. Prepoznati 2. Objasniti	stilske karakteristike kasnoantičkih skulptura (napuštanje prikaza dubine prostora, napuštanje pravilnih proporcija, napuštanje klasičnoga kontraposta, simetričnost).	
	5.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Usporediti	stilske karakteristike grčke i rimske skulpture.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
31. ARHITEKTURA ANTIČKOGA RIMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	namjenu i tipove građevina u antičkome Rimu (sakralna: hram, mauzolej, profana: domus, insula, amfiteatar, kazališta, akvedukt, slavoluk, terme, bazilika, palača)	<ul style="list-style-type: none"> • Hram Fortune Virilis, Rim, (vanjski izgled) [P/S] • Panteon, Rim [P/S**/A] • Koloseum, Rim [P/S**/A] • Arena (amfiteatar), Pula [P/S**] • Karakaline terme, Rim [P/S**/A] • Kazalište u Sabrathi, Libija [P/S] • Maksencijeva/Konstantinova bazilika, Rim [P/S] • Slavoluk Sergijevaca, Pula [P/S**] • Konstantinov slavoluk, Rim [P/S**] • Dioklecijanova palača, Split [P/S**/A] • tlocrt tipičnog domusa [P/S] • Kuća srebrne svadbe, Pompeji [P/S] • Pont du Gard, Nimes [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture antičkoga Rima (simetrija, preglednost, longitudinalnost, centralnost, eliptičnost, geometričnost, zatvorenost; uzor u grčkoj i etruskoj arhitekturi: arhitektonski redovi, oblik hrama, polukružni luk, bačvasti svod, bazilikalno osvjetljenje, naglasak na oblikovanju glavne fasade i unutrašnjosti, gradnja opekom, kamenom i betonom).	
	3.	1. Odrediti 2. Prepoznati 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture antičkoga Rima (stup, polustup, pilastar, arhitrav, polukružni luk, vijenac, bačvasti svod, križni svod, kasetirani svod, kupola, okul/oculus, atrij, tablinum, peristil, predvorje, svetište, niša, lažni prozori, arena, platneni krov/velum, scaena frons, brodovi, apsida, vestibul, protiron).	
32. URBANIZAM ANTIČKOGA RIMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela oblikovanja rimskoga urbanizma (slobodan raspored i nepravilan oblik Foruma Romanuma, pravilni oblik Cezarova i carskih foruma, pravilan raster/mreža ulica, ortogonalan raster ulica, geometričnost).	<ul style="list-style-type: none"> • Forum Romanum i Carski forumi (Augustov, Vespazijanov, Nervin i Trajanov), Rim [P/S**/A] • Timgad [P/S**/A] • Zadar [P/S**] • Poreč [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Razlikovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	dijelove rimskoga grada i njihovu namjenu (zidine, forum, cardo, decumanus, insula, slavoluk, struktura središnjega dijela carskoga Rima: Forum Romanum, Cezarov forum, carski forumi, ager).	
33. RANOKRŠĆANSKA UMJETNOST	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesne i kulturne utjecaje na ranokršćansku umjetnost i arhitekturu (utjecaj progona kršćana na pojavu katakombi i simbola, kontinuitet rimske arhitekture u novoj namjeni i novoj prostornoj organizaciji: bazilike, centralne građevine, korištenje antičkih motiva u novoj kršćanskoj ikonografiji).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
34. RANOKRŠĆANSKO SLIKARSTVO	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati	različite vrste ranokršćanskoga slikarstva (zidne slike, mozaici).	<ul style="list-style-type: none"> • Euharistijski hljeb i ribe, katakombe sv. Kalista, Rim [P/S] • slike na stropu komore Dobrog pastira, katakomba Maiusa, Vatikan [P/S] • slika iz katakombe sv. Petra i Marcellina, Rim [P/S] • mozaici na svodu ophoda crkve Sv. Constanza, Rim [P/S**] • <i>Krist Petru povjerava Crkvu</i>, mozaik u niši crkve Sv. Constanza [P/S**] • podni mozaik, Akvileja [P]
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	stilske karakteristike ranokršćanskoga slikarstva (simbolički prikazi, prikazi komponirani kao slobodni fragmenti, figurativni prikazi, biljni ornamenti, životinjski ornamenti, dekorativnost, linearost, plošnost, frontalni stav, suzdržan pokret, privid volumena).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	teme slikarstva u katakombama (euharistijski simbol hljeba i ribe, Dobri pastir, prikazi oranta, priča o Joni, Adam i Eva).	
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	ranokršćanske simbole (križ, riba, monogrami).	
35. RANOKRŠĆANSKO KIPARSTVO	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	teme reljefnih prikaza na ranokršćanskim sarkofazima (<i>Traditio legis</i> , Petrovo uhićenje, Kristovo uhićenje, Pavlovo uhićenje, Abrahamova žrtva, Kristov ulazak u Jeruzalem, Adam i Eva/Istočni grijeh, Danijel u lavljoj jami, Job, Poklonstvo kraljeva, Dobri pastir, Kristov monogram, kršćanski simboli, biljni i životinjski motivi).	<ul style="list-style-type: none"> • Sarkofag Junija Basa [P/S/A] • Teodorov sarkofag, Ravena [P/S] • Sarkofag Poklonstva, Ravena [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike ranokršćanske skulpture na sarkofazima (reducirani prikaz, simboličnost, ornamenti, monogrami, raščlanjenost prizora arhitektonskim elementima, relativno skučen prostor, nepravilne proporcije, visoki reljef, niski reljef, plastičnost, stupnjevanje plastičnosti, plošnost, simetričnost, asimetričnost, statičnost, linearost, stilizacija, <i>horror vacui</i>).	
36. RANOKRŠĆANSKA ARHITEKTURA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	tipove ranokršćanskih građevina prema namjeni (bazilika, mauzolej, krstionica/baptisterij).	<ul style="list-style-type: none"> • Sv. Constanza, Rim [P/S**/A] • Sv. Sabina, Rim [P/S**/A] • Krstionica ortodoksnih, Ravena [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine ranokršćanskih sakralnih građevina (longitudinalnost, centralnost, simetričnost, preglednost, statičnost, geometričnost, veliki prozori).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
36. RANOKRŠĆANSKA ARHITEKTURA	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture (bazilika: podjela na neparni broj brodova, viši i širi glavni brod, bočni brodovi, bazilikalno osvjetljenje, glavna apsida, bočne apside, transept, atrij, narteks, centralne građevine: središnji prostor, ophod/deambulatorij, niše, narteks, vanjski ophodni trijem).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	elemente raščlambe zida te dekorativne elemente ranokršćanske sakralne arhitekture (zid, stupovi, dvostruki stupovi, kanelire, polukružni luk, arkade, drveni strop, bačvasti svod, tambur, kupola, mozaik).	
37. UMJETNOST RANO- BIZANTSKEGA RAZDOBLJA	1.	1. Imenovati 2. Odrediti 3. Objasniti	povjesno-kulturne utjecaje na ranobizantsku umjetnost (Konstantinopol – nova prijestolnica Rimskoga Carstva, kršćanstvo postaje glavna vjeroispovijest, propast Zapadnoga Rimskog Carstva; Justinianova rekonkvista).	
	3.	1. Odrediti 2. Prepoznati 3. Imenovati	najvažnija središta ranobizantske umjetnosti (Konstantinopol, Ravena).	
38. SLIKARSTVO RANO BIZANTA	1.	1. Imenovati 2. Odrediti 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike ranobizantskoga slikarstva (plošnost, linearizam, statičnost, frontalnost, stiliziranost, jednoličan ritam, uskladenost s kadrom, horizontalnost, izduženost proporcija, izokefalija, negiranje tjelesnosti i naglašavanje duhovnosti likova, zlatna pozadina, hijerarhijska, obrnuta i vertikalna perspektiva).	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Car Justinian s pratnjom, Carica Teodora s pratnjom, crkva S. Vitale, Ravena [P/S**]</i> • mozaik u apsidi Eufrazijeve bazilike, Poreč [P/S**/A] • <i>Povorka mučenica i mučenika, crkva S. Apollinare Nuovo, Ravena [P/S]</i> • mozaik u apsidi crkve S. Apollinare in Classe, Ravena [P/S]
39. ARHITEKTURA RANO BIZANTA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati	tipove ranobizantskih građevina prema namjeni (bazilika, baptisterij/krstionica, memorijalna kapela, biskupski dvor).	<ul style="list-style-type: none"> • Antemije iz Trala i Izidor iz Mileta, Hagia Sophia, Istanbul [P/S**/A] • crkva sv. Sergija i Bakha, Istanbul [P/S] • crkva S. Vitale, Ravena [P/S**/A] • Eufrazijeva bazilika, Poreč [P/S**/A]
	2.	1. Imenovati 2. Prepoznati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine ranobizantske arhitekture (monumentalnost, negiranje masivnosti konstrukcije, stupnjevanje volumena, konstruktivno rasterećenje, ekspanzija središnjega prostora, preglednost, uravnoteženost, igra svjetlosti, longitudinalnost, centralnost, sinteza/kombinacija centralnoga i longitudinalnog tlocrta, simetrija, asimetrija).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
39. ARHITEKTURA RANOGA BIZANTA	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtičkom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente ranobizantskih građevina (stup, stub, perforirani kapiteli, arkade, pandantivi, kupola, polukupola, prozorski otvori, atrij, narteks, brodovi, niše, galerije, apsida: polukružna i poligonalna, bogatstvo materijala: mramorne oplate, mozaici).	
40. URBANIZAM RANOGA BIZANTA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Crtičkom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja ranobizantskoga urbanizma (utjecaj antičke prostorne organizacije: planiranost i prilagodba, geometričnost, preglednost, ortogonalnost, zatvorenost, utvrđenost).	• Konstantinopol/Carigrad [P]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	dijelove ranobizantskoga urbanoga prostora i njihovu namjenu (zidine, trijumfalni ulaz: <i>Zlatna vrata, cardo, decumanus</i> , forumi, sakralne građevine, carska palača, hipodrom).	
41. UMJETNOST SREDNJO- BIZANTSKEGA RAZDOBLJA	1.	1. Imenovati 2. Odrediti	povijesno-kulturne utjecaje na srednjobizantsku umjetnost (makedonska renesansa, širenje pravoslavlja).	
	2.	1. Imenovati 2. Objasniti	pojmove važne za umjetnost srednjobizantskoga razdoblja (ikona, ikonostas, ikonoklazam, ikonoborac, ikonofil).	
42. SLIKARSTVO SREDNJEGA BIZANTA	1.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati	različite vrste slikarstva u umjetnosti srednjobizantskoga razdoblja (mozaik, zidno slikarstvo, ikona, minijatura).	<ul style="list-style-type: none"> • mozaici u crkvi samostana Hosios Lukas, Fokida (Stiriris) [P/S/A] • mozaik Krista Pantokratora, kupola Marijine crkve, Dafni [P/S] • Eutihije i Mihajlo, freska u apsidi crkve sv. Klimenta, Ohrid, Makedonija [P] • <i>Vladimirsko Gospa</i>, Tretjakovska galerija, Moskva, Rusija [P] • minijature iz pariškoga psaltila (<i>David svira harfu, Anina molitva</i>), Francuska [P] • <i>Silazak u Limb</i>, Nea Moni, Chios [P]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	stilske karakteristike srednjobizantskoga slikarstva (plošnost, linearizam, statičnost, frontalnost, stiliziranost, izduženost proporcija, negiranje tjelesnosti i naglašavanje duhovnosti likova, dekorativna i simbolična primjena i uloga boje; apstraktna pozadina, hijerarhijska i obrnuta perspektiva, mnogobrojnost očišta; utjecaj antičke umjetnosti u minijaturama).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	repertoar tema i njihov smještaj u crkvama srednjobizantskoga razdoblja (Krist Svevladar/Pantokrator, Bogorodica s djetetom, apostoli, proroci, evanđelisti, prizori iz Kristovog života, svetci, mučenici, crkveni dostojanstvenici, ikonografska topografija).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
43. ARHITEKTURA SREDNJEVA BIZANTA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine srednjobizantske arhitekture (višekupolne crkve, naglašenost središnjega prostora, stupnjevanje i smanjenje volumena, vertikalnost, tipovi tlocrta koji ujedinjuju longitudinalnost i centralnost: upisani i slobodni križni tlocrt, simetrija).	<ul style="list-style-type: none"> • crkva sv. Marka, Venecija [P/S**] • samostan Hosios Lukas, Fokida [P/S/A]
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlanbe zida te dekorativne elemente srednjobizantskih građevina (stup, stub, arkade, prozorski otvori: bifore, trifore, trompa, pandantiv, tambur, kupola, bačvasti svod, narteks, brod, apsida: polukružna i poligonalna, ophod, galerije, križište, ikonostas, kombinacija materijala, zidni mozaici).	
44. ISLAMSKA UMJETNOST	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti	zemljopisnu raširenost islamske umjetnosti (Maroko, Alžir, Tunis, Egipat, Anatolija, Sirija, Irak, Jemen, Iran, Turkestana, južna Španjolska, Balkanski poluotok).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Objasniti	različite utjecaje na islamsku umjetnost (helenistički, kasnoantički, bizantski, mezopotamski, indijski utjecaj).	
45. SLIKARSTVO ISLAMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike islamskoga slikarstva (zabranjena figuralnoga prikaza božanstva, ornamentalnost, dekorativnost, arabeske, geometričnost, plošnost, preciznost u prikazu detalja, figuracija u svjetovnom slikarstvu: minijature).	<ul style="list-style-type: none"> • portal džamije šeika Lutfalaha u Isfahanu, Iran (XVII. st.) [P/S] • minijatura iz rukopisa Šahnama, Louvre, Pariz [P] • detalj keramičke oplate iz Alhambre [P]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	ulogu kaligrafije u islamskoj umjetnosti.	
46. ARHITEKTURA ISLAMA	1.	1. Imenovati 2. Odrediti 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	ključne pojmove islamske arhitekture (džamija/mošeja, kibla, mihrab, minbar, maksura, minaret, ivan, bajt, harem).	<ul style="list-style-type: none"> • Velika džamija u Damasku [P/S] • Kupola na stijeni/ Omarova džamija, Jeruzalem [P/S] • Velika džamija u Samari, Irak (IX. st.) [P/S] • Velika džamija u Cordobi [P/S] • Alhambra, Granada [P/S**] • Hajredin, Most preko Neretve, Mostar [P/S**] • Kraljevska džamija u Isfahanu (XVI. st.) [P/S] • Sinan, Džamija Selima II., Edirne [P/S] • Taj Mahal, Agra, Indija [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	namjene građevina u islamskoj arhitekturi (džamije, medresa, vojna utvrda, logor, palača, tvrđava, hamam, karavansaraj, grobnica).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine islamskih građevina (nesagledivost, nepreglednost, raskošni materijali i dekoracija vanjštine i unutrašnjosti: mozaici, pozlata, fajansa, <i>stucco</i> , longitudinalnost, centralnost, geometričnost, simetričnost, nepravilnost, razdijeljenost unutrašnjega prostora).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
46. ARHITEKTURA ISLAMA	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente islamskih građevina (stup, stub, arkada, kolonada, trijem, spiralno stubište, molitvena dvorana, središnje dvorište, brod, kupola: potkovičasta, segmentna; pandantiv, krov, svod, potkovasti luk, apsida, niša, prozori, kombinacija materijala: zidna opłata, polikromija, igra svjetlosti).	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Crtežom označiti	karakteristike graditeljstva Bagdadskoga kalifata u vrijeme Seldžuka (džamija: kupola nad molitvenim korom, četiri ivana nad četiri strane središnjega dvorišta, nadsvođeni trijmovi, okrugli minareti), španjolsko-maurskoga stila (zeleni crijev, keramički mozaici, mukarne –dekoracija u obliku stalaktita, arabeske, potkovasti luk, raskošnost, prozračnost), značajke osmanskoga graditeljstva (utjecaj bizantske arhitekture: tip potkupolne džamije, kupola u obliku polukugle, pandantivi, mnoštvo prozorskih otvora, geometričnost: kombinacija kruga i kvadrata, iglasti minareti), Mogula u Indiji (isprediljanje hinduističkih i perzijskih utjecaja, nepoklapanje mase i unutrašnjega prostora, dvostruka, luvkovičasta kupola, rastvaranje zidnoga omotača, simetričnost, geometričnost)	
47. ISLAMSKI URBANIZAM	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Crtežom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja islamskoga urbanizma (planiranost, pravilnost, geometričnost, simetričnost, kružni plan, zidine, gradska vrata, koncentrični/prstenasti raspored građevina, središnji položaj palače i džamije).	• Bagdad [P/S]
48. UMJETNOST PREDROMANIKE	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	povijesno-kulturni kontekst i pojava predromaničke umjetnosti (prodor barbarских plemena, likovni izrazi nastali miješanjem antičke tradicije i likovnoga nasljeđa pojedinih plemena: langobardska, vizigotska, merovinška, irska umjetnost, karolinška renesansa, otonska umjetnost, stvaranje novih žarišta života i umjetnosti: samostan, dvor).	
49. SLIKARSTVO PREDROMANIKE	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati	vrste slikarstva u predromanici (iluminirani rukopisi: iluminirani inicijali, minijature).	<ul style="list-style-type: none"> • Knjiga iz Kellsa, stranica Xi-Ro, Irska [P/S/A]
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike predromaničkoga slikarstva (dominira ornament, stilizacija, apstrakcija, dekorativnost, figurativnost svedena na ornament, plošnost, linearnost, pokrenutost, isprepletenost motiva, slojevitost, variranje osnovnoga motiva, biljni i životinjski motivi, pleter, geometričnost, negacija prostora, <i>horror vacui</i> , zakon kadra, ikonografska perspektiva, simetričnost, asimetričnost, figurativnost, prikaz prostora, privid volumena, slobodan raspored slika unutar teksta, brz i titrav potez, fiksiranje pokreta, zatvorena, otvorena kompozicija).	<ul style="list-style-type: none"> • Evandelistar sv. Chada ili Knjige iz Lichfelda [P/S] • Evandelistar iz Sankt Gallena, <i>Posljednji sud</i> [P/S] • Evandelistar crkve sv. Medarda u Soissonsu, <i>Zdenac života</i>, Dvorska škola Karla Velikog [P] • Perikope Henrika II., <i>Uzašaće</i> [P] • Utrechtski psalтир [P/S] • Evandelist Marko, minijatura iz Mainza [P]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
50. KIPARSTVO PREDROMANIKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela predromaničke skulpture (plitki reljef, simetričnost, asimetričnost, <i>horror vacui</i> , podjela na kadrove, prostorni zakon kadra, ikonografska perspektiva, narativnost, podjela na horizontalne pojaseve).	<ul style="list-style-type: none"> • Sigwaldowa ploča iz Cividalea [P/S/A] • kameni križ, Moone, Irška [P/S] • brončana vrata katedrale u Hildesheimu, prizori <i>Osuda Adama i Eve, Poklonstvo kraljeva, Rođenje Isusa</i>[P/S] • <i>Krist koji trijumfira</i>, bjelokosne korice, Oxford [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva u predromaničkome kiparstvu (plošno oblikovanje, linearost, pleterna ornamentika, <i>horror vacui</i> , obojanost skulptura/polikromnost, stilizacija, tendencija k apstraktnosti i ornamentalnosti motiva, apstraktni ornament, geometrizirani ljudski likovi, nepravilne/neskladne proporcije, zanemarivanje pojedinih dijelova tijela, narativnost).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati	simboličke prikaze evanđelista kod langobardske skulpture, utjecaj metalnih predmeta na geometrijske motive u keltskoj skulpturi, utjecaj antičke umjetnosti na oblikovanje karolinških bjelokosnih reljefa korica, stupnjevanje plastičnosti, narativnost i pokret u prizorima na otoskoj brončanoj skulpturi.	
51. ARHITEKTURA PREDROMANIKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine predromaničkih građevina (longitudinalnost, centralnost, simetričnost, masivnost).	<ul style="list-style-type: none"> • Dvorska kapela u Aachenu/ Palatinska kapela u Aachenu [P/S**/A] • ulaz u samostan u Lorschu [P/S] • Sv. Mihael u Hildesheimu [P]
51. ARHITEKTURA PREDROMANIKE	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente račlambe zida te dekorativne elemente predromaničke arhitekture (stubovi, monolitni stupovi, polustupovi, polukružni luk, pilastri, arkade, vijenac, friz, križni svod, <i>westwerk</i> , široki narteks, kule, središnji prostor, ophod/deambulatorij, galerija, apsida, vertikalna podjela na dvije razine, raznobojna mramorna opłata, geometrijski ornament zida, slikarski karakter, povezivanje pilastara zabatima, cik-cak ornament).	
52. URBANIZAM PREDROMANIKE	1.	1. Prepoznati 2. Identificirati 3. Imenovati 4. Crtežom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja predromaničkoga samostana (smišljeni raspored, građevine različitih namjena, bazilika, klaustar, pravilni geometrijski oblici, pravilnost kompleksa, nepostojanje ulica)	<ul style="list-style-type: none"> • plan samostana Sankt Gallen/St. Gall, Švicarska [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati	samostane kao kulturno središte predromanike i gospodarski zatvorene cjeline.	
53. STAROHRVATSKA UMJETNOST	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	društveno-povjesni i kulturni kontekst starohrvatske umjetnosti (dosegavanje Hrvata na područje rimskih provincija Panonije, Dalmacije i Istre, pokrštavanje, utjecaj antičke kulture i umjetnosti, kameni spomenici kao najstariji izvori hrvatske pisane riječi).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
54. SLIKARSTVO STAROHRVATSKE UMJETNOSTI	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike starohrvatskoga slikarstva (plošnost, linearost, stilizacija, ukrašavanje inicijala).	<ul style="list-style-type: none"> freske u crkvi sv. Mihajla/ sv. Mihaela kraj Stona, lik donatora s modelom crkve [P] Osorski evanđelistar [P/S]
55. KIPARSTVO STAROHRVATSKE UMJETNOSTI	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	starohrvatski kameni crkveni namještaj i njegove dijelove (oltarna ograda/pregrada, plutej, tegurij/zabatni trokut olтарne ograde/pregrade, ciborij/kamena nebnica, oltar, kameni stupić, oltarna menza).	<ul style="list-style-type: none"> oltarna ograda, Gornji Koljani- Crkvinja [P/S/A] ulomci oltarne ograde s imenom kneza Muncimira iz Uzdolja kod Knina [P/S] ciborij iz Biskupije [P/S] plutej oltarne pregrade s likom hrvatskog vladara, Split [P/S] zabat s Bogorodicom iz Crkvine u Biskupiji kod Knina [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska obilježja i karakteristike starohrvatske skulpture (plitki/niski reljef, simetričnost, <i>horror vacui</i> , zakon kadra, asimetričnost).	<ul style="list-style-type: none"> načine oblikovanja motiva u starohrvatskome kiparstvu (plitki/niski reljef, stilizacija, isprepletenost motiva, linearost, plošnost, negacija prostora, dekorativnost, diktat plohe, pleterna ornamentika: dvopruti/dvočlani i tropruti/tročlani pleter, motivi kružnica, kvadrata, pletenica, kršćanski simboli i motivi ptica [paua ili golub], rozeta/višeljetni cvjetovi, grožđa, apstraktни motivi, ljudski lik, životinjski lik, figuralna kompozicija, ikonografska perspektiva, podjela na horizontalne pojaseve, figurativni i ornamentalni pojasevi, obojanost/polikromiranost, natpisi kao neodvojiv dio skulpture).
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Odrediti 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	odnos skulpture i arhitektonskoga okvira i crkvenog namještaja u starohrvatskome razdoblju (reljefi vezani za arhitekturu i crkveni namještaj).	<ul style="list-style-type: none"> crkva sv. Nediljice, Zadar [P/S**/A] reljef pentagrama s pticama i pleterom [P/S]
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine starohrvatske sakralne arhitekture (centralnost: kružni, križni, trolinski, četverolinski, peterolinski i šesterolinski tlocrti, longitudinalnost, jednobrodnost, višebrodnost, prostorna rascjepkanost, zatvorenost, mali prozorski otvor, masivan zid, manje dimenzije).	<ul style="list-style-type: none"> crkva sv. Donata, Zadar [P/S**/A] crkva sv. Trojice, Split [P/S**] crkva sv. Križa, Nin [P/S**/A] crkva sv. Mihajla, Ston [P/S] crkva sv. Spasa na vrelu Cetine [P/S**]
56. ARHITEKTURA STAROHRVATSKE UMJETNOSTI	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	prostорне i конструктивне елементе, елементе раščlамбе зида te декоративне елементе starohrvatske sakralne arhitekture (westwerk, nepravilnosti u tlocrtu, različita rješenja prostora svetišta: apsidalni prostor u cijeloj visini građevine, tropapsidalno svetište, radikalno postavljene apside, apsida uklopljena u zidnu masu, središnji prostor okružen ophodom, stubovi, stupovi, polukružni luk, arkade, galerija, otvoreno kroviste, bačvasti svod, križni svod, tambur, polukupola/kalota, kupola, grubo klesani kamen, žbukani zid, korištenje spolja, plitke lezene, slijepi arkade, zaobljeni kontrafori, tranzene, slijepi lukovi, mali otvori, „zvono na preslicu“).	
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti		

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
3. LIKOVNA UMJETNOST OD ROMANIKE DO 20. STOLJEĆA				
57. UMJETNOST ROMANIKE	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati	romaniku kao prvo jedinstveno stilsko razdoblje u europskoj umjetnosti.	
	2.	1. Objasniti	podrijetlo i značenje naziva romanika.	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	društveno-kulturni kontekst romaničke umjetnosti (nova središta života: samostan i donjon, tj. feudalni burg, utjecaj hodočašća na pojavu hodočasničkih crkava).	
58. SLIKARSTVO ROMANIKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela romaničkoga slikarstva (zakon kadra, simetrija, asimetrija, hijerarhija, plošnost).	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rođenje Kristovo</i>, nepoznati španjolski slikar iz XII. st., dio oltara iz Sagasa [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva u romaničkome slikarstvu (metoda redukcije, <i>horror vacui</i> , ikonografska perspektiva, stilizacija, narativnost, plošnost, linearnost, jasni obrisi).	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Krist u slavi/Krist na prijestolju, Sant Clemente u Taüllu</i> [P/S**/A] • svod glavnog broda crkve <i>St. Savin-sur-Gartempe, Noina arka, Bog i Abel</i> [P/S**/A] • vitraj Kristova lica iz Wissembourga [P] • mozaikalni pod crkve u Otrantu [P] • <i>Nebeski Jeruzalem</i>, svod samostanske kapele St. Chef [P/S]
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	prikaz prostornih odnosa u romaničkome slikarstvu (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi prostornih planova).	<ul style="list-style-type: none"> • tapiserija kraljice Matilde iz Bayeuxa/ Tapiserija iz Bayeuxa [P/S] • <i>Sv. Ivan Evandelist</i>, minijatura iz Evandželja opata Wedricusa [P/S] • <i>Krist u slavi, Sv. Foška kraj Peroja</i> [P/S] • drveno raspelo iz samostana sv. Frane, Zadar [P/S]
	4.	1. Odrediti 2. Objasniti 3. Opisati	uporabu boje u romaničkome slikarstvu (reducirana ljestvica boja, plošni tretman boje).	
	5.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	odnos zidnoga slikarstva i arhitekture u romaničkoj umjetnosti (slikarstvo vezano za arhitekturu, diktat plohe, ikonografska topografija).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
59. KIPARSTVO ROMANIKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	vrste romaničke skulpture (reljefi na pročeljima/portalima i transeptima crkava, figuralni kapiteli, drvena raspela, drvene skulpture Bogorodica).	<ul style="list-style-type: none"> • Gislebertus, Portal St. Lazare u Autunu [P/S**/A] • Posljednji sud, luneta glavnog portala St. Foy u Conquesu [P/S] • južni portal crkve St. Pierre u Moissacu [P/S/A] • portal Ste.- Madeleine, Vezelay (Apostolska misija) [P/S/A] • nekadašnji trimo Saint Marie u Souillacu [P/S] • kapitel iz Saint Andoche u Saulieu: Noli me tangere [P/S] • reljef Nevjerni Toma iz samostana Santo Domingo u Silosu [P/S/A] • raspelo, Muzej katalonske umjetnosti [P/S] • Bogorodica iz Saint Nectaira • Majstor Radovan, portal katedrale sv. Lovre, Trogir [P/S**/A] • Andrija Buvina, vratnice katedrale sv. Duje, Split [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela romaničke skulpture (zakon kadra: prostorni i plošni, simetričnost, potpodjela na kadrove, izokefalija).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načini oblikovanja motiva u romaničkom kiparstvu (plošnost, linearnost, stilizacija, neskladne proporcije, ikonografska perspektiva, <i>horror vacui</i> , obojanost/ polikromnost).	
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	prikaz prostornih odnosa u romaničkom kiparstvu (vertikalna perspektiva, horizontalni pojasevi).	
	5.	1. Prepoznati 2. Opisati	teme, likove i motive na lunetama romaničkih portala (<i>Posljednji sud</i> , <i>Krist u slavi</i> , <i>Apostolska misija</i> , simboli četiriju evanđelista, mandorla).	
60. ARHITEKTURA ROMANIKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine romaničke arhitekture (longitudinalan tlocrt u obliku latinskoga križa, prostorna raščlanjenost, načelo subordinacije i adicije, bazilikalno osvjetljenje, masivnost, zatvorenost).	<ul style="list-style-type: none"> • Saint Sernin u Toulouseu [P/S**/A] • St. Foy u Conquesu [P/S**/A] • crkva Maria Laach [P/S] • katedrala u Pisi [P/S**] • pročelje Notre-Dame-la-Grande u Poitiersu [P/S] • crkva u Borgundu [P] • klaustar u Moissacu [P] • San Miniato al Monte u Firenci [P] • Ste. Madeleine, Vezelay - glavni brod [P] • kripta katedrale u Worcesteru [P] • kupola San Vicente en el Castillo, Cardona [P]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente romaničke arhitekture (masivan zid, mali prozorski otvori, polukružni luk, svod: bačvasti svod, bačvasti svod s pojascicama, pojascice, križni svod, polukupola, kupola; travej, glavni brod, bočni brodovi, transept, deambulatorij, apsida, apsidiole, arkade, galerija/triforij, zvonik, zapadni zvonici, kor, kripta, klaustar, skulpturalno ukrašen portal, stupnjevito uvučen portal, slijepe arkade, prozori, rozeta, monofore, bifore, trifore, kvadrifore, dijelovi portala: luneta, trimo/trumeau, arhivolte, dovratnik, nadvratnik/arhitrav).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Razlikovati 4. Opisati 5. Objasniti	tipove samostalnih arhitektonskih objekata obrazbenog i stambenog karaktera u romaničkoj arhitekturi (zamak, donjon, kuća).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
61. URBANIZAM ROMANIKE	1. 2. 3. 4.	Prepoznati Identificirati Objasniti Crtičom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja romaničkoga urbanizma (nepravilnost, organičnost, nesagledivost cjeline trga, mnogolikost, dinamičnost, vanjske granice urbanoga prostora, obrambeni karakter).	<ul style="list-style-type: none"> • San Gimignano [P/S**/A]
62. UMJETNOST GOTIKE	1.	1. 2.	podrijetlo i značenje naziva gotika.	
	2.	1. 2. 3. 4.	društveno-povijesni i kulturni kontekst gotičke umjetnosti (snažni razvoj gradova, grad kao žarište kulture osamostaljen od feudalnoga svijeta tzv. slobodni gradovi, gradnja impozantnih javnih zgrada i palača bogatijih građana, gradnja velikih katedrala kao vertikalnih dominanta grada, skulpturalno oblikovanje fasade crkava kao zbir svih znanja srednjega vijeka, utjecaj humanizma na odabir tematike i način oblikovanja, pojave štafelajnog slikarstva).	
	3.	1. 2. 3. 4. 5.	utjecaj opata Sugera na pojavu gotičkoga stila (izgradnja svetišta opatijske crkve St. Denis u Parizu).	
63. SLIKARSTVO GOTIKE	1.	1. 2. 3. 4. 5.	različite vrste slikarstva u gotici (zidne slike, štafelajne slike, vitraj, oltarne slike, diptih, triptih, poliptih, minijature).	<ul style="list-style-type: none"> • Rajnski majstor, <i>Rajski vrt</i> [P/S] • vitraji katedrale u Chartresu [P/S] Duccio, <i>Maestà</i> [P/S] • Giotto, <i>Judin poljubac</i>, kapela Arena (Scrovegni), Padova [P/S*] • Giotto, Sv. Franjo istjeruje zle duhove iz Assisija, crkva sv. Franje, Assisi [P/S] • Giotto, Oplakivanje Krista, kapela Arena (Scrovegni), Padova [P/S**/A] • Braća Lorenzetti, <i>Dobra uprava/Dobra vlada</i> [P/S*]
	2.	1. 2. 3. 4. 5.	stilske karakteristike gotičkoga slikarstva (zlatna pozadina, privid volumena, naturalizam, narativnost, idealizam).	
	3.	1. 2. 3. 4. 5.	prikaz privida volumena i prostora u gotičkome slikarstvu (modelacija, obrnuta/inverzna perspektiva, skraćenja, više očišta).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
63. SLIKARSTVO GOTIKE	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	stilske karakteristike gotičkoga internacionalnoga stila (elegantni, plesni pokreti, naglašena S-forma, izdužene proporcije, raskošni detalji, narativnost).	<ul style="list-style-type: none"> • Braća Limbourg, <i>Listopad</i>, Časoslov vojvode od Berryja [P/S*] • Gentile da Fabriano, <i>Poklonstvo kraljeva</i> [P/S] • B. J. Trogiranin, <i>Madona u ružičnjaku/Bogorodica u ružičnjaku</i> [P/S] • B. J. Trogiranin, <i>Poliptih oplakivanja</i> [P/S] • slike u crkvi sv. Marije „na škrilinah“, Beram: Vincent iz Kastva, <i>Mrtvački ples</i> [P/S**]
		1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	stilske razlike romaničkoga i gotičkoga slikarstva.	
64. KIPARSTVO GOTIKE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike i kompozicijska načela gotičke skulpture (rana gotika: visoki reljef, izduženi likovi, statičnost, simetričnost, linearost u detaljima, stilizacija, naglašeniji volumen, visoka/klasična gotika: visoki reljef, gotovo realan volumen, stav kontraposta, S-forma, realni nabori, kasna gotika: izrazito naglašena S-forma).	<ul style="list-style-type: none"> • zapadni portal katedrale u Chartresu [P/S**/A] • portal zapadnoga pročelja katedrale u Amiensu [P/S] • Pohodjenje/ Vizitacija/ Posjet, Katedrala u Reimsu [P/S**/A] • Ekkehard i Uta, katedrala u Naumburgu [P/S*] • Bogorodica s djetetom, Lipany [P/S] • Pietà iz Röttgena [P/S] • Claus Sluter, portal kapele vojvode od Burgundije [P/S] • Nicola i Giovanni Pisano, propovjedaonica u katedrali u Sieni [P] • portal crkve sv. Marka, Zagreb [P/S] • Orlando stup, Dubrovnik [P/S**] • Franjo iz Milana, Škrinja sv. Šimuna, Zadar [P/S**] • Iuneta Radovanovog portala, Trogir [P/S**/A]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	načini oblikovanja motiva u gotičkom kiparstvu (gotički naturalizam, gotički idealizam, obojanost/polikromiranost, prikaz patnje, emocija, pretjerivanje u izražavanju emocija, nagomilavanje nabora).	
	3.	1. Prepoznati 2. Opisati 3. Imenovati 4. Crtičkom označiti	odnos skulpture i arhitektonskoga okvira u razdoblju gotike (skulpture vezane za arhitekturu, reljef, povećan broj skulptura, postupno oslobađanje od arhitekture, oslobađanje od zakona kadra).	
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	razlike unutar stila između kiparstva rane i kasnije gotike.	
	5.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	stilske razlike između romaničkoga i gotičkoga kiparstva.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
65. ARHITEKTURA GOTIKE	1.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati	tipove gotičkih građevina prema namjeni (bazilike, dvoranske crkve, utvrde, plemićki burgovi, palača).	<ul style="list-style-type: none"> • svetište opatijske crkve St.-Denis u Parizu [P/S**] • Notre-Dame u Parizu [P/S**/A] • Notre-Dame u Amiensu [P/S**/A] • St. Etienne u Bourgesu [P/S**] • St. Mary u Salisburiju [P/S**] • kapela King's College u Cambridgeu [P/S] • Sv. Ana u Annabergu [P] • katedrala (Santa Maria del Fiore) u Firenci [P/S**] • Castel del Monte [P/S] • Ca d'Oro, Venecija [P/S**] • Palazzo Publico, Siena [P/S**] • Palača Jacquesa Coeura, Bourges [P/S] • katedrala sv. Lovre, Trogir [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine gotičke arhitekture (jedinstven, pregledan prostor, veliki prozorski otvori, bazilikalno osvjetljenje, vertikalnost, otvorenost, prozračnost, usmjerenost, ritmizirano, jednoznačno kretanje građevinom, zlatni rez).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente gotičke arhitekture (šiljasti luk, kontraforni sustav: kontrafor, lebdeći luk, fijale, svežnjasti stupovi, križno-rebrasti svod, lepezasti svod, mrežasti svod, travej, brodovi, transept, deambulatorij, apsida, kapela, križište, arkade, galerija/triforij, prozorski pojasi, vertikalna raščlamba fasade: portal, galerije, prozori, mrežišta, rozeta, zvonici/tornjevi, fijale, vodoroge/gargouille).	
	4.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Opisati 6. Crtičkom označiti	rani engleski i perpendikularni stil.	
	5.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	razlike između francuske i engleske gotike.	
	6.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	stilske razlike između romaničke i gotičke arhitekture.	
66. URBANIZAM GOTIKE	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja gotičkoga grada, burga, samostana (policentričnost grada, podjela na četvrti, različite funkcije, trg: zatvoren, nepravilan).	<ul style="list-style-type: none"> • Lübeck [P/S] • Mont-Saint-Michel [P/S**/A] • Piazza del Campo, Siena [P/S**]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
67. UMJETNOST RENESANSE	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Odrediti 4. Objasniti	porijeklo i značenje riječi renesansa te pojmove bitne za razumijevanje renesansne umjetnosti (humanizam, quattrocento/rana renesansa, cinquecento/visoka renesansa, <i>homo universalis</i>).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	razdoblje renesanse kao obnovu antičke kulture i svjetonazora.	
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati	najvažnija središta renesansne umjetnosti (Firenca, Rim).	
	4.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	poveznicu između renesansne umjetnosti i znanstvenih postignuća renesasnoga doba (Copernikov heliocentrični sustav i koncentrične kružnice kao putanje planeta).	
68. SLIKARSTVO RENESANSE	1.	1. Imenovati 2. Prepoznati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela renesansnoga slikarstva (simetrija, preglednost, statičnost, uravnoteženost, zatvorenost, piramidalnost, horizontalnost, zlatni rez).	<ul style="list-style-type: none"> • Masaccio, Presveto Trojstvo, S. Maria Novella, Firenca [P/S**/A] • Masaccio, Porezni novčić, kapela Brancacci, S. Maria del Carmine, Firenca [P/S*] • P. della Francesca, Krštenje Krista [P/S*] • P. della Francesca, Bičevanje Krista [P/S/A] • P. della Francesca, Portret Federica da Montefeltro i Battiste Sforza [P/S*] • P. di Cosimo, Simonetta Vespucci [P/S] • A. del Castagno, Posljednja večera, S. Apollonia, Firenza [P/S/A] • S. Boticelli, Rođenje Venere [P/S/A] • S. Boticelli, Proljeće (<i>La Primavera</i>) [P/S*]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva renesansnoga slikarstva (realizam, idealizam, naturalizam, voluminoznost, plasticitet, skladne proporcije, linearizam).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristični tretman svjetlosti (ravnomjerno, difuzno osvjetljenje) i uporabu boja u renesansnom slikarstvu (realistična boja, modelacija, tonsko slikanje).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine postizanja privida volumena i prostora u renesansnom slikarstvu (<i>sfumato</i> , tonska modelacija, geometrijska/linearna perspektiva, zračna/atmosferska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnog skraćenja, očište, horizont/obzor, skraćenja, kubni prostor, prostorni planovi, prostorni pojasevi).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
68. SLIKARSTVO RENESANSE	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	odnos renesansnog zidnoga slikarstva i arhitekture (iluzionizam, negacija zida, iluzionirana arhitektura).	<ul style="list-style-type: none"> • A. Mantegna, <i>Sv. Sebastijan</i> [P/S] • D. Ghirlandaio, <i>Čudesni ribolov</i> [P/S] • L. da Vinci, Posljednja večera, S. Maria delle Grazie, Milano [P/S**/A] • L. da Vinci, <i>Sv. Ana, Bogorodica i dijete</i> [P/S/A] • L. da Vinci, <i>Mona Lisa</i> [P/S**] • Rafael, Atenska škola, Stanza della Segnatura, Vatikanska palača, Rim [P/S**/A] • Rafael, Zaruke Bogorodice [P/S/A] • Giorgione, <i>Tri filozofa</i> [S*/P] • Tizian, <i>Urbinska Venera</i> [P/S*] • Michelangelo, Svod Sikstinske kapele, Rim [P/S**/A] • A. Dürer, <i>Autoportret</i> [P/S*] • J. van Eyck, Portret Arnolfinijevih [P/S/A] • J. i H. van Eyck, <i>Ghentski oltar</i>, crkva sv. Bava, Ghent [P/S*] • Rogier van der Weyden, <i>Skidanje s kriza</i> [P] • M. Grünewald, <i>Isenheimski oltar</i> [P] • P. Brueghel St., <i>Seoska svadba</i> [P] • P. Brueghel St., <i>Slikari i poznavatelj</i> [P] • A. Dürer, <i>Umjetnikova majka</i> [P] • A. Dürer, <i>Četiri jahača apokalipse</i> [P/S*] • A. Dürer, <i>Adam i Eva</i> [P] • H. Holbein ml., <i>Elisabeta Dancy</i> [P] • N. Božidarević, Navještenje [P/S/A]
	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Usporediti 4. Razlikovati 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike slikarstva rane i visoke renesanse.	
	7.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	stilske razlike između gotičkoga i renesansnoga slikarstva.	
	8.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike kasnogotičkoga i renesansnoga slikarstva na Sjeveru (naturalizam, ekspresivnost, narativnost, realizam, uvjerljivo oblikovanje volumena, plastičnost, voluminoznost, bogat kolorit, naglašeni koloristički kontrasti, naglašeni svjetlosni kontrasti, bočno osvjetljenje, modulacija, modelacija, tonsko slikanje, sakralna tematika, žanr scena/genre scena, simetričnost, asimetričnost, staticnost, dinamičnost).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
69. KIPARSTVO RENESANSE	1.	1. Imenovati 2. Prepoznati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike i kompozicijska načela renesansnoga kiparstva (osamostaljenje od arhitekture, simetrija, asimetrija, statičnost, uravnoteženost, preglednost, piramidalnost, zlatni rez).	<ul style="list-style-type: none"> L. Ghiberti, <i>Rajska vrata</i>, istočna vrata krstionice, Firenza [P/S**]
	2.	1. Imenovati 2. Prepoznati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	načine oblikovanja motiva u renesansnom kiparstvu (realizam, idealizam, naturalizam, sklad proporcija, kontrapost, uzor u antičkoj skulpturi, plastičnost, voluminoznost).	<ul style="list-style-type: none"> L. Ghiberti, <i>Stvaranja Adama, Eve, Prvi grijeh i izgon iz Raja</i>, Rajska vrata krstionice u Firenci [P/S**/A]
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	načine oblikovanje volumena i postizanje privida prostora u kiparstvu renesanse (stupnjevanje plastičnosti, puna plastika, linearna/geometrijska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnoga skraćenja, očišće, horizont/obzor, prostorni planovi, prostorni pojasevi, preklapanje, jasnoća, preglednost).	<ul style="list-style-type: none"> Donatello, <i>Čudo hostije</i> [P/S/A] Donatello, <i>David</i> [P/S*] L. della Robbia, <i>Andđeli koji pjevaju</i>, pjevalište (Cantoria) katedrale u Firenzi [P/S]
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Usporediti 4. Razlikovati 5. Crtičkom označiti	stilske karakteristike kiparstva rane i visoke renesanse.	<ul style="list-style-type: none"> Michelangelo, <i>David</i> [P/S**/A] Michelangelo, <i>Oplakivanje (Pietà)</i> u bazilici sv. Petra u Rimu [P/S**] Michelangelo, <i>Grobnice Medici</i>, Nova sakristija, S. Lorenzo, Firenza [P/S**/A] A. Aleši i N. Firentinac, <i>Kapela Bl. Ivana Ursinija, katedrala, Trogir</i> [P/S**/A]
	5.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtičkom označiti	razlike između gotičkoga i renesansnoga kiparstva.	<ul style="list-style-type: none"> J. Dalmatinac, <i>friz s glavama i sjeverna vanjska strana transepta katedrale sv. Jakova, Šibenik</i> [P/S**] J. Dalmatinac, <i>Krstionica katedrale sv. Jakova, Šibenik</i> [P/S**/A]
70. ARHITEKTURA RENESANSE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine renesansne arhitekture (uzor u antičkoj arhitekturi, trolisna fasada, organizacija oko pravokutnoga dvorišta, otvorenost prema unutrašnjem dvorištu, zatvorenost prema okolini; simetrija, preglednost, statičnost, uravnoteženost, longitudinalnost, centralnost, zatvorenost, zlatni rez, temeljenost na geometrijskim likovima, modularna gradnja/modularni sustav).	<ul style="list-style-type: none"> F. Brunelleschi, <i>kupola katedrale Santa Maria del Fiore, Firenza</i> [P/S**] F. Brunelleschi, <i>Dom za siročad (Ospedale degli innocenti), Firenza</i> [P/S**] F. Brunelleschi, <i>Kapela Pazzi, Firenza</i> [P/S**/A] F. Brunelleschi, <i>S. Spirito, Firenza</i> [P/S**/A]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
70. ARHITEKTURA RENESANSE	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente renesansne arhitekture (stup, antički redovi, arhitrav, arkada, kupola, lanterna, pandantivi, tambur, strop, kazete, modul, travej, predvorje, brodovi, kapele, transept, križište, apsida, lođa, atrij, <i>piano nobile</i> , okulus, edikula, balustrada, pilastar, girlanda, školjka, akant, medaljon, antički repertoar motiva, rustika).	<ul style="list-style-type: none"> • L. B. Alberti, <i>S. Francesco (Tempio Malatestiano)</i>, Rimini [P] • L. B. Alberti, <i>Palača Rucellai</i>, Firenza [P/S*] • B. da Maiano i Cronaca: Palača Strozzi, Firenca [P/S**/A] • D. Bramante, Tempietto, S. Pietro in Montorio, Rim [P/S**/A] • G. da Sangallo i Michelangelo, Palača Farnese, Rim [P/S**/A] • Dvorac Chenonceau [P] • katedrala sv. Jakova, Šibenik [P/S**/A] • Veliki Tabor [P] • Ljetnikovac Sorkočević, Lapad (Dubrovnik) [P/S**/A] • Knežev dvor, Dubrovnik [P/S**] • P. Miličević, <i>Palača Divona (Sponza)</i>, Dubrovnik [P/S**] • Kula Minčeta, Dubrovnik [P/S**]
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike takozvanog mješovitog gotičko-renesansnoga stila u Hrvatskoj.	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	razlike između gotičke i renesansne arhitekture.	
71. URBANIZAM RENESANSE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja renesansnoga urbanizma (idealni grad, oslonac na antički urbanizam, planiranost, geometričnost, preglednost, ortogonalnost, radikalnost, simetrija, oblik zvijezde, zatvorenost, utvrđenost, bastion).	<ul style="list-style-type: none"> • A. Filarete, Sforzinda [P/S/A] • Dubrovnik [P] • F. Brunelleschi, <i>Trg Navještenja (Piazza SS. Annunziata)</i>, Firenza [P/S**] • M. Gambero, Karlovac [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	dijelove renesansnoga grada i njihovu namjenu (trg, glavni trg, ulica, zidine, kula, gradska vrata, kanal, luka, fontana/česma).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	razlike između srednjovjekovnoga i renesansnoga urbanizma.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
72. UMJETNOST MANIRIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	porijeklo i značenje riječi manirizam.	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesni i kulturni kontekst manirističke umjetnosti (reformacija, protureformacija, otkriće Amerike, kolonizacija, Kopernikov heliocentrični sustav).	
73. SLIKARSTVO MANIRIZMA	1.	1. Imenovati 2. Prepoznati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela manirističkoga slikarstva (asimetričnost, nepreglednost, nečitljivost, nelogičnost, dvosmislenost, prenapučenost figurama, dinamičnost, pokrenutost, smirenost).	<ul style="list-style-type: none"> • Michelangelo, <i>Posljednji sud</i>, Sikstinska kapela, Rim [P/S**] • J. Pontormo, <i>Skidanje s križa</i> [P/S/A] • J. Tintoretto, <i>Posljednja večera</i> [P/S/A] • Parmigianino, <i>Bogorodica dugog vrata</i> [P/S/A] • Parmigianino, <i>Autoportret u konveksnom zrcalu</i> [P/S*] • G. Arcimboldo, <i>Ljeto</i> [P/S*] • El Greco, <i>Pokop grofa Orgaza</i> [P/S/A] • El Greco, <i>Molitva na Maslinskog gori</i> [P/S] • H. Bosch, <i>Triptih Posljednjeg suda</i> [P/S*]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva u manirističkome slikarstvu (nesklad proporcija, izduženost likova, odmak od klasičnih idea, deformacija, <i>figura serpentinata</i> , S-linija, naturalizam, ekspresivnost, bizarnost, dvosmislenost).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike svjetlosti (nelogično osvjetljjenje, nelogični odnosi svjetla i sjene, snažni svjetlosni kontrasti, simbolika osvjetljjenja) i uporabu boja u manirističkome slikarstvu (ekspresivna boja, snažni koloristički kontrasti, snažni tonski kontrasti, nerealistična boja, modelacija, tonsko slikanje).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine postizanja privida volumena i prostora u manirističkome slikarstvu (modelacija, <i>sfumato</i> , linearna perspektiva, perspektivno skraćenje, neodređenost, nelogičnost, nejasnost, dvosmislenost, nepreglednost, disproportionalnost).	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske razlike između renesansnoga i manirističkoga slikarstva.	
74. KIPARSTVO MANIRIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike manirističkoga kiparstva (deformacija, izvijenost, narativnost, dinamičnost, asimetrija, više motrišta, rotacija, spiralnost/ <i>figura serpentinata</i>).	<ul style="list-style-type: none"> • Giovanni Bologna (Giambologna), <i>Otmica Sabinjanki</i>, Loggia dei Lanzi, Firenza [P/S/A]
75. ARHITEKTURA MANIRIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike manirističke arhitekture (antički arhitektonski elementi, odsutnost jedne fasade kao glavne, dvosmislenost/dvoznačnost u organizaciji prostora, zakriviljenost pročelja, atektonski raspored masa na pročelju, efekt labilnosti, simetričnost, složenost).	<ul style="list-style-type: none"> • A. Palladio, <i>Vila Rotonda</i>, Vicenza [P/S**/A] • B. Peruzzi, <i>Palača Massimo</i>, Rim [P/S] • Dvorac Chambord [P]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
76. URBANIZAM MANIRIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja manirističkoga urbanizma (dvosmislenost/dvoznačnost, dinamičnost, kompleksnost, geometričnost, bizarnost, osjećaj nestabilnosti).	<ul style="list-style-type: none"> • Michelangelo, <i>Campidoglio</i>, Rim [P/S**/A] • park vile Orsini, Bomarzzo [P/S]
77. BAROK I ROKOKO	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Objasniti	porijeklo i značenje riječi barok.	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti	društveno-povijesni kontekst barokne i rokoko umjetnosti (bogaćenje europskih država i vladara preko osvojenih kolonija, pomicanje središta trgovine sa Sredozemlja na sjever Europe, uspostava apsolutističkih monarhija).	
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	poveznicu između barokne umjetnosti i znanstvenih postignuća baroknoga doba (Keplerova i Newtonova teorija).	
78. SLIKARSTVO BAROKA I ROKOKOA	1.	1. Imenovati 2. Odrediti 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela baroknoga i rokoko slikarstva (nemir, dramatičnost, pokrenutost, dijagonalnost, elipsoidnost, dinamičnost, otvorenost).	<ul style="list-style-type: none"> • Caravaggio, <i>Pozivanje sv. Mateja</i> [P/S/A] • Caravaggio, <i>Obraćenje sv. Pavla</i> [P/S*] • P. da Cortona, <i>Trijumf Božanske providnosti</i>, zidni oslik stropa salona palace Barberini, Rim [P/S] • A. Pozzo, <i>Slava sv. Ignacija</i>, freska na svodu crkve S. Ignazio, Rim [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva baroknoga i rokoko slikarstva (realizam, idealizam, naturalizam, dramatičnost, mističnost, pokret, nemir; usitnjavanje oblike).	<ul style="list-style-type: none"> • Rembrandt, <i>Autoportret</i> (1660.) [P/S*] • Rembrandt, <i>Noćna straža</i> [P/S/A] • Rembrandt, <i>Skidanje s kriza</i> [P/S*] • F. Hals, <i>Upravnice ubožnice u Haarlemu</i> [P/S*]
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	karakteristike svjetlosti u baroknom i rokoko slikarstvu (dinamični odnosi svjetlosti i sjene, simbolično svjetlo, chiaro-scuro, kontrast, modelacija, razgrađujuća sjena, bočno osvjetljavanje, skriven izvor osvjetljavanja, difuzno, magličasto osvjetljavanje, istraživanje odnosa svjetlosti, vode i zraka, odrazi u vodi, efekt titranja) i uporabu boja u baroknome i rokoko slikarstvu (realistična boja, ekspresivna boja, jarke boje, žive boje, snažni kontrasti, reducirana paleta boje, raznolika faktura, tople, svijetle boje, pastelnii tonovi).	<ul style="list-style-type: none"> • Rembrandt, <i>Nikolas Rubens</i> [P] • J. Vermeer, <i>Pogled na Delft</i> [P/S*] • J. Vermeer, <i>Sat glazbe</i> [P/S/A] • G. de la Tour, <i>Rođenje Kristovo</i> [P/S/A] • C. Lorrain, <i>Pejzaž s Noli Me Tangere</i> [P]
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine postizanja privida volumena i prostora u baroknome i rokoko slikarstvu (modelacija, chiaro-scuro; geometrijska/linearna perspektiva, zračna/atmosferska perspektiva, točka nedogleda, linije perspektivnog skraćenja, očišće, horizont, prostorni planovi, prostorni pojasevi, nejasne granice prostora, nejasnoća prostora).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
78. SLIKARSTVO BAROKA I ROKOKOA	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	odnos zidnoga slikarstva, arhitekture i skulpture u baroknoj i rokoko slici (negacija zida, iluzionizam, iluzionirana arhitektura, sinteza svih umjetnosti/ <i>gesamtkunstwerk</i>).	<ul style="list-style-type: none"> • N. Poussin, <i>Orfej i Euridika</i> [P] • D. Velázquez, <i>Dvorske dame (Las Meninas)</i> [P/S/A] • D. Velázquez, <i>Stara žena peče jaja</i> [P] • F. Benković, Žrtva Abrahamova (Žrtvovanje Izaka) [P/S/A] • A. Watteau, <i>Hodočaće na Kiteru</i> [P/S] • J. Fragonard, Ljuljačka [P/S/A] • F. Guardi, <i>Siva laguna</i> [P] • I. K. Ranger, zidni oslik crkve sv. Marije Snježne, Belec [P/S**] • F. Jelovšek, <i>Uznesenje Marijino</i> (zidna slika svetišta), franjevačka crkva, Samobor [P/S]
	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	specifičnosti tematike u baroknome i rokoko slikarstvu (sakralna tematika, mitološka tematika, portret, žanr/genre scena, krajolik, mrtva priroda, galantna scena).	
	7.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Objasniti 6. Crtežom označiti	stilske razlike između renesansnoga i baroknoga slikarstva.	
79. KIPARSTVO BAROKA I ROKOKOA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela barokne skulpture (dramatičnost, sceničnost, teatralnost, dinamičnost, pokrenutost, dijagonalnost, kontrastna usmjerenja, tordiranost, asimetričnost).	<ul style="list-style-type: none"> • G. Bernini, <i>Baldahin</i> u crkvi sv. Petra, Rim [P/S**] • G. Bernini, Apolon i Dafne [P/S/A] • G. Bernini, <i>David</i>, mramor [P/S] • G. Bernini, Ekstaza sv. Tereze Avilske, S. Maria della Vittoria, Rim [P/S/A] • G. Bernini, <i>Fontana četiriju rijeka</i> (<i>Fontana dei Quattro Fiumi</i>), Piazza Navona, Rim [P/S**] • <i>Fontana di Trevi</i> [P/S**] • E. Q. Asam, <i>Sv. Juraj i zmaj</i> (glavni oltar sv. Jurja), crkva sv. Jurja, Weltenburg [P/S] • F. Robba, <i>Oltar sv. Križa</i>, crkva sv. Križa, Križevci [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva barokne skulpture (realizam, idealizam, naturalizam, sklad proporcija, naglašenost emocija, tordiranost, alegoričnost, živost, skriven izvor osvjetljenja, svjetlost u službi teatralnosti/sceničnosti, razvedenost površine, naglašena voluminoznost i plasticitet).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske razlike između renesansne i barokne skulpture.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
80. ARHITEKTURA BAROKA I ROKOKOA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine barokne i rokoko arhitekture (konkavnost/udubljenost, konveksnost/ispupčenost, valoviti zid, pokrenutost mase, protočnost prostora, oslonac na antičku arhitekturu, kompleksni svjetlosni efekti; geometričnost, dinamičnost, simetrija, oval/elipsa, spoj centralnog i longitudinalnog tlocrta, složenost, načelo jedinstvenosti prostora, razvedenost).	<ul style="list-style-type: none"> • G. B. da Vignola i G. della Porta, <i>Il Gesù</i>, Rim [P/S] • F. Borromini, S. Carlo alle Quattro fontane, Rim [P/S**/A] • G. Guarini, kupola kapele Svetoga Pokrova (<i>Capella della Santissima Sindone</i>), S. Lorenzo, Torino [P/S*] • G. Guarini, Palača Carignano, Torino [P/S**/A] • B. Neumann, crkva <i>Vierzehnheiligen</i> [P/S**/A] • J. F. von Erlach, <i>Karlškirche</i> (crkva sv. Karla Boromejskog), Beč [P/S**] • L. le Vau, A. Le Notre, J. Hardouin-Mansart, Dvorac Versailles [P/S**] • B. Longhena, crkva <i>Santa Maria della Salute</i>, Venecija [P/S**] • crkva sv. Katarine, Zagreb [P/S**/A] • <i>crkva sv. Marije Magdalene</i>, Sela kraj Siska [P/S] • <i>crkva sv. Marije Snježne</i>, Belec [P/S**] • M. Gropelli, <i>Sv. Vlaho</i>, Dubrovnik [P/S] • <i>Palača Patačić</i>, Varaždin [P/S] • <i>Dvorac obitelji Oršić</i>, Gornja Bistra [P/S**] • <i>kapela sv. Barbare</i>, Velika Mlaka [P]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente baroknih i rokoko građevina (stup, pilastar, vijenac, travej, brod, apsida, kapele, transept, tambur, kupola, polukupola, lanterna, toranj, <i>bel étage/étage noble</i> , stubište, krilo dvorca, cinktor, niša, erker, volute, vijenac, akant, kasete, <i>stucco</i> /štuko dekoracija).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske razlike između renesansne i barokne arhitekture.	
81. URBANIZAM BAROKA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike, načela komponiranja i oblikovanja baroknoga urbanizma (simetričnost, geometričnost, dinamičnost, statičnost, otvorenost, zatvorenost, oval/elipsa, konkavnost/udubljenost, konveksnost/ispupčenost, kompleksnost, planiranost, razvedenost, mirovanje, kretanje, povezanost s elementom vode/fontane, obelisk, perivoj, privid neograničenoga/beskrajnoga prostora).	<ul style="list-style-type: none"> • G. Bernini, Trg sv. Petra, Rim [P/S**/A] • <i>Trg (Piazza) Navona</i>, Rim [P/S**] • A. Specchi, F. de Sanctis, <i>Španjolske stube (Scalinata della Trinità dei Monti)</i>, Rim [P/S**] • A. le Nôtre, park <i>Versailles</i> [P/S**] • P. Passalacqua, <i>stube ispred isusovačke crkve</i>, Dubrovnik [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	dijelove baroknoga urbanoga prostora i njihovu namjenu (trg, glavni trg, ulica, fontana/česma, avenija, francuski perivoj/park, engleski perivoj/park,drvored).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	razlike između renesansnoga i baroknoga urbanizma.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
82. KLASICIZAM	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	društveno-povjesni i kulturni kontekst umjetnosti klasicizma (prosvjetiteljstvo, utjecaj antičke Grčke i Rima, arheološka iskapanja).	
	2.	1. Odrediti 2. Prepoznati 3. Objasniti	ključna povjesna zbivanja 19. stoljeća (jačanje građanstva kao društvenoga sloja, Francuska revolucija, Napoleonova vladavina).	
	3.	1. Imenovati 2. Prepoznati 3. Razlikovati	klasicizam u Francuskoj (Empire), Njemačkoj i Austriji (Bidermaier).	
83. SLIKARSTVO KLASICIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Usporediti 4. Opisati 5. Protumačiti	stilske karakteristike slikarstva klasicizma (stroga i pregledna kompozicija, naglašene forme postignute svjetлом i sjenom, jasan crtež, ograničen repertoar boja, dominacija hladnih boja, boja je podređena formi, zaglađenost poteza kistom, utjecaj antičke skulpture, realizam, idealizacija, teatralnost).	<ul style="list-style-type: none"> • J.-L. David, Zakletva Horacije [P/S/A] • J.-L. David, <i>Mme Récamier</i> [P/S] • J. A. D. Ingres, Velika Odaliska [P/S/A] • J. A. D. Ingres, <i>Obitelj Stamaty</i> [P] • M. Stroy, <i>Josipa Ožegović-Sermage</i> [P]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati	specifične teme i motive slikarstva klasicizma (portret, antička prošlost, akt).	
84. KIPARSTVO KLASICIZMA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela skulpture klasicizma (uzor u antičkoj umjetnosti, sklad proporcija, idealizacija, detaljna obrada materijala, vodoravna kompozicija, uravnoteženost, preglednost).	<ul style="list-style-type: none"> • Canova, Paolina Borghese kao Venera (kao Venus Victrix) [P/S/A] • B. Thorvaldsen, <i>Jazon i zlatno runo</i> [P/S]
85. ARHITEKTURA I URBANIZAM KLASICIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike arhitekture klasicizma (uzor u antičkoj i renesansnoj arhitekturi, paladijanizam, monumentalnost, preglednost, simetrija, statičnost, jednostavnii volumeni i jasni oblici, geometrizacija).	<ul style="list-style-type: none"> • K. G. Langhaus, <i>Brandenburška vrata</i>, Berlin [P] • R. Smirke, <i>British Museum</i>, London [P/S**] • J. A. Gabriel, <i>Mali Trianon</i>, Versailles [P/S] • Germain Soufflot, <i>Ste Genevieve (Pantheon)</i>, Pariz [P/S**] • P. A. Vignon, <i>crkva sv. Madeleine</i>, Pariz [P/S] • B. Felbinger, <i>Palača Drašković</i>, <i>Narodni dom/Dvorana</i>, Opatička 18, Zagreb [P/S] • J. A. Gabriel, <i>Place de la Concorde</i> [P/S**]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Raščlaniti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	pojedine dijelove urbanoga prostora klasicizma i njihovu namjenu (simetrija, preglednost, naglašavanje središta obeliskom).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
86. UMJETNOST ROMANTIZMA	1.	1. Odrediti 2. Objasniti	odnos umjetnika sram društva u razdoblju romantizma (potreba za bijegom u vremenu: vraćanje u prošlost, traženje utočišta u udaljenom i nepoznatom, potreba za bijegom u prostoru: odlazak u daleke, nepoznate krajeve, naglašena individualnost umjetnika izražena prepoznatljivim slikarskim rukopisom).	
	2.	1. Odrediti 2. Objasniti	idejne karakteristike romantizma (odbacivanje racionalnoga pristupa umjetnosti, izražavanje emocija).	
87. SLIKARSTVO ROMANTIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike slike romantičnog slikarstva (dinamične, dijagonalne kompozicije, dramatično, kontrastno osvjetljenje, pozadinsko svjetlo, prikazivanje svjetlosnih efekata, forma je podređena boji, komplementarni i toplo-hladni kontrasti boja, naglašen rukopis).	<ul style="list-style-type: none"> • Th. Géricault, <i>Splav Meduze</i> [P/S/A] • E. Delacroix, <i>Sloboda predvodi narod</i> [P/S/A] • E. Delacroix, <i>Alžirske žene/ Žene Alžira</i> [P] • C. D. Friedrich, <i>Mjesecina nad morem</i> [P/S] • F. de Goya, <i>Obitelj Karla IV.</i> [P/S*] • F. de Goya, 3. svibnja 1808. [P/S/A] • J. M. W. Turner, <i>Kiša, para, brzina – velika zapadna željeznica</i> [P/S*]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	specifičnosti slikarstva Francisa Goye (anticipacija umjetničkih pravaca romantizma i realizma).	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati	glavne teme i motive slikarstva romantizma (svremeni događaji, portreti, egzotične i orientalne teme).	
88. KIPARSTVO ROMANTIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela skulpture romantizma (naturalizam, dramatičnost, asimetričnost, dinamičnost, pokrenutost).	<ul style="list-style-type: none"> • F. Rude, <i>Marš dobrovoljaca (Marseleza)</i>, kameni reljef na Arc de Triomphe L'Etoile, Pariz [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	načine oblikovanja motiva u kiparstvu romantizma (naturalizam, dramatičnost, izražena emotivnost).	
89. HISTORICIZAM	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	razloge novih urbanističkih potvjeta u 19. stoljeću (industrijska revolucija, promjena opsega i karaktera prometa, neplanska gradnja slamova/slum u blizini tvornica).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
90. ARHITEKTURA HISTORICIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike historicističke arhitekture (oslonac na antičku, srednjovjekovnu, novovjekovnu i orijentalnu arhitekturu preuzimanjem njihovoga repertoara motiva, pojava novih materijala i konstrukcija, razjedinjenost konstrukcije i forme, pseudoarhitektura, kulisna pročelja, montaža samonosivih konstrukcija, željezna konstrukcija, sklad s urbanističkom regulacijom i okolišem, simetričnost, preglednost, statičnost, dinamičnost).	<ul style="list-style-type: none"> J. Nash, <i>Kraljevski paviljon</i>, Brighton, Engleska [P/S] Ch. Garnier, <i>Opera</i>, Pariz [P/S**] C. Barry, A. Pugin, <i>The Houses of Parliament i Big Ben</i>, London [P/S**] H. Labrouste, <i>Bibliothèque Ste.-Geneviève</i> [P/S**] H. Bollé, <i>groblje Mirogoj</i>, Zagreb [P/S**] H. Bollé, zgrada <i>Obrtne škole i Muzeja za umjetnost i obrt</i> [P/S**] H. Helmer i F. Fellner, <i>Hrvatsko narodno kazalište</i>, Zagreb [P/S**] H. Helmer i F. Fellner, Umjetnički paviljon, Zagreb [P/S**/A]
91. URBANIZAM HISTORICIZMA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela urbanizma historicizma (planiranost, reprezentativnost, geometričnost, preglednost, simetričnost, radikalnost).	<ul style="list-style-type: none"> G.-E. Haussmann, <i>Place de l'Etoile, Rue de la Paix / Place Charles de Gaulle</i>, Pariz [P] M. Lenuzzi i suradnici, <i>Zelena potkova</i>, Zagreb [P/S**]
	2.	1. Prepoznati 2. Raščlaniti 3. Imenovati 4. Opisati 5. Crtežom označiti	dijelove urbanoga prostora historicizma i njihovu namjenu (široki bulevardi, avenije, trijumfalni lük, perivoji, trgovi, parkovi, javne zgrade izvedene kao samostojeći objekti, javna skulptura, fontane).	
92. REALIZAM	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	povijesne i društvene utjecaje na umjetnost realizma (pozitivizam, pojava fotografije, revolucionarni pokreti 1848., Francusko-pruski rat).	
93. SLIKARSTVO REALIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Protumačiti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike slikarstva realizma (objektivnost, realizam, naturalizam, izražajnost, psihologija likova, karikaturalnost, pojednostavljena pozadina).	<ul style="list-style-type: none"> G. Courbet, <i>Unutrašnjost mog ateljea, istinita alegorija u kojoj je sažeto sedam godina mog umjetničkog života</i> [P/S*] G. Courbet, Tucaći kamena [P/S/A] H. Daumier, <i>Vagon treće klase</i> [P/S*] É. Manet, <i>Olimpija</i> [P/S*] É. Manet, Doručak na travi [P/S/A] V. Karas, <i>Djevojčica s lutkom i psom</i> [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristični tretman svjetlosti (dramatični chiaro-scuro) i uporabu boja u slikarstvu realizma (modelacija, bogata slikarska tekstura i kolorit, variranje od debelog/pastoznog do tankog/lazurnog nanosa boje).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
93. SLIKARSTVO REALIZMA	3.	1. Razlikovati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike slikarstva Édouarda Maneta (tendencija k plošnosti, frontalna svjetlost, obojene sjene, afirmacija osobina boja, anticipiranje impresionizma).	
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati	glavne teme i motive slikarstva realizma (prizori iz svakodnevnoga života, prikaz teškog fizičkog rada, portreti, kritika društva, karikature).	
94. IMPRESIONIZAM	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	utjecaj znanstvenih i tehničkih izuma druge polovine 19. stoljeća na umjetnost impresionizma (fotografija, boja u tubi).	
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	okolnosti nastanka impresionizma (suprotstavljanje akademizmu, „Salon odbijenih“, nova znanstvena dostignuća iz fizike: teorije o boji, svjetlosti i percepciji).	
95. SLIKARSTVO IMPRESIONIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike slikarstva impresionizma (plenerizam/plain air, bilježenje trenutaka, neposrednoga dojma i svjetlosti, komplementarni kontrast, kromatski kontrasti, koloristička modulacija, dinamičnost, otvorena, asimetrična kompozicija, slikanje mrljama boje i sitnim potezima, titrava površina slike, rastakanje i pretapanje obrisa, spontan, brz, skicozan rukopis, teme: pejzaži, život grada, svakodnevica).	<ul style="list-style-type: none"> • C. Monet, Impresija: izlazak sunca [P/S/A] • C. Monet, Katedrala u Rouenu: rano jutro, pri punom suncu, portal u podne [P/S*] • P. A. Renoir, Le Moulin de la Galette [P/S/A] • E. Degas, Primabalerina [P/S*]
96. KIPARSTVO IMPRESIONIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i kompozicijska načela skulpture impresionizma (kontrast glatkih i teksturalnih površina, igra svjetlosti na površini, skicozni karakter modeliranja materijala, netradicionalni kiparski materijali, dinamičnost, asimetričnost).	<ul style="list-style-type: none"> • A. Rodin, Vrata pakla (cjelina i skulpture Poljubac ili Mislioc) [P/S/A] • A. Rodin, Danaja [P/S*] • A. Rodin, Građani Calaisa [P/S*] • E. Degas, Mala četrnaestogodišnja balerina [P/S/A]
97. POST- IMPRESIONIZAM	1.	1. Prepoznati 2. Objasniti	utjecaj znanstvenih postignuća na umjetnost postimpresionizma (utjecaj eksperimenata iz fizike i psihologije, psihoanaliza).	
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	utjecaj postimpresionizma na umjetnost 20. stoljeća.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
98. SLIKARSTVO POSTIMPRESIO- NIZMA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske karakteristike slikarstva postimpresionizma (eksprezivnost, utjecaj japanske umjetnosti, naglašena subjektivnost u izražavanju tematike, čiste, zasićene boje, komplementarni kontrasti, toplo-hladni kontrasti, koloristička modulacija, plošnost, geometrizacija, stilizacija, pojednostavljene forme, naglašene konturne/obrisne linije, dinamična, otvorena kompozicija, više očišta, koloristička perspektiva, prožimanje planova, individualni rukopisi: <i>poentilizam</i> , mrlje/točke čistih boja, brzi, kratki potezi kista, plošno nanošenje boja).	<ul style="list-style-type: none"> • G. Seurat, Nedjeljno popodne na otoku La Grande Jatte [P/S/A] • P. Cézanne, <i>Mrtva priroda sa zelenom vazom</i> [P/S*] • P. Cézanne, Mont Sainte-Victoire viđen iz kamenoloma Bibemusa [P/S*/A] • V. van Gogh, <i>Zvjezdano nebo</i> [P/S*] • V. van Gogh, <i>Autoportret sa slannatim šeširom</i>, 1887./8. [P/S*] • V. van Gogh, Kavana na Place du Forum, noću [P/S/A] • P. Gauguin, <i>Odakle potječemo? Što smo? Kamo idemo?</i> [P/S*] • P. Gauguin, Božji dan [P/S*/A] • H. Toulouse-Lautrec, <i>Moulin Rouge La Goulue</i> [P/S/A] • E. Munch, Krik, 1893., Nacionalna galerija, Oslo [P/S/A]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Opisati	glavne teme i motive slikarstva postimpresionizma (pejzaži, portreti, mrtve prirode, boemski život, kritika društva i otuđenosti novog doba).	
99. SECESIJA/STIL 1900./NOVI STIL	1.	1. Odrediti 2. Protumačiti	prostorni, sadržajni i idejni okvir secesije (prvi „svjetski“ stil, odcepljenje od akademizma i historicizma, pokušaj pomirenja umjetnosti i industrije, jedinstvo svih umjetničkih grana/ <i>gesamtkunstwerk</i>).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati	nazine za secesiju u Njemačkoj (Jugendstil), Austriji (Secession), Francuskoj i Belgiji (Art Nouveau) .	
100. SLIKARSTVO SECESIJE/ STILA 1900./ NOVOGA STILA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	stilske značajke slikarstva secesije (utjecaj japanske umjetnosti, eklekticizam, dekorativnost, ornamentalnost, geometričnost, organičnost, stilizacija, izvijene, valovite linije i oblici, plošno tretiranje boje, izduženost proporcija, asimetričnost, dinamičnost, simbolične i alegorijske teme, žena prožeta erotizmom).	<ul style="list-style-type: none"> • G. Klimt, <i>Poljubac</i> [P/S*]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
101. ARHITEKTURA SECESIJE/STILA 1900./NOVOGA STILA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine secesijske građevine i kompozicijska načela (jednostavniji geometrijski oblici, naglašena kubičnost osnovnog volumena, pomicanje i stupnjevanje masa ravnih ploha i strogih formi, složeni tlocrt, povezanost rasporeda i funkcije prostora, linearnost, aksijalnost, simetrija i asimetrija, nepravilan ritam, organičnost).	
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Raščlaniti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, dekorativne elemente te materijale secesijskih građevina (zid oslobođen konstruktivne uloge, veliki prozori, pokrenuti volumeni, dekorativna uloga nosive metalne konstrukcije, kombiniranje materijala: lijevano željezo, staklo, čelik, admirani beton, opeka, keramika, fajansa, terakota, mramor, mozaik, egzotično drvo, pozlata, dekorativni ornamenti: organski, biljni, geometrijski, slikarski i skulpturalni efekti, stilsko jedinstvo arhitekture, skulpture i unutrašnjeg uređenja).	
	3.	1. Prepoznati 2. Razlikovati 3. Imenovati 4. Opisati	dijelove secesijskoga urbanoga prostora i njihovu namjenu (klupe, nosači rasvjete i natpisa, ograde, ulaz u metro).	<ul style="list-style-type: none"> • J. M. Olbrich, zgrada bečke secesije, Beč [P/S**/A] • J. Hoffmann, palača Stoclet, Bruxelles [P/S*] • V. Horta, kuća Tassel, Bruxelles [P/S] • C. R. Mackintosh, Umjetnička škola, Glasgow [P/S*] • O. Wagner, kuća Majolika, Beč [P/S*] • H. Guimard, ulaz u pariški Metro, ulaz postaje Dauphine, Pariz [P/S**] • A. Gaudi, Casa Mila, Barcelona [P/S**/A] • A. Gaudi, Sagrada Família, Barcelona [P/S**] • A. Gaudi, Park Güell, Barcelona [P/S**] • R. Lubynski, Nacionalna i sveučilišna biblioteka (danas Hrvatski državni arhiv), Marulićev trg, Zagreb [P/S**] • V. Bastl, kuća Kalina [P/S*]
102. UMJETNOST U HRVATSKOJ NA PRIJELAZU IZ 19. U 20. STOLJEĆE	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	dominantna događanja u društvenom životu u Hrvatskoj na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće (razvoj industrije, rast gradova, nacionalni izraz, povratak hrvatskih umjetnika sa školovanja u inozemstvu, osnivanje Društva hrvatskih umjetnika, prva izložba u Umjetničkome paviljonu, početak hrvatske moderne).	
103. SLIKARSTVO U HRVATSKOJ NA PRIJELAZU IZ 19. U 20. STOLJEĆE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike zagrebačke šarene škole (realizam, razlaganje forme na mrljice boja, široka paleta boja, plenerizam, utjecaj impresionizma).	<ul style="list-style-type: none"> • V. Bukovac, Gundulićev san [P/S*] • V. Bukovac: Barunica Rukavina [P/S] • C. Medović, Vrijes [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike slikarstva Minhenskoga kruga (realizam, tonsko slikanje, modelacija, chiaro-scuro, tamna paleta boja, izmjena impasta i lazurnih namaza, široki potezi kista, geometrizacija masa, redukcija volumena, čvrsto modeliran i zatvoren oblik).	<ul style="list-style-type: none"> • M. Kraljević, Autoportret s lulom [P/S/A] • M. Kraljević, Luksemburški park u Parizu [P/S*] • J. Račić, Majka i dijete [P/S/A] • T. Krizman, Plakat za koncert Tkalčić-Gruss [P/S] • B. Czikos Sessia, Walpurgina noć [P/S*]
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike slikarstva secesije u Hrvatskoj (organičnost, plošnost, stilizacija).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
104. KIPARSTVO U HRVATSKOJ NA PRIJELAZU IZ 19. U 20. STOLJEĆE	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike skulpture secesije u Hrvatskoj (utjecaj Rodina, realizam, naturalizam, zaobljene forme, dinamičnost, uglačane površine, igra svjetlosti na površini).	<ul style="list-style-type: none"> R. Frangeš-Mihanović, <i>Filozofija</i> [P/S*] Meštrović, Zdenac života, Zagreb [P/S**/A] B. Dešković, <i>Pas koji se češe</i> [P/S]
105. NOVE KONSTRUKCIJE 19. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	uzroke, zbivanja i posljedice novih dostignuća u arhitekturi i graditeljstvu 19. stoljeća (evolucija primjene željeza: lijevano i kovano željezo, čelik, upotreba novih materijala, konstrukcija i način gradnje, jednostavnost, funkcionalnost, svjetske izložbe, inženjerska arhitektura, spaj arhitekture i inženjerstva, dizalo, neboderi, Čikaška škola).	
106. ARHITEKTURA NOVOGA DOBA (19. STOLJEĆE)	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	kompozicijska načela i karakteristike organizacije prostora u arhitekturi i graditeljstvu novoga doba (vizualna otvorenost, slobodnije organizirani, veliki, široki unutrašnji prostori, vizualna povezanost unutrašnjega i vanjskoga prostora, vidljiva konstrukcija svedena na vertikalne i horizontalne elemente).	<ul style="list-style-type: none"> G. Eiffel, <i>Toranj, Pariz</i> [P/S**] J. Paxton, <i>Kristalna palača, London</i> [P/S*] Adler i Sullivan, <i>zgrada tvrtke Guaranty, Buffalo, New York</i> [P/S] L. Sullivan, <i>Robna kuća Carson-Pirie-Scott, Chicago</i> [P/S**]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Račlaniti 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	konstruktive i prostorne elemente te materijale u arhitekturi i graditeljstvu novoga doba (skeletna čelična konstrukcija, nenosiva staklena ovješena fasada, piloni, lukovi, montažna gradnja, pravilan niz velikih prozorskih otvora, standardizirani, industrijski proizvedeni dijelovi: I-profili nosača, željezne cijevi, vijci, zakovice, međurazmaci – šuplji ili staklene oplate umjesto zidova).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	novi tipovi i namjena arhitekture novoga doba (neboderi, robne kuće, izložbeni paviljoni).	
4. LIKOVNA UMJETNOST 20. STOLJEĆA				
107. UMJETNOST PRVE POLOVINJE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	društveno-povjesni kontekst umjetnosti prve polovine 20. stoljeća (Prvi i Drugi svjetski rat, Oktobarska revolucija, Španjolski građanski rat, pojava fašizma, nacizma i socijalizma; psihanaliza).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Opisati 4. Objasniti	utjecaj tehničkih izuma i dostignuća na umjetnost prve polovine 20. stoljeća (benzinski motor, električna energija, automobil, avion).	
	3.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	umjetničke pravce i tendencije prve polovine 20. stoljeća (fovizam, kubizam: analitički i sintetički, ekspresionizam, futurizam, orfizam, rejonizam, metafizičko slikarstvo, magični realizam, nadrealizam, dadaizam, kubofuturizam, suprematizam, <i>De Stijl/neoplasticism</i> , Bauhaus, neoklasicizam, geometrijska apstrakcija, organska apstrakcija, odustajanje od realističnoga prikaza stvarnosti).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
108. SLIKARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike fovističkoga slikarstva (boje kao glavno izražajno sredstvo: čiste, intenzivne, ekspresivne, nerealne boje, slobodno korištenje boja, dinamika i naglašeni kontrasti boja, koloristička perspektiva, pojednostavljenje oblika, plošnost, naglašene obrisne linije, naglašeni rukopis, vidljivi potezi kista, teme: pejzaži, portreti, sakralne teme, arkadija, alegorija).	<ul style="list-style-type: none"> • H. Matisse, Radost življenja [P/S/A] • H. Matisse, <i>Gospođa Matisse/Zelena linija/Gospođa M. sa zelenom trakom</i> [P/S*] • H. Matisse, Le Dessert, Harmonie en rouge [P/S/A] • H. Matisse, <i>Ples</i> [P/S*] • A. Derrain, <i>Big Ben</i> [P/S] • Rouault, <i>Stari kralj</i> [P/S] • P. Picasso, Gospodice iz Avignona [P/S/A] • G. Braque, <i>L'Estaque/Kuće u Estaqueu</i> [P/S*] • G. Braque, <i>Portugalac</i> [P/S] • P. Picasso, <i>Portret Ambroise Vollarda</i> [P/S*] • P. Picasso, Tri muzičara [P/S/A] • P. Picasso, <i>Guernica</i> [P/S*] • R. Delaunay, <i>Hommage à Blériot</i> [P/S*] • E. Nolde, <i>Duhovi</i> [P/S] • E. L. Kirchner, <i>Pet žena na ulici</i> [P/S] • E. L. Kirchner, Potsdamer Platz [P/S/A] • V. Kandinski, Scrnim lukom [P/S/A] • V. Kandinski, <i>Improvizacija 26</i> [P/S] • G. Balla, <i>Dinamika psa na uzici</i> [P/S*] • G. Severini, <i>Plava plesačica</i> [P/S] • G. de Chirico, <i>Tajne sata</i> [P/S*] • G. Grosz, <i>Stubovi društva</i> [P/S] • M. Beckmann, <i>Odlazak</i> [P/S] • K. Maljević, <i>Suprematistička kompozicija: crveni kvadrat, crni kvadrat</i> [P/S*] • K. Maljević, <i>Bijelo na bijelom</i> [P/S*] • M. Larionov, <i>Staklo</i> [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike kubističkoga slikarstva (<i>analitički kubizam</i> : utjecaj Cézannea, rastvaranje, analiziranje i geometrizacija oblika, fasete, rastakanje površine slike, poliperspektiva, iluzija prostorno-vremenskoga kontinuma, prigušena paleta boja, nerealne boje, interes za afričku umjetnost, teme: akt, portret, mrtva priroda, <i>sintetički kubizam</i> : tehnika kolaža, sažimanje oblika, afirmacija boje/intenzivnije boje, plošnost, <i>orfički kubizam</i> : intenzivne, transparentne boje, simultani i komplementarni kontrasti, kružni, apstraktни oblici, motivi iz suvremenoga života: Eiffelov toranj, zrakoplovi).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike ekspressionističkoga slikarstva (istraživanje i izražavanje osjećaja i duševnih stanja, deformiranje stvarnosti/prostora i oblika, stilizacija, apstrakcija, nerealne, intenzivne boje, slobodan, dramatičan rukopis, naglašene linije, plošnost, utjecaj izvaneuropske umjetnosti, povezivanje umjetnika u grupe: <i>Die Brücke, Der Blaue Reiter</i> , teme: sakralne teme, prizori iz gradskog života, apstraktne teme).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike slikarstva futurizma (dinamizam, utjecaj fotografije: simultanost u prikazivanju nekoliko faza pokreta, utjecaj impresionizma, simbolizma i poentilizma: sitne mrlje boje, važna uloga svjetlosti, ekspresivne linije, komplementarni kontrasti, utjecaj kubizma: rastvaranje, analiziranje i geometrizacija oblika, fasete, rastakanje površina, poliperspektiva, iluzija prostorno-vremenskoga kontinuma, tehnika kolaža, teme i motivi iz suvremenoga života: automobili, zrakoplovi, gradilišta, električna rasvjeta, vreva gradske ulice, isječci novina, natpisi).	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike metafizičkoga slikarstva i slikarstva magičnoga realizma (<i>metafizičko slikarstvo</i> : nerealnost, simboličnost, figurativnost, iluzionizam: naglašena perspektiva, iluzija prostornosti i trodimenzionalnosti, motivi napuštenih gradskih prostora s neočekivanim detaljima, <i>magični realizam/Nova objektivnost</i> : ekspresivnost, deformacija, karikaturalnost, realizam, teme nasilja, kritika društva).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
108. SLIKARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike slikarstva ruske avangarde (<i>rejonizam</i> : istraživanje svjetlosti, apstraktne forme, <i>suprematizam</i> : apstrakcija, redukcija na jednostavne geometrijske oblike: kvadrat, kružnica, redukcija kolorita, sklad boja i oblika).	<ul style="list-style-type: none"> • P. Mondrian, <i>Kompozicija 2</i> [P/S/A] • P. Mondrian, <i>Broadway Boogie-Woogie</i> [P/S*] • M. Duchamp, <i>Akt koji silazi niz stepenice</i> [P/S/A] • M. Duchamp, L. H. O. O. Q. [P/S*] • S. Dalí, <i>Goruća žirafa</i> [P/S*] • M. Chagall, <i>Crveno sunce</i> [P/S*] • P. Klee, <i>Strah</i> [P/S*] • P. Klee, <i>Ad Parnassum</i> [P/S/A] • R. Magritte, <i>Time Transfixed</i> [P/S*]
	7.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike slikarstva De Stijl/neoplasticisma (apstrakcija, jednostavne geometrijske forme, primarne i akromatske boje, dinamika boja, horizontalne i vertikalne linije, plošnost, ritmičnost).	
	8.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike dadaizma (kritika ratne stvarnosti i društva, negacija umjetnosti, anti-umjetnost, zagovaranje anarhije, provokativnost, izražavanje besmisla i destrukcije, izražavanje individualizma, automatizam, „zakon slučaja“, uključivanje publike u doživljaj djela, različiti umjetnički izričaji: fotomontaža, kolaž, <i>grattage</i> , <i>frottage</i> , scenski nastupi kao preteča performansa i <i>happeninga</i> , <i>ready made</i> , središta dadaizma: Zürich, Berlin, New York).	
	9.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike nadrealističkoga slikarstva (izražavanje podsvjesnog, iracionalnoga i intuitivnoga, svijeta snova i halucinacija, prepričanje slučajnom, stilski raznolikost: apstrakcija, organičnost, figurativnost, kombinacija realizma u prikazivanju i nerealnoga sadržaja).	
109. KIPARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike skulptura Constantina Brâncușija (pojednostavljeni oblici, stilizacija, poštivanje karakteristika materijala: kamen, mlijek, drvo, izražavanje biti prikazanoga, ponavljanje istoga motiva).	<ul style="list-style-type: none"> • C. Brâncuși, <i>Ptica u prostoru</i> [P/S*] • C. Brâncuși, <i>Poljubac, 1916.</i> [P/S/A] • C. Brâncuși, <i>Plavokosa crnkinja</i> [P/S] • H. Matisse, <i>Žena s leđa/Leđa</i> [P/S*] • J. Lipchitz, <i>Čovjek s gitaram/Gitarist</i> [P/S/A] • R. Duchamp-Villon, <i>Veliki konj</i> [P/S] • U. Boccioni, <i>Jedinstvenost oblika kontinuiteta u prostoru</i> [P/S/A] • M. Duchamp, <i>Vodoskok/Fontana</i> [P/S*] • M. Duchamp, <i>Kotač bicikla</i> [P/S*]]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike skulptura Henrika Matissea (postupna redukcija i apstrahiranje).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike kubističke skulpture (udaljavanje od realističkih formi, uvođenje prostora u skulpturu/ prošupljivanje forme, ekspresivnost, dinamičnost, korištenje netradicionalnih kiparskih materijala, uvođenje novih tema u skulpturu: mrtva priroda, utjecaj afričke skulpture).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti	karakteristike futurističke skulpture (dinamizam, prikazivanje pokreta).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
109. KIPARSTVO PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike dadaističke skulpture (provokativnost, neočekivani odnosi, negacija prvotne funkcije korištenih predmeta, destrukcija, „Merz“ objekti kao preteča instalacija, <i>ready-made</i> , mobil).	<ul style="list-style-type: none"> • K. Schwitters, <i>Merzbau</i>, 1922./3. [P/S] • V. Tatlin, <i>Spomenik trećoj internacionali</i> [P/S*] • N. Gabo, Bista/Konstruirana glava [P/S/A] • A. Pevsner, Konstrukcija u jajetu [P/S/A] • M. Oppenheim, <i>Krzneni doručak</i> [P/S] • A. Calder, <i>Calderberry Bush</i> [P/S*] • A. Giacometti, <i>Palača u četiri sata ujutro</i> [P/S] • B. Hepworth, <i>Pelagos</i> [P/S] • H. Moore, <i>Ležeća figura</i>, 1945./46. [P/S]
	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike konstruktivističke skulpture (asamblaži, kutni reljevi, apstrakte konstrukcije, negacija elemenata tradicionalne skulpture, uvođenje novih materijala: plastika, pleksiglas, najlonska nit, uplošnjavanje i istanjuvanje mase, zakrivljene plohe, dominacija prostora, osamostaljenje oplošja).	
	7.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike skulpture B. Hepwortha (apstraktne skulpture, prošupljene forme, međudjelovanje prostora i mase, poštivanje materijala, zaobljene, organske forme) i H. Moorea (figurativnost, međudjelovanje mase i prostora, prošupljivanje mase, organsčnost, utjecaj pretkolumbovske umjetnosti: poštivanje materijala, pojednostavljene forme, „zakon slučajnosti“).	
	8.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike nadrealističke skulpture (objekti simboličnoga značenja, <i>ready-made</i> , mobili, prostorne konstrukcije).	
110. HRVATSKA UMJETNOST PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	grupe umjetnika i likovne manifestacije u Hrvatskoj u prvoj polovini 20. stoljeća (Minhenski krug, Grupa trojice, grupa Medulić, Praška četvorica, grupa Zemlja, Proljetni salon).	
111. HRVATSKO SLIKARSTVO U PRVOJ POLOVINI 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	utjecaje na slikarstvo međuratnoga razdoblja u Hrvatskoj (utjecaj van Gogha, Cézannea, fovista, kubizma, slikara Minhenskoga kruga, ekspresionizma, neoklasicizma, neorealizma, kritičkoga realizma).	<ul style="list-style-type: none"> • Lj. Babić, <i>Crna zastava</i> [P/S*] • Lj. Babić, <i>Smokvice</i> [P/S] • V. Becić, <i>Djevojka pred ogledalom</i> [P/S] • Z. Šulentić, <i>Čovjek s crvenom bradom</i> [P/S] • M. Uzelac, <i>Venera iz predgrađa</i> [P/S] • M. Uzelac, <i>Autoportret u baru</i> [P/S*] • V. Gecan, Cinik [P/S/A] • V. Varlaj, <i>Crvena kuća</i> [P/S] • M. Trepše, <i>Radnica</i> [P/S] • K. Hegedušić, <i>Rekvizicija</i> [P/S*] • E. Vidović, <i>Angelus</i> [P/S*] • M. Tartaglia, Autoportret [P/S/A]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
112. HRVATSKO KIPARSTVO U PRVOJ POLOVINI 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike kiparstva u prvoj polovini 20. stoljeća u Hrvatskoj (I. Meštrović: stvaranje nacionalnoga izraza, teme iz narodnih priča i pjesama, utjecaj skulpture drevnoga Egipta i Asirije, religiozne teme, izdužene figure, utjecaj klasične umjetnosti, teme ženskih aktova, portreti i javni spomenici, F. Kršinić: lirski ugodaj, zaobljene linije, zbijene mase, kontrast ugačanih površina i naglašene teksturalnosti, prikazi ženskih aktova, A. Augustinić: prikazi konjaničkih figura, monumentalni javni spomenici, portreti suvremenika, prijelaz od realističnoga preko impresionističkoga do ekspresionističkoga izraza, Vanja Radauš: ekspresionistički izraz, polikromija, grubo obradene površine).	<ul style="list-style-type: none"> I. Meštrović, Bogorodica s anđelima [P/S] I. Meštrović, Povijest Hrvata [P/S**/A] F. Kršinić, Odmaranje/Meditacija [P/S] A. Augustinić, Spomenik Seljačkoj buni i Matiji Gupcu [P/S] V. Radauš, Petrica Kerempuh [P/S]
113. ARHITEKTURA PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe zida te dekorativne elemente arhitekture prve polovine 20. stoljeća (masa svedena na minimum, jednostavan oblik određen horizontalnim i vertikalnim elementima, kompozicija strukturalnih jedinica, montaža istovjetnih jedinica od skeletne konstrukcije, zid gubi konstrukcijsku ulogu, zid kao pregrada, slobodan tlocrt/slobodno postavljanje zidova, ravnii i zaobljeni zidovi bez arhitektonskes dekoracije, staklena stijena, staklena opna, upotreba novih materijala: staklena cigla, industrijske cijevi za ograde, upotreba prirodnih materijala: kamen, drvo, čelični nosači kržnoga presjeka, horizontalan/ravan krov, dekorativnost svedena na karakteristike materijala pregrada, refleksije na površini stakla).	<ul style="list-style-type: none"> A. Perret, stambena zgrada u Rue Franklin, Pariz [P/S] P. Behrens, Tvorница turbina AEG, Berlin [P/S] A. Loos, Kuća Steiner, Beč [P/S] W. Gropius i A. Mayer, Tvorница Fagus, Alfeld [P/S] W. Gropius, zgrada Bauhausa, Dessau [P/S**/A] G. Rietveld, Kuća Schröder, Utrecht [P/S] F. L. Wright, Kuća Robie, Chicago [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjsštine arhitekture prve polovine 20. stoljeća (funkcionalnost prostora i oblika, jedinstvo konstrukcije i forme, vanjski izgled izведен iz konstrukcije, čistoća arhitektonskoga oblika, geometrijski oblici/geometričnost, radikalna geometrijska čistoća, povezivanje tradicionalnih i suvremenih oblika, minimalizam, stroge linije, povezivanje vanjskoga i unutrašnjeg prostora, kombinacija glatkih površina zida i velikih staklenih površina, stakleni zid u ulozi povezivanja prostora, razvedena masa, mnogostruktost i različitost fasada, funkcionalna raščlanjenost, različiti tlocrti po etažama, naglasak na ambijentu, udobnosti i intimnosti privatnih kuća: niske, duguljaste kuće, prostor se širi i razmotava prema rubovima prostora/središte kuće je prostor s kaminom, istaknute horizontalne linije streha, asimetrija, otvorena, povezana i prohodna struktura prostora, otvoreni tlocrt, funkcionalna podjela prostora, stupovi/stubovi u prizmlju, rampe i stube, obilno osvjetljenje, utjecaj japanske arhitekture i američkih tradicionalnih kolonijalnih kuća; Le Corbusierovih 5 načela nove arhitekture).	<ul style="list-style-type: none"> F. L. Wright, Kuća na slapovima/Kuća Kaufmann, Bear Run, Pennsylvania [P/S**/A] F. L. Wright, Helio laboratorij/Kompleks Johnsons Wax, Racine, Wisconsin [P/S] M. van der Rohe, Njemački paviljon, Barcelona [P/S**/A] M. van der Rohe, Kuća Tugendhat, Brno [P/S] M. van der Rohe, Kuća Farnsworth, Plano Illinois [P/S/A] Le Corbusier, projekt Dom-Ino [P/S] Le Corbusier, Vila Savoye, Poissy [P/S**/A]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
113. ARHITEKTURA PRVE POLOVINE 20. STOLJEĆA	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Razlikovati	pravce, škole i tendencije u arhitekturi prve polovine 20. stoljeća (funkcionalizam, prerijski stil, organska arhitektura, strukturalizam, Bauhaus, <i>De Stijl</i>).	<ul style="list-style-type: none"> V. Kovačić, <i>Palača burze</i> [P/S*] S. Planić, Okrugla vila/Vila Fuhrmann [P/S**/A] S. Planić, <i>Palača Napretkove zadruge</i> [P/S]
	4.	1. Odrediti 2. Opisati 3. Objasniti 4. Crtežom označiti	odnos arhitekture prve polovine 20. stoljeća i ambijenta (prožimanje ulice i zgrade, prilagođavanje okolišu/ambijentu, povezivanje prirode i unutrašnjega prostora, relativna izoliranost unutrašnjeg prostora/uvučeni zidovi unutrašnjega prostora, pravilni geometrijski oblik u ulozi suprotstavljanja okolic).	
114. UMJETNOST DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	društveno-povijesni i kulturni kontekst umjetnosti druge polovine 20. stoljeća (hladni rat, Vijetnamski rat, građanski i studentski prosvjedi, rasni nemiri, potrošačko društvo/konzumerizam, ekološki problemi, feminizam, raspad Sovjetskoga Saveza, Varšavski pakt, multikulturalizam, politička nestabilnost i ratovi 1990-ih, terorizam, tehnološka dostignuća: olakšana dostupnost informacija zbog televizije, videa, kompjutera, mobilnih uređaja, digitalnih fotoaparata, interneta).	
	2.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati 4. Objasniti	umjetničke pravce i tendencije u drugoj polovini 20. stoljeća (apstraktni ekspresionizam/akcijsko slikarstvo/gestualno slikarstvo, enformel/art informel, tašizam, art brut/sirova umjetnost, monokromno slikarstvo, neodada, pop-art, op-art, kinetička umjetnost, land art, body art, performans, happening, instalacije, video umjetnost, ambijentalna i konceptualna umjetnost, arte povera, hiperrealizam, neoekspresionizam, neoklasicizam, neo-geo).	
115. SLIKARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1.Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	idejne karakteristike (Freudove i Jungove ideje o podsvijesti, izražavanje trenutačnoga stanja i osjećaja) i formalne karakteristike slikarstva apstraktнога експресионизма (reakcija na geometrijsku apstrakciju, automatizam, nekontrolirane, intuitivne, gestualne, brze kretnje, spontanost, zakon slučaja; <i>dripping</i> ; slika nema središta ni hijerarhije elemenata, isprepletena mreža linija, veliki formati slika, grotesknost, izobličenost u prikazu likova/ženskih idola, kaligrafски prikazi, ideogrami, slikarstvo obojenih polja, monokromne površine zasićene bojom).	<ul style="list-style-type: none"> J. Pollock, Jesenski ritam [P/S/A] J. Pollock, <i>Jedan</i> [P/S*] W. de Kooning, <i>Žena</i> [P/S] F. Kline, <i>New York, New York</i> [P/S] M. Rothko, <i>Zelena i narančasta na crvenom</i> [P/S*] Wols, <i>Plavi fantom</i> [P/S] J. Dubuffet, <i>La Métaphysyx</i> [P/S]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI	LIKOVNI PRIMJERI	
115. SLIKARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	<p>2. 1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti</p>	<p>idejne (umjetnost bez forme, reakcija na ratna razaranja i iskustva logora, egzistencijalistički pristup, terapeutski učinak umjetnosti, izražavanje unutarnjih stanja i trenutačnih emocija) i formalne karakteristike enformala/informala (rasap oblika, naglašena materijalnost, izražajnost temeljena na tehnički i materijalima, pastozni namazi zagasitih uljanih ili sintetičkih boja, miješanje građevinskih i industrijskih materijala s bojom, ukidanje jasne granice između slike i skulpture, razaranje površine vatom, kiselinom ili struganjem, nepredvidivost konačnog rezultata, osporavanje tradicionalne kompozicije slike, zoomorfni oblici) i njegovih glavnih podgrupa: tašizam („slika svijeta – poslije atomske katastrofe“, fantazija, slobodne apstrakcije, dinamične kompozicije, jarke boje, automatizam, prskanje boje, mrlje, gestualni, kaligrafski stil slikanja, velike dimenzije slike) i sirova umjetnost/art brut (nadahnutost likovnim izrazom djece i mentalnih bolesnika, poziv na građansku neposlušnost, gusti namaz boje, korištenje neslikarskih materijala, grebanje slojeva podloge slike).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • H. Hartung, <i>Kompozicija 23</i> [P] • G. Mathieu, <i>Capetovci posvuda/Posvuda Kapetinzi</i> [P/S] • A. Burri, <i>Vreća 4</i> [P/S] • Y. Klein, <i>Plavi monokrom IKB 48</i> [P/S*] • B. Newmann, <i>Divljina</i> [P/S] • Y. Klein, <i>Antropometrija</i> [P/S*] • L. Fontana, <i>Concetto spaziale</i> [P/S*] • R. Rauschenberg, <i>Krevet</i> [P/S*] • J. Jones, <i>Tri zastave</i> [P/S*] • R. Hamilton, <i>Što čini današnji dom tako različitim, tako privlačnim</i> [P/S] • A. Warhol, 200 limenki Campbellove juhe [P/S/A] • A. Warhol, <i>Marilyn Monroe</i> [P/S*] • R. Lichtenstein, <i>Whaam!</i> [P/S*] • V. Vasarely, Vega [P/S/A] • B. Riley, <i>Cataract III</i> [P/S]
	<p>3. 1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti</p>	<p>karakteristike monokromnoga slikarstva (redukcija boja i oblika, platno ravnomjerno prekriveno bojom, otiskivanje obojenih ljudskih tijela na platno, boja kao brend: International Klein Blue/IKB).</p>	
	<p>4. 1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti</p>	<p>karakteristike spacializma (oprostorenja ploha/istraživanje prostora i prostornih granica slika, negiranje dvodimenzionalnosti slike, uključivanje stvarnoga prostora u sliku, nasljeđe dadaizma u poimanju umjetnosti i estetike).</p>	
	<p>5. 1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtičkom označiti</p>	<p>uzore pop-arta (masovni mediji, popularna kultura, potrošačko društvo, industrijska proizvodnja, grad), idejne karakteristike (isključivanje osobnosti, predmeti iz svakodnevнoga života izdižu se na razinu umjetnosti, reprodukcija dobiva status originala, veličanje popularnoga, komercijalnoga i prolaznoga) i formalne karakteristike pop-arta (utjecaj neodadaizma: brisanje granica između stvarnosti i umjetnosti u kolažima i asamblazima, stvaranje urbanih ikona, glavni motivi: simboli potrošačke kulture, isključivanje osobnosti, nedostatak hijerarhijskih odnosa među elementima, ponavljanje, uvećavanje, istovjetni otisci, princip televizijske montaže, različiti mediji i njihove kombinacije: slike, grafike, fotografije, skulpture, kolaž, asamblaž, instalacije, korištenje plastike umjesto prirodnih materijala).</p>	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI				LIKOVNI PRIMJERI
115. SLIKARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	idejne karakteristike (umjetnost bliska znanosti, brisanje individualnosti) i formalne karakteristike op-arta (apstraktne, geometrijske strukture, dinamika i iluzija pokreta postignuta mijenjanjem ritma, gustoće i toka linije, variranjem oblika i suprotstavljanjem perspektivnih odnosa ili boja, neizražen rukopis, zbumnjivanje promatrača).		
116. KIPARSTVO DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike i nove vrste skulpture 50ih, 60ih i 70ih godina 20. stoljeća (sumarnost, jednostavnost, figuracija na rubu apstrakcije, stiliziranost, apstrakcija, ekspresivna, enformistička, gruba površina, figuracija bez deskriptivnosti, preoblikovanje tradicionalnih kiparskih tema, utjecaj popularne i potrošačke kulture, banalne teme svakodnevice, realizam i hiperrealizam, predimenzioniranje/uvećavanje, monumentalnost kod javnih i pejzažnih skulptura, ukidanje postolja, osim ako je sastavni dio skulpture ili samostalno umjetničko djelo, volumen i prostor su jednakovrijedni, vidljivi tragovi obrade materijala – beton, metal, gotovi metalni dijelovi, eksperimentiranje s industrijskim materijalima i novim tehnologijama, mobil, stabil, pejzažna skulptura).		<ul style="list-style-type: none"> • H. Moore, <i>Ležeća figura, 1957., Kunsthalle, Zürich</i> [P/S/A] • B. Hepworth, <i>Skupina od dvanaest figura</i> [P/S] • Giacometti, <i>Čovjek koji hoda</i> [P/S*/A] • M. Marini, <i>Konj i jahač, 1949./50.</i> [P/S] • G. Richier, <i>Bogomoljka/ Praying Mantis</i> [P/S] • A. Calder, <i>Velika brzina</i> [P/S*] • E. Paolozzi, <i>Sveti Sebastijan</i> br. 2. [P/S] • M. Bill, <i>Beskonačna vrpca</i> [P/S] • D. Smith, <i>Cubi XVIII</i> [P/S] • M. Goeritz, <i>Trg pet kula</i> [P/S] • C. Oldenburg, <i>Žlica s trešnjom</i> [P/S*] • D. Hanson, <i>Žena s kolicima u supermarketu</i> [P/S] • A. Hay, <i>Papirnata vrećica</i> [P/S] • A. Calder, <i>Mali pauk</i> [P/S*] • J. Tinguely, <i>Baluba N° 3</i> [P/S] • N. Schöffer, <i>Spaciodinamički toranj</i> [P/S]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike kinetičke umjetnosti (mobili/pokretanje skulptura zrakom, motorom ili magnetizmom; statičke, mehanički složene strukture sastavljene od većeg broja dijelova, djelo je dovršeno nakon gledateljeve manipulacije, lumino-objekti koji proizvode stroboskopsko kretanje putem svjetlosti, kibernetički objekti, svjetlosna, zvučna, pokretna kompozicija, osjetljivost na podražaje iz okoline, element slučajnosti i neočekivanosti, audio-vizualni efekti).		
117. MINIMALIZAM, KONCEPTUALNA UMJETNOST, LAND ART, HAPPENING, BODY ART, POSTMODERNA UMJETNOST, VIDEO I NOVI MEDIJ	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	idejne karakteristike (odbacivanje simbolike i asocijacije na stvarnost) i formalne karakteristike minimalizma (strukturalizam; nagovještaj konceptualne umjetnosti, minimalni tragovi umjetnikove djelatnosti, estetska vrijednost temeljena na nedostatku umjetničkoga sadržaja, velike dimenzije specifičnih, uglavnom geometričnih objekata organiziranih kao primarne apstraktne strukture u fizičkome prostoru, industrijski proizvedeni materijali i objekti, napuštanje galerijskoga prostora, ritmičko ponavljanje, neboje, kompozicija bez hijerarhije dijelova, negiranje individualnosti i izbjegavanje subjektivnosti).		<ul style="list-style-type: none"> • F. Stella, <i>Nunca Pasa Nada</i> [P/S] • C. Andre, <i>Ravnina od aluminija i cinka</i> [P/S] • D. Judd, <i>Bez naslova</i>, 1969. [P/S] • J. Kosuth, <i>Jedan i tri stolca</i> [P/S*] • V. Grippo, <i>Analogija IV</i> [P/S]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
117. MINIMALIZAM, KONCEPTUALNA UMJETNOST, <i>LAND ART, HAPPENING,</i> <i>BODY ART,</i> POSTMODERNA UMJETNOST, VIDEO I NOVI MEDIJ	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike konceptualne umjetnosti (odricanje materijalizacije umjetničkih predmeta u korist ideje i značenja; intelektualno promišljanje i tumačenje umjetnosti i uključivanje publike u njezino stvaranje, nepostojanje zajedničkoga, istovjetnoga tumačenja djela, naglasak na procesu, odbacivanje manualnoga postupka i oslobođanje od posrednika, važnost teksta i verbalizacije umjetnosti, nestajanje granica između različitih umjetničkih medija i uvođenje novih medija, npr. dijagram, tekst, matematička formula, anketa, shema, teorijska istraživanja, ironija, paradoks, upotreba tekstova koji usmjeravaju na ideje i koncepte, umjetnost uključuje dokumentaciju, skice, fotografije, video, film, umjetnikovo tijelo, instalacije, ambijent, intervencije, akcije).	<ul style="list-style-type: none"> B. Nauman, <i>Zidni znak</i>, 1967. [P/S] M. Merz, <i>My Homes Wind and Fibonacci Tables</i> [P/S] J. Kounellis, <i>Bez naziva</i>, 1975. [P/S] R. Smithson, <i>Spiralni gat/ Spirali nasip/The Spiral Jetty</i> [P/S*] J. Turrell, <i>The Roden Crater</i> [P/S*] Christo i Jean Claude, <i>Pont Neuf</i> [P/S*] A. Kaprow, <i>Dvorište</i> [P/S] D. Oppenheim, <i>Položaj čitanja za drugi stupanj opekomina</i> [P/S] T. Gotovac, <i>Zagreb, volim te</i> [P/S*] N. J. Paik, <i>Integralni klavir</i> [P/S] J. Beuys, <i>Ja volim Ameriku i Amerika voli mene</i> [P/S*] N. J. Paik, <i>Voltaire</i> [P/S] N. J. Paik, <i>TV Budha</i> [P/S/A] B. Viola, <i>On plaće za tobom</i> [P/S] B. Viola, <i>Nebo i zemlja</i> [P/S] V. Molnar, <i>Četverokutne strukture</i> [P/S] A. Kiefer, <i>Margarethe</i>, 1981. [P/S] F. Clemente, iz serije <i>Francesco Clemente Pinxit</i> [P/S] G. Baselitz, <i>Veliki prijatelji</i>, 1965. [P/S]
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike arte povera/siromašne umjetnosti (utjecaj minimalizma i konceptualne umjetnosti, dodatno oslobođanje od ideje i mesta, instalacije i ambijenti od skromnih, beznačajnih, jeftinih, često otpadnih materijala).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike land arta (ambijenti i instalacije uklapljeni u prirodni krajolik, ukidanje granice između ljudskoga stvaralaštva i prirode, materijali: tlo, prirodno okruženje, prirodni procesi).	
	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	karakteristike umjetnosti performansa/performance (režirani ili nerezirani događaji koje umjetnik izvodi pred publikom ili se događaj promatra preko videa, publika nije uključena, dokumenti o performansu su njegov scenarij, video i fotografiske snimke, suočavanje s duhovnom krizom suvremenoga doba).	
	6.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	karakteristike umjetnosti tijela/body art (procesualna umjetnost, performans u kojem se umjetnik koristi svojim tijelom ili tijelom druge osobe, tijelo bilježi trag akcije).	
	7.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti	karakteristike umjetnosti happeninga (proširenje pojma umjetnosti na izvanumjetničke aktivnosti, sudjelovanje publike, neograničena sloboda radnji, ritualnost, repetitivnost, ritmičnost, interakcija ljudi i stvari uz prethodno zamišljeni scenarij ili kao spontani nerezirani događaj, u umjetnički događaj unose se kao <i>ready-made</i> svakidašnji iznimni događaji, vrijednosti ili svjetonazori).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI				LIKOVNI PRIMJERI
117. MINIMALIZAM, KONCEPTUALNA UMJETNOST, <i>LAND ART, HAPPENING,</i> <i>BODY ART,</i> POSTMODERNA UMJETNOST, VIDEO I NOVI MEDIJ	8.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike umjetničkoga pokreta Fluxus (sinteza svih umjetnosti, znanosti i filozofije te umjetnosti i života, egzistencijalističke ideje, terapeutski učinak umjetnosti, procesualnost, utjecaj na društvenu i političku promjenu, ukidanje distance umjetničko djelo/publika i publika/umjetnik, intermedijalnost, oblici umjetnosti: umjetnost zasnovana na slučaju, simultana i konkretna poezija, happeninzi, samouništavajuća umjetnost, umjetnost događanja, muzički performans, „društvena skulptura“, umjetnost prisvajanja, umjetnost ponalašnja, eksperimentalni film, asamblaž, različiti umjetničko-životni oblici ponalašnja).		
	9.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike video umjetnosti te umjetnosti proširenih i novih medija (stapanje tehnologije, znanosti i umjetnosti, nova estetika, video, računalni i digitalni mediji, poststrukturalistički pristup umjetnosti, dekonstrukcija zabilježbe stvarnosti montažom, dekonstruiranje fizičkoga prostora: video-skulptura i video-instalacije, prošireni mediji – interakcija filma/video i likovne umjetnosti te njihova sinteza, novi mediji: multimedijiški ambijenti i instalacije, elektroničke, telekomunikacijske umjetnosti, interaktivnost, hiperstvarnost, simultanost, kopija, neograničene mogućnosti reprodukcije, umjetnik stvara artefakt koji tek publika pretvara u umjetničko djelo, novomedijski jezik).		
	10.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike postmoderne umjetnosti (reakcija na modernistička načela u umjetnosti, kombiniranje različitih stilova, reinterpretacija prošlosti, obuhvaćanje nekoliko trendova: noeksprezionizam, neogeo, neoformel, neokonceptuala).		
118. HRVATSKA UMJETNOST DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	pojavu i karakteristike umjetnosti EXAT-a 51 u Hrvatskoj (geometrijska apstrakcija, suradnja umjetnika, kritičara, povjesničara i teoretičara umjetnosti, sinteza svih disciplina likovnoga stvaralaštva, tzv. „sistemska“ djela, uzor u arhitekturi internacionalnoga stila, ruskoga konstruktivizma i geometrijske apstrakcije; uklapanje u tijekove zapadnoeuropejske moderne umjetnosti, protiv podjele na „čistu“ i „primjenjenu“ umjetnost, paviljonski projekti, ‘slika-predmet’, lumino-kinetički objekti, reduksijska animacijska rješenja plošnog grafizma).	<ul style="list-style-type: none"> • I. Picelj, <i>Kompozicija</i>, 1951. [P/S*] • I. Picelj, <i>Kompozicija IV</i>, 1957./58. [P/S] • V. Richter, <i>Asimetrična centra</i>, 1963. [P/S] • J. Knifer, Meandar, 1960. [P/S/A] • A. Srnec, <i>101073</i>, 1973. [P/S] • M. Šutej, <i>Veliki crtež</i>, 1972. [P/S] • E. Murtić, <i>Zagonetka</i>, 1998. [P/S*] • O. Gliha, <i>Gromače 34/61</i> [P/S*] • K. Angeli Radovani, <i>Dobriša Cesarić</i> [P/S] • V. Richter, <i>Reljefometar</i> [P/S*] • K. Kantoci, <i>Otočanke</i>, 1979. [P/S] 	
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike pokreta Nove tendencije (nastavak na EXAT-51, umjetnost vezana za znanost, optička i vizualna istraživanja, interes za avangardnu umjetnost s početka 20. stoljeća, socijalizacija umjetnosti, ukidanje unikatnoga značenja umjetničkoga djela, geometrijska apstrakcija, ambijent).		

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
118. HRVATSKA UMJETNOST DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike apstraktnoga ekspresionizma u Hrvatskoj (izražene linije, intenzivne boje, energični potez kista, dinamičnost, od pojednostavljenog, prepoznatljivog motiva, do potpune apstrakcije).	<ul style="list-style-type: none"> K. Kantoci, <i>Otočanke</i>, 1979. [P/S] M. Lah, <i>Let u prostor</i>, 1989. [P/S] V. Bakić, Razlistala forma, 1960. [P/S**/A] I. Kožarić, <i>Prizemljeno sunce</i> [P/S**] D. Džamonja, <i>Skulptura MS-I</i>, 1996. [P/S*] M. Ujević Galetović, <i>Spomenik Augustu Šenoi</i>, 1987. [P/S*] Š. Vulas, <i>Skulptura</i>, 1967. [P/S*]
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	karakteristike skulpture druge polovine 20. stoljeća u Hrvatskoj (realizam, ekspresivnost, psihološko portretiranje, redukcija forme, čistoća volumena, stilizacija, geometričnost, povezivanje tradicijskog i modernog, povezivanje geometrijskog i figurativnog, sažet volumen, apstrakcija, geometrijska apstrakcija, istanjene mase, ravnoopravnost prostora i mase, uglačane površine, novi materijali, uvođenje svjetlosti i svjetlosnih efekata u skulpturu, dramatičnost oblika, javni spomenici, portreti suvremenika).	
119. ARHITEKTURA DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	1.	1. Prepoznati 2. Odrediti 3. Imenovati	namjenu arhitekture druge polovine 20. stoljeća (privatna kuća, kapela, muzej, dom kulture, terminal zračne luke, katedrala, opera, sportski objekt, stambeni objekt, poslovne zgrade).	<ul style="list-style-type: none"> Le Corbusier, Unité d'Habitation /Kuća zajedničkog stanovanja, Marseille [P/S**/A] Le Corbusier, kapela Notre Dame, Ronchamp [P/S**/A] F. L Wright, <i>Muzej Guggenheim</i>, New York [P/S**] A. Aalto, <i>Dom kulture</i>, Helsinki [P/S] E. Saarinen, Terminal zračne luke TWA, New York [P/S**/A] O. Niemeyer, <i>Katedrala</i>, Brazilija [P/S]
	2.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti	pravce, škole i tendencije u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća (brutalizam, funkcionalizam, arhitektura plastične invencije, dekonstruktivizam, tzv. <i>high-tech</i> arhitektura).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	vrste konstrukcija u arhitekturi druge polovine 20. stoljeća (armiranobetonska konstrukcija, zidovi od tankog betonskog panela, tanke betonske ljske/vitoperna ljska/ljskasta konstrukcija, prednapregnuti beton, čelični dijelovi konstrukcija, čelični kablovi).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	konstruktivne i prostorne elemente, elemente raščlambe te dekorativne elemente arhitekture druge polovine 20. stoljeća (konstrukcija skrivena unutar zida, konstrukcija vidljiva na vanjskome pláštu, nestaje klasična podjela na vertikalne i horizontalne elemente, konstruktivni elementi svedeni na linijske i plošno istanjene mase, armiranobetonški stupovi i čelični kablovi koji nose krovnu konstrukciju, računalna proizvodnja dijelova, spoj napredne tehnologije i modernih materijala, računalno projektiranje, slobodan tlocrt: slobodno postavljanje zidova, staklena stijena, staklena opna, upotreba različitih materijala, pilon, „Y“ nosači, spiralna rampa, staklena kupola, plitka kupola od tanke ljske prednapregnutog betona, horizontalni/ravni krov, ravni i zaobljeni zidovi, refleksije na površini stakla, različite teksture zida, sirovi beton/béton brut, funkcionalni akustični elementi postaju elementi dekoracije, površine plastičkih i slikarskih vrijednosti, vitraj, infrastruktura i instalacijski sustavi vidljivi na fasadi i naglašeni bojama).	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
119. ARHITEKTURA DRUGE POLOVINE 20. STOLJEĆA	5.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati 4. Objasniti 5. Crtežom označiti	kompozicijska načela i karakteristike tlocrta, unutrašnjosti i vanjštine arhitekture druge polovine 20. stoljeća (funkcionalnost, geometrijski oblici/geometričnost, skladne forme, minimalizam, asimetrija, simetrija, vizualna dematerijalizacija, organski slobodni, zaobljeni i spiralni oblici, dinamičnost, ekspresivnost, otvorenost, skulpturalni karakter, zid i krov kao osamostaljena cjelina, pokretni drveni zid, gipka masa, prožimanje mase i prostora, pokrenute konture, izlomljene linije zidova, prožimanje geometrijskih oblika, prkošenje tradicionalnim shvaćanjima arhitektonске logike, kompozicija fragmenata, grananje prostora, slobodan i fleksibilan prostor, prostor oslobođen konstrukcijskih elemenata, razvedena masa; prostori različitih funkcija ukomponirani u stambeni blok, maksimalna funkcionalnost prostora, spiralno kretanje, primjena Modulora, rampe i stube, dojam lebdenja u konstrukciji i osvjetljenju, različiti svjetlosni učinci).	<ul style="list-style-type: none"> M. van der Rohe, <i>Lake Shore Drive</i>, Chicago [P/S] M. van der Rohe i P. Johnson, <i>zgrada Seagram</i>, New York [P/S*] M. Kauzlić, <i>Muzej hrvatskih arheoloških spomenika</i> u Splitu [P/S] M. Haberle, M. Jurković, T. Zdvožak, <i>Koncertna dvorana Vatroslav Lisinski</i> [P/S] D. Galić, <i>stambena zgrada u Vukovarskoj 35a</i>, Zagreb [P/S] A. Ulrich, <i>Vjesnikov neboder</i>, Zagreb [P/S] B. Mašaš, <i>Gradski stadion Poljud</i>, Split [P/S**] I. i N. Filipović, <i>Dubrovnik 2</i>, Zagreb [P/S]
120. URBANIZAM 20. STOLJEĆA	1.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	karakteristike urbanističkih rješenja u 20. st. (izrada urbanističkoga plana i kontrola širenja grada, povezivanje perifernih dijelova sa središtem, funkcionalna organizacija, odjeljivanje funkcionalnih zona, pravilna i nepravilna mreža ulica, dominacija prometnih arterija, dobro osvjetljenje, zgrade uklopljene u zelenilo, zelene površine uklopljene u sam grad, zelene površine kao rješenje problema buke, u središtu upravni i poslovni centar, organiziranje središta kao prostor pješačkoga karaktera, gradnja satelitskih gradova kao naselja zatvorenih cjelina, zajedničke funkcije koncentrirane na jednom mjestu, smisljeno raspoređivanje građevina iste funkcije po cijelom naselju, uklapanje pojedinih objekata u šumski pejzaž, slobodan raspored kuća, grad-vrt, uklapanje zelenila kao agrarnog područja, gubljenje središta kao mjesta slijevanja i okupljanja, urbanističko rješenje trgovačkih pješačkih središta, ulice kao pješačke zone s malim trgovima i mjestima za odmor, gradnja velikih trgovačkih centara kao zamjena za nekadašnje trgrove ili cijeli mali gradovi na više razinu u zatvorenom prostoru, oblikovanje parkova s raznim sadržajima, umetanje tzv. <i>foliosa</i> , crvenih zgrada/paviljona bez određene namjene; postmodernistički trg, skup fragmenata klasične i renesansne arhitekture namjerno pogrešno citirane).	<ul style="list-style-type: none"> T. Garnier, <i>La Cité Industrielle</i>, projekt [P/S] Le Corbusier, <i>Grad za tri milijuna stanovnika</i>, plan [P/S] <i>Manhattan</i> [P/S**] S. Markelius, <i>Vällingby</i>, Tapiola [P/S] E. Howard, <i>Letchworth</i> [P/S] J. H. Van der Broek i J. Bakema, <i>Lijnbaan</i>, Rotterdam [P/S] B. Tschumi, <i>Parc de la Villette</i>, Pariz [P/S] Ch. Moore i A. Perez, <i>Piazza d'Italia</i>, New Orleans [P/S]

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
5. DIZAJN, FOTOGRAFIJA I FILM				
121. DIZAJN	1.	1. Odrediti 2. Objasniti	pojmove dizajn i industrijski dizajn.	<ul style="list-style-type: none"> M. Thonet, <i>Stolica br. 14.</i> [P] M. van der Rohe, <i>Stolac Barcelona</i> [P/S] W. Gropius, <i>čajnik za Rosenthal</i> [P] V. Panton, <i>stolac</i>, 1960. [P] G. Rietveld, <i>stolac</i>, 1917. [P] B. Bućan, <i>Žar ptica</i>, plakat za HNK u Splitu [P]
	2.	1. Prepoznati 2. Objasniti	društvenu ulogu dizajnera.	
	3.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtičom označiti	ključne značajke kvalitetno dizajniranih uporabnih predmeta (funkcionalnost, zadovoljenje estetskih zahtjeva, ergonomičnost, poštivanje namjene i materijala).	
	4.	1. Prepoznati 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtičom označiti	značaj secesije (primijenjena umjetnost izjednačena s „lijepim umjetnostima“, umjetnici oblikuju uporabne predmete) i Bauhausa (umjetnička i zanatska poduka, ujedinjavanje umjetničkoga obrta i industrijske proizvodnje, sinteza umjetnosti i njezina integracija s tehnikom, eksperimentiranje, usklađenost s potrebama vremena) u razvoju dizajna.	
122. FOTOGRAFIJA	1.	1. Odrediti 2. Objasniti	proces nastanka fotografije.	<ul style="list-style-type: none"> L. J. M. Daguerre, <i>Boulevard du Temple</i>, o. 1838. [P] Nadar, <i>Autoportret</i> [P] Man Ray, <i>Fotogram br. 85.</i>, 1920. [P] A. Rodchenko, <i>Na telefonu</i>, 1928. [P] H. Cartier-Bresson, Skok, 1932. [P/S/A] D. Lange, <i>Majka s djecom</i> (<i>Majka emigrantica</i>), 1936. [P] R. Capa, <i>Lojalist u trenutku smrti</i>, 1936. [P] Eisenstaedt, <i>V-day</i>, 1945. [P] G. Mili, <i>Balerina</i> [P] R. Mapplethorpe, <i>Lady Lisa Lyon</i>, 1982. [P] S. McCurry, <i>Afganistsanska djevojčica</i>, 1985. [P] S. Salgado, <i>Kuwait</i>, 1992. [P]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	različite vrste fotografija (crno-bijela fotografija, fotografija u boji, dagerotipija, shematska, spontana, stereoskopska, piktorijalistička, dokumentaristička, reportažna, umjetnička, fotograf, analogna i digitalna).	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtičom označiti	rakurs i vrste rakursa u fotografiji (donji, gornji, razina kamere).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtičom označiti	utjecaj kadra (rez, plan i rakurs), oštrine motiva (jasan ili nejasan, izošten ili neizošten motiv) i osvijetljenosti (oštra, izravna, meka, difuzna, kontrast svjetlosti i sjene, svjetlost i sjena izgrađuju ili razgrađuju oblike) na konačan izgled fotografije.	

TEMA	OBRAZOVNI ISHODI			LIKOVNI PRIMJERI
123. FILM	1.	1. Odrediti 2. Objasniti	proces nastanka filma	<ul style="list-style-type: none"> • L. Buňuel, <i>Andalužijski pas</i> [P] • Ch. Chaplin, <i>Moderna vremena</i> [P] • A. Hitchcock, <i>Vertigo</i> [P] • D. Vukotić, <i>Surogat</i> [P] • M. Nichols, <i>Diplomac</i> [P] • M. Forman, <i>Let iznad kukavičjeg glijezda</i> [P]
	2.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Opisati	značenje i ulogu kadra, montaže, scenografije, kretanja kamere, osvijetljenosti i rakursa u filmu.	
	3.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti 4. Opisati 5. Crtežom označiti	vrste filmskih planova (total, srednji plan, američki plan, polubliški plan, krupni plan, detalj).	
	4.	1. Odrediti 2. Imenovati 3. Objasniti	filmske rodove (dokumentarni, propagandni, znanstveno-obrazovni, eksperimentalni,igrani film: drama, komedija, mjuzikl, vestern, kriminalistički, znanstveno-fantastični film, film strave, animirani: crtani, kolažni, lutkarski film).	

